

การศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์
การเรียนรู้ระดับหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

สรญา จรัสโสภาสีทธิ

วิทยานิพนธ์เสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
สิงหาคม 2567
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

การศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์
การเรียนรู้ระดับหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

วิทยานิพนธ์เสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
สิงหาคม 2567
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

STUDY OF LEARNING OUTCOMES NEEDS AND GUIDELINES FOR STUDENT
DEVELOPMENT ACCORDING TO LEARNING OUTCOMES AT THE
GRADUATE PROGRAM IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
SCHOOL OF EDUCATION UNIVERSITY OF PHAYAO

SORAYA JARATSOPASIT

A Thesis Submitted to University of Phayao
in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Education Degree in Educational Administration
August 2024

Copyright 2024 by University of Phayao

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์
การเรียนรู้ระดับหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ของ สรญา จรัสโสภาสิทธิ์

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร. เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย)

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สันติ บุรณะชาติ)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร. โสภา อำนวยรัตน์)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. น้ำฝน กันมา)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. รัชิต สุทธิพงษ์)

เรื่อง:	การศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์ การเรียนรู้ระดับหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
ผู้วิจัย:	สรญา จรัสโสภาสิทธิ์, วิทยานิพนธ์: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2567
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สันติ บุรณะชาติ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร. โสภา อำนวยรัตน์
คำสำคัญ:	ความต้องการจำเป็น, แนวทางการพัฒนาผู้เรียน, ผลลัพธ์การเรียนรู้

บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่อง การศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จำนวน 196 คน และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จำนวน 47 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการจำเป็น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จำนวน 10 คน และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มีความต้องการจำเป็นด้านความรู้ อยู่ในลำดับแรก รองลงมา ได้แก่ ด้านทักษะ ด้านลักษณะบุคคล และด้านจริยธรรม ส่วนผลการประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พบว่า มีความต้องการจำเป็นด้านความรู้ อยู่ในลำดับแรก รองลงมา ได้แก่ ด้านทักษะ ด้านลักษณะบุคคล และด้านจริยธรรม 2) แนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ตามผลลัพธ์การเรียนรู้ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะ (Skills) ด้านจริยธรรม (Ethics) และด้านลักษณะบุคคล (Character) โดยมีแนวทางเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล

Title: STUDY OF LEARNING OUTCOMES NEEDS AND GUIDELINES FOR STUDENT DEVELOPMENT ACCORDING TO LEARNING OUTCOMES AT THE GRADUATE PROGRAM IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION SCHOOL OF EDUCATION UNIVERSITY OF PHAYAO

Author: Soraya Jaratsopasit, Thesis: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2024

Advisor: Assistant Professor Dr. Santi Buranachart Co–advisor Associate Professor Dr.Sopa Umnuyayrat

Keywords: Needs Assessment, Guidelines for Student Development, Learning Outcomes

ABSTRACT

Research on the study of needs and guidelines for student development according to learning outcomes of the graduate program in educational administration, School of Education, University of Phayao. The objectives are 1) to assess the needs of the learning outcomes of the graduate program, School of Education, University of Phayao and 2) to study guidelines for student development according to learning outcomes of the graduate program, School of Education, University of Phayao The sample group was used to assess the needs learning outcomes of Master's degree program in educational administration, 196 people, and doctoral program in educational administration, 47 people. Questionnaires were used for collecting data and analyzed by using mean, standard deviation and the priority needs index (PNI_{modified}). A group of informants in the study of student development guidelines according to the learning outcomes of the master program in educational administration, 10 people, and doctoral program, 12 people. The tools used were a focus group discussion form. The data were analyzed by content analysis. The results of the research found that 1) the master program in educational administration, there was a need for knowledge, ranked first, followed by skills, personal characteristics, and ethics, as for the results of the needs assessment of the learning outcomes of the doctoral program, found that there was a need for knowledge, ranked first, followed by skills, personal characteristics, and ethics. 2) Guidelines for student development according to learning outcomes in 4 areas: knowledge, skills, ethics, and character, there were teaching, learning, measurement and evaluation

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุญระชาติ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.โสภกา อำนวยรัตน์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบ ด้วยความเอาใจใส่ จิตเมตตาอย่างยิ่ง ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านในการพิจารณาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงเครื่องมือวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้อย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณมหาวิทยาลัยพะเยา และวิทยาลัยการศึกษาที่ให้ทุนสนับสนุนในการศึกษาเล่าเรียน และทุนสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ และกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.รักษิต สุทธิพงษ์ คณบดีวิทยาลัยการศึกษา ผู้บริหาร คณาจารย์ เพื่อน พี่น้องสำนักงานวิทยาลัยการศึกษา ญาติสนิท มิตรสหาย ที่เป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา พี่สาว สามี และลูกสาวที่คอยสนับสนุน ห่วงใย และเป็นแรงใจสำคัญจนทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และกราบขอบพระคุณ ครู อาจารย์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิตในวันนี้

สรญา จรัสโสภาสีทธิ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย.....	16
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
แนวคิดการประเมินความต้องการจำเป็น	18
แนวคิดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ (Outcome-Based Education)	24
แนวทางการดำเนินการหลักสูตรของสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม และสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	65
กรอบแนวคิดในการวิจัย	78
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	80

ชั้นตอนที่ 1 การประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร	
บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.....	80
ชั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร	
บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.....	87
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	91
ตอนที่ 1 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร	
บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.....	91
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร	
บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.....	136
บทที่ 5 บทสรุป.....	149
สรุปผลการวิจัย.....	149
อภิปรายผลการวิจัย.....	157
ข้อเสนอแนะ.....	163
บรรณานุกรม	165
ภาคผนวก	171
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	172
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เข้าร่วมในการสนทนากลุ่ม.....	173
ภาคผนวก ค แบบสอบถาม	174
ภาคผนวก ง การสนทนากลุ่ม.....	190
ประวัติผู้วิจัย.....	196

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นของ ผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา	81
ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.....	84
ตาราง 3 แสดงค่าความถี่ และค่าร้อยละ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ความ ต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา.....	92
ตาราง 4 แสดงสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของ ผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ในภาพรวม	93
ตาราง 5 แสดงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของ ผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ในด้าน ความรู้.....	94
ตาราง 6 แสดงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของ ผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาในด้านทักษะ	102
ตาราง 7 แสดงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของ ผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาในด้าน จริยธรรม	104
ตาราง 8 แสดงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของ ผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาในด้าน ลักษณะบุคคล	108
ตาราง 9 แสดงค่าความถี่ และค่าร้อยละ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ความ ต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา.....	113

ตาราง 10 แสดงสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของ ผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาในภาพรวม	114
ตาราง 11 แสดงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของ ผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ในด้านความรู้	115
ตาราง 12 แสดงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของ ผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาในด้านทักษะ	125
ตาราง 13 แสดงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของ ผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาในด้าน จริยธรรม	127
ตาราง 14 แสดงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของ ผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาในด้านลักษณะ บุคคล	131
ตาราง 15 แสดงผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ หลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา	136
ตาราง 16 แสดงผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ หลักสูตร ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา	142

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย	79
--------------------------------	----

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 มาตรา 5 ได้บัญญัติถึงการจัดการอุดมศึกษาว่าต้องเป็นไปเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) พัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีความเชี่ยวชาญตามสาขาวิชาการหรือวิชาชีพที่ตนถนัดสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประเทศและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับโลกได้ 2) พัฒนาบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และทักษะที่จำเป็นเป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ เข้าใจสังคม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถปรับเปลี่ยนตนเองเพื่อรองรับสังคมโลกที่จะเปลี่ยนแปลงในอนาคต มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชนสังคม และประเทศชาติ ร่วมกันแก้ปัญหาสังคม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข 3) ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ และแผนด้านการศึกษาและต้องเชื่อมโยงกับการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่าเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับทรัพยากรบุคคลของประเทศในการเข้ารับการศึกษาในระดับอุดมศึกษารวมทั้งส่งเสริมให้มีการศึกษาอบรมเพื่อเสริมสร้างทักษะในการประกอบอาชีพของบุคคลและการศึกษาตลอดชีวิต (กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2566, สืบออนไลน์)

ดังนั้น การพัฒนาทรัพยากรบุคคลจึงมีความสำคัญ สอดคล้องตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570) ในด้านการพัฒนาทุนทรัพยากรมนุษย์เชิงคุณภาพเป็นความท้าทายที่สำคัญของไทยมาโดยตลอด จากระบบ และคุณภาพการศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ จากรายงานขององค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาที่ทำการทดสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียนอายุ 15 ปี ทั่วโลกในด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการอ่าน พบว่า นักเรียนไทยร้อยละ 59.5 อยู่ในกลุ่มที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน และมีนักเรียนไทยเพียงร้อยละ 0.18 ที่ทำคะแนนได้ในระดับสูงกว่าค่ามาตรฐาน ทั้งยังขาดความเชื่อมโยงระหว่างระบบการศึกษา และตลาดแรงงาน และยังไม่มียุทธศาสตร์ข้อมูลอุปสงค์ และอุปทานกำลังคนของประเทศเพื่อประกอบการวางแผนพัฒนากำลังแรงงานที่จะช่วยระบุถึงสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นของงานแต่ละอาชีพซึ่งเป็นสิ่งที่ภาคธุรกิจให้ความสำคัญมากกว่าคุณวุฒิทางการศึกษา จึงเป็นข้อจำกัดในการผลิตและยกระดับทักษะแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและทิศทางการปรับเปลี่ยน

โครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศฐานนวัตกรรมที่มีแนวโน้มความต้องการทักษะที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น อาทิ ความรอบรู้ด้านดิจิทัล การจัดการข้อมูล ปัญญาประดิษฐ์ โค้ดดิ้ง รวมไปถึงทักษะที่เทคโนโลยีไม่สามารถทดแทนได้ โดยเฉพาะทักษะทางพฤติกรรม อาทิ ทักษะมนุษย์ การคิดเชิงวิพากษ์ การทำงานเป็นทีม หรือความคิดสร้างสรรค์ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2565, สืบออนไลน์)

มหาวิทยาลัยพะเยา เป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่งในการผลิตบัณฑิต อีกทั้งมีข้อมูลเชิงยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ประกอบด้วย ปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยมร่วม สมรรถนะหลัก และอัตลักษณ์บัณฑิต โดยมีพันธกิจที่มุ่งเน้นการพัฒนากำลังคนที่มีสมรรถนะ และทักษะแห่งอนาคต และอัตลักษณ์บัณฑิตทางวิชาชีพ ประกอบด้วย มีคุณภาพ และมีสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษา มาตรฐานวิชาชีพ และทักษะตามความต้องการอุตสาหกรรมอนาคต (New S-curve) และอัตลักษณ์ทั่วไปประกอบด้วย มีสุนทรียภาพ มีสุขภาพดี และมีบุคลิกภาพดี รวมทั้งสมรรถนะหลักขององค์กร (Core Competency) ที่ต้องการพัฒนากำลังคนที่มีสมรรถนะสูง และมีทักษะแห่งอนาคต

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยพะเยา พ.ศ. 2553 หมวด 1 มาตรา 6 ได้ระบุให้มหาวิทยาลัยพะเยา ให้การศึกษา ส่งเสริม และพัฒนาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ให้โอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชน และทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติ และด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงของบริบทสังคมไทยและสังคมโลก มหาวิทยาลัยพะเยาต้องดำเนินพันธกิจในการผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพและมาตรฐาน จัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนทุกช่วงวัยแบบบูรณาการ มีผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่ตอบโจทย์สังคมและนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน สังคม และประเทศชาติ จึงดำเนินพันธกิจ ให้สอดคล้องตามมาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. 2561 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พันธกิจด้าน การพัฒนากำลังคนที่มีสมรรถนะและทักษะแห่งอนาคต โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาระดับบัณฑิตที่มีคุณภาพสูง มีความรู้ความสามารถ มีมาตรฐานวิชาการ และวิชาชีพ รู้ทันโลกเทคโนโลยี มีความรู้ภาษาอังกฤษที่สื่อสารได้ มีสมรรถนะและทักษะแห่งอนาคตที่สนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานและชุมชน เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ รู้รอบ รู้กว้าง เข้าใจ และเห็นคุณค่าของตนเอง ผู้อื่น สังคม ศิลปะและวัฒนธรรม และธรรมชาติ ใส่ใจต่อความเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่ง เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม พร้อมให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมไทยและสังคมโลก ปรับตัวได้ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มีเป้าหมายชีวิตมีทักษะ

การเป็นผู้นำและการทำงานเป็นทีม รวมถึงทักษะ การจัดการและการเป็นผู้ประกอบการด้วย หลักสูตรที่ทันสมัย ยืดหยุ่น ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน และความต้องการของชุมชน อาจารย์มีคุณภาพการสอนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ (Professional Standard Framework, PSF) มีแนวความคิดและทักษะที่ทันสมัย เปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการศึกษาใหม่ ด้วยนวัตกรรม เทคโนโลยีทันสมัย และวิธีเรียนรู้ที่เน้นทักษะและการปฏิบัติร่วมกับผู้ใช้บัณฑิต มีการบริหารจัดการที่สร้างความเชื่อมั่นกับผู้เรียนและความเชื่อถือให้กับชุมชนและสังคม ระบบการศึกษารองรับและตอบโจทย์พื้นที่ในการยกระดับการศึกษา ประเมิน และตรวจสอบได้ในทุกระดับ พร้อมก้าวสู่ความเป็นสากลและนานาชาติ (กองแผนงาน มหาวิทยาลัยพะเยา, 2566)

วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา มีเป้าหมายการดำเนินงานตามพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัยพะเยา ในด้านการผลิตกำลังคนที่มีสมรรถนะและทักษะแห่งอนาคต ปัจจุบันวิทยาลัยการศึกษา ได้เปิดสอนในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ในระดับปริญญาโท ได้แก่ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และในระดับปริญญาเอก ได้แก่ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา โดยมีแนวทางการจัดการศึกษาและบริการที่มุ่งความสำคัญต่อความสำเร็จ ผู้เรียนสามารถนำความรู้ และหรือองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าในรายวิชาตามหลักสูตรและสาขาวิชาไปใช้ในพัฒนางานและต่อยอดเพื่อการประกอบอาชีพให้มีความก้าวหน้า จัดการเรียน การสอนแบบผสมผสาน โดยใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัล และการวิจัยเป็นพื้นฐาน ให้ผู้เรียน มีประสบการณ์ และทักษะการทำวิจัย การใช้สื่อและเทคโนโลยีในการแสวงหาความรู้และการต่อยอดองค์ความรู้ในหลักสูตรและสาขาวิชา กำหนดให้มีการเผยแพร่ผลงานวิจัยในสาขาวิชาร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิ ระดับบัณฑิตศึกษา หรือสูงกว่าและสนับสนุนทุนอุดหนุนการทำวิทยานิพนธ์ให้ผู้เรียนที่มีคุณสมบัติตามเงื่อนไข เพื่อสำเร็จการศึกษา

นอกจากนี้ วิทยาลัยการศึกษาได้กำหนดสมรรถนะหลักขององค์กร (Core Competency) ที่เป็นจุดเด่นและจุดแข็งของวิทยาลัยการศึกษา คือ การบูรณาการการจัดการเรียนการสอน การเพิ่มขีดความสามารถในการวิจัย และการบริการวิชาการแก่ชุมชน ซึ่งมีผลเป็นที่ประจักษ์ และได้รับการยอมรับในระดับสากล โดยมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพคนให้มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต และมีองค์ความรู้และทักษะ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงสื่อนวัตกรรม

การพัฒนาศักยภาพบัณฑิตให้มีสมรรถนะทางวิชาชีพและมีทักษะแห่งอนาคต การพัฒนาศักยภาพนิสิตให้มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตในโลกยุคดิจิทัล การดูแลคุณภาพชีวิต

ของนิสิตให้อยู่และเรียนอย่างมีความสุข กิจกรรมเสริมสร้างการพัฒนาอัตลักษณ์นิสิต (SEUP Identity) เพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน (วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา, 2566)

ดังนั้น ในยุคการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉมที่ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการเปลี่ยนผ่านของความรู้เป็นไปอย่างรวดเร็ว ฉับพลัน และตลอดเวลา การศึกษาในปัจจุบันจึงต้องปรับตัวให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่ไม่เคยหยุดนิ่ง เพื่อพัฒนาบัณฑิตและกำลังคนให้มีทักษะและสมรรถนะสูงตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน สถาบันอุดมศึกษาและส่วนงานที่รับผิดชอบจำเป็นต้องยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาในการผลิตบัณฑิต และกำลังคนให้มีศักยภาพพร้อมประกอบอาชีพที่เกิดขึ้นเพียงชั่วขณะและหรือยังไม่เกิดขึ้น รวมทั้งต้องพัฒนาหลักสูตร และจัดการศึกษาภายใต้สภาวะผันผวนที่สามารถประกันผลลัพธ์การเรียนรู้ให้เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด ตลอดจนสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนมั่นใจว่าได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามความต้องการที่กำหนดไว้หรือเหนือกว่า (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2565)

กล่าวได้ว่า การศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ Outcome-based Education (OBE) จึงเป็นการศึกษาที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความสามารถ และเจตคติตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เน้นความยืดหยุ่นทั้งรูปแบบการเรียนรู้ การวัดผล และเวลา โดยมีจุดเด่นสำคัญ คือการออกแบบการเรียนรู้ไปสู่ผู้เรียนโดยเน้นเป้าหมายเป็นหลัก มีการปรับกระบวนการทัศน์เก่าไปสู่กระบวนการทัศน์ใหม่ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยที่กุญแจสู่ความสำเร็จคือความชัดเจนของเป้าหมาย การศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ช่วยยกระดับคุณภาพการเรียนการสอน เตรียมผู้เรียนให้พร้อมในการเรียนรู้ ผู้เรียนทุกคนมีความยืดหยุ่นและอิสระในการเรียนรู้ในแบบของตน ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ และช่วยเตรียมผู้เรียนสำหรับการจ้างงานในอนาคต (สมชาย เทพแสง, กัญมณีญา นฤไชษกิตติกรติ และอัจฉริยา เทพแสง, 2566, สื่อบอนไลน์)

ในกฎกระทรวง ว่าด้วย มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา ได้ให้นิยามของผลลัพธ์การเรียนรู้ไว้ว่า เป็นผลที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา ฝึกอบรม หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในที่ทำงาน ระหว่างการศึกษา และในข้อ 13 เพื่อประโยชน์ในการสร้างความมั่นใจในคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาต้องมีระบบการประกันคุณภาพผลลัพธ์การเรียนรู้จริงของทุกหลักสูตรการศึกษา ในแต่ละระดับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา และติดตามประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ดังกล่าวที่สามารถติดตามตรวจสอบได้ตามหลักธรรมาภิบาล และนำไปใช้ปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

และกระบวนการเรียนรู้ให้ได้ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิ (กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2566, สือออนไลน์)

ทั้งนี้ หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ทั้งในระดับปริญญาโท และปริญญาเอก ของวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ปัจจุบันเป็นหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563 ที่ปรับปรุงมาจากหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2557 เป็นหลักสูตรที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education, TQF: HEd) และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 เป็นหลักสูตรที่ยังไม่ได้พัฒนาตามแนวการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ Outcome-based Education (OBE) อีกทั้งหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2563 และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2563 จะครบวงจรรอบในการใช้หลักสูตรในปีการศึกษา 2567 และจะมีการพัฒนาหลักสูตรทั้ง 2 หลักสูตรดังกล่าว ให้เป็นไปตามแนวทางการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์

จากความเป็นมาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรได้ดำเนินการที่มุ่งเน้นการตอบสนองต่อความต้องการและความคาดหวังทั้งในปัจจุบัน และอนาคตของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้งสามารถจัดการศึกษาตามหลักสูตรให้สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) และตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตและหน่วยงานด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ขอบเขตของการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ส่วนที่ 1 การประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ประกอบด้วย นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 1 จำนวน 102 คน และชั้นปีที่ 2 จำนวน 71 คน ปีการศึกษา 2566 รวมเป็นนิสิตทั้งสิ้น จำนวน 173 คน ศิษย์เก่า รหัส 64 จำนวน 105 คน ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 105 คน และอาจารย์ผู้สอน จำนวน 16 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา โดยใช้กรอบตามประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 ข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556 และประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่อง สาระความรู้ สมรรถนะและประสบการณ์วิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาผู้บริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์ ตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

- 2.1 ด้านความรู้ (Knowledge)
- 2.2 ด้านทักษะ (Skills)
- 2.3 ด้านจริยธรรม (Ethics)
- 2.4 ด้านลักษณะบุคคล (Character)

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ส่วนที่ 2 การประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ประกอบด้วยหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รหัส 63-66 จำนวน 25 คน ศิษย์เก่า รหัส 60-62 จำนวน 6 คน ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 6 คน และอาจารย์ผู้สอน จำนวน 10 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา โดยใช้กรอบตามประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง รายละเอียดยึดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ขอบบังคับคุรุสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556 และประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่อง สาระความรู้ สมรรถนะและประสบการณ์วิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาผู้บริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์ ตามขอบบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

- 2.1 ด้านความรู้ (Knowledge)
- 2.2 ด้านทักษะ (Skills)
- 2.3 ด้านจริยธรรม (Ethics)
- 2.4 ด้านลักษณะบุคคล (Character)

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ส่วนที่ 1 การศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

1. ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบด้วยประธานรุ่นนิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 1 จำนวน 2 คน และชั้นปีที่ 2 จำนวน 2 คน คิษย์เก่าที่เป็นประธานรุ่น จำนวน 2 คน ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 2 คน และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา โดยใช้กรอบตามประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะ (Skills) ด้านจริยธรรม (Ethics) และด้านลักษณะบุคคล (Character) โดยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล ตามประกาศมหาวิทยาลัยพะเยา เรื่อง แนวทางการดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2563 (กองบริการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา, 2563)

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

แนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ส่วนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

1. ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบด้วย นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รหัส 63-66 รวมจำนวน 4 คน คิษย์เก่ารหัส 60-62 จำนวน 3 คน ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 2 คน และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 11 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา โดยใช้กรอบตามประกาศคณะกรรมการ

มาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะ (Skills) ด้านจริยธรรม (Ethics) และด้านลักษณะบุคคล (Character) โดยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล ตามประกาศมหาวิทยาลัยพะเยา เรื่อง แนวทางการดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2563 (กองบริการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา, 2563)

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

แนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การประเมินความต้องการจำเป็น** หมายถึง กระบวนการศึกษาความแตกต่างระหว่างสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ในหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

2. **ความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต** หมายถึง ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ตามความต้องการของนิสิต ศิษย์เก่า ผู้ใช้บัณฑิต อาจารย์ผู้สอน และอาจารย์ผู้รับชอบหลักสูตร ซึ่งมีความสำคัญ และจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพของนิสิตในหลักสูตร 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะ (Skills) ด้านจริยธรรม (Ethics) และด้านลักษณะบุคคล (Character)

2.1 **ด้านความรู้ (Knowledge)** หมายถึง สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้าหรือประสบการณ์ที่เกิดจากหลักสูตร ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ หรือต่อยอดความรู้ในการประกอบอาชีพ ดำรงชีวิต อยู่ร่วมกันในสังคม และพัฒนาอย่างยั่งยืน สำหรับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย ความรู้ด้านการพัฒนาวิชาชีพ ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านการบริหารสถานศึกษา ด้านหลักสูตร การสอน การวัด และประเมินผลการเรียนรู้ ด้านกิจการและกิจกรรมนักเรียน ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ

2.1.1 ความรู้ด้านการพัฒนาวิชาชีพ หมายถึง จิตวิญญาณ อุดมการณ์ของ ผู้บริหารการจัดการความรู้เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ และการวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพ

2.1.2 ความรู้ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลง ของโลกและสังคม ผู้นำการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมผู้นำ ภาวะผู้นำ การระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษา การนิเทศเพื่อพัฒนาครูให้จัดการการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เติบโตเต็มตาม ศักยภาพ การบริหารความเสี่ยงและความขัดแย้ง ปฏิสัมพันธ์และการพัฒนาเพื่อร่วมงาน และความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน และท้องถิ่น

2.1.3 ความรู้ด้านการบริหารสถานศึกษา หมายถึง ทฤษฎี หลักการ กระบวนการ และหน้าที่ในการบริหาร การบริหารงานวิชาการเพื่อคุณภาพและความเป็นเลิศ การบริหารแหล่งเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและการเรียนรู้ การบริหารงานบุคคล การบริหารงาน ธุรการ การเงิน พัสดุ และอาคารสถานที่ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และผู้บริหาร สถานศึกษา การวางแผนเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา

2.1.4 ความรู้ด้านหลักสูตร การสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง การพัฒนาหลักสูตรและหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนและ การสอนเสริม การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2.1.5 ความรู้ด้านกิจการและกิจกรรมนักเรียน หมายถึง การบริหาร กิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมนักเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้รู้จักการจัดการและ คิดเป็น การบริหารจัดการให้เกิดการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน และการบริหารจัดการให้เกิด การดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

2.1.6 ความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง หลักการและ กระบวนการในการประกันคุณภาพการศึกษา การประกันคุณภาพภายในและภายนอก

2.1.7 ความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ หมายถึง หลักธรรมาภิบาล และความซื่อสัตย์สุจริต คุณธรรม และจริยธรรมของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา จรรยาบรรณของวิชาชีพที่คุรุสภากำหนด

2.2 ด้านทักษะ (Skills) หมายถึง ความสามารถที่เกิดจากการเรียนรู้ ฝึกฝน ปฏิบัติให้เกิดความแคล่วคล่อง ว่องไว และชำนาญ เพื่อพัฒนางาน พัฒนาวิชาชีพหรือวิชาการ พัฒนาตนและพัฒนาสังคม สำหรับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย การเรียนรู้ด้วย ตนเอง การสร้างความรู้ในการปฏิบัติ การคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ เพื่อสร้างความรู้ใหม่

เชิงวิชาการหรือวิชาชีพ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การคิดเชิงวิพากษ์และคิดอย่างมี
 วิจารณ์ญาณ การแสดงเหตุผล ความคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร ความร่วมมือร่วมพลัง
 การทำงานเป็นทีมความเป็นผู้นำ ความเป็นผู้ประกอบการ การแก้ไขปัญหา การอยู่ร่วมกับผู้อื่น
 และทักษะการทำงานที่หลากหลาย

2.3 ด้านจริยธรรม (Ethics) หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำระดับบุคคล
 ที่สะท้อนถึงความเป็นผู้มีคุณธรรม ศีลธรรม และจรรยาบรรณ เพื่อประโยชน์ส่วนรวม
 และส่วนตน ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น ประกอบด้วย การประพฤติตนตามจรรยาบรรณ
 ของวิชาชีพ และแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ การมีวินัยในตนเอง
 พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ
 เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ ความรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพ
 และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ ความรัก เมตตา โอบอ้อมอารี เอาใจใส่ ช่วยเหลือ
 ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า การส่งเสริม
 ให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัย ที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่
 อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ การประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
 ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ การไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา
 จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์ และผู้รับบริการ การให้บริการด้วยความจริงใจและ
 เสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ
 การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคี
 ในหมู่คณะ การประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา
 ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม การรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และมีจิตสาธารณะ
 ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การไม่ละเมิด
 ทรัพย์สินทางปัญญา และการไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพ

2.4 ด้านลักษณะบุคคล (Character) หมายถึง บุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย และ
 ค่านิยมที่สะท้อนคุณลักษณะเฉพาะศาสตร์ วิชาชีพ และสถาบัน โดยพัฒนาผ่านการเรียนรู้
 และการฝึกประสบการณ์จากหลักสูตร ให้มีความเหมาะสมกับแต่ละระดับมาตรฐานคุณวุฒิ
 ระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย ลักษณะบุคคลทั่วไป และลักษณะบุคคลตามวิชาชีพ

2.4.1 ด้านลักษณะบุคคลทั่วไป หมายถึง มีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ เป็นมิตร
 มีเสน่ห์ ช่างสังเกต มีค่านิยมยึดมั่นในอุดมการณ์ที่ถูกต้อง การรักษาสีงแวดล้อม ความพอเพียง
 ความเท่าเทียมกันในสังคม ใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล ความรับผิดชอบ มีการสื่อสารที่ดี

เป็นแบบอย่างได้เชื่อมั่นในตนเอง มีสุนทรียนิยม มีศิลปะนิสัย มีจินตนาการ รักการเล่น และการแสดงความเป็นผู้ประกอบการ และการรู้เท่าทันสื่อ

2.4.2 ด้านลักษณะบุคคลตามวิชาชีพ หมายถึง บุคลิกภาพดี คิดเป็นระบบ เป็นนักบริหารจัดการ มีความคิดเชิงตรรกะ การรู้ดิจิทัล มีความเป็นผู้นำ นิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ รักการทำงานเป็นทีม คิดอย่างมีวิจารณญาณ มีเหตุผล ความเป็นมิตร ชอบรับความแตกต่างในสังคม อดทนในการทำงานตามวิชาชีพ และความรอบคอบ ละเอียดถี่ถ้วน

3. ความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
หมายถึง ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ตามความต้องการของนิสิต ศิษย์เก่า ผู้ใช้บัณฑิต อาจารย์ผู้สอน และอาจารย์ผู้รับชอบหลักสูตร ซึ่งมีความสำคัญ และจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพของนิสิตในหลักสูตร 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะ (Skills) ด้านจริยธรรม (Ethics) และด้านลักษณะบุคคล (Character)

3.1 ด้านความรู้ (Knowledge) หมายถึง สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้าหรือประสบการณ์ที่เกิดจากหลักสูตร ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ หรือต่อยอดความรู้ในการประกอบอาชีพ ดำรงชีวิต อยู่ร่วมกันในสังคม และพัฒนาอย่างยั่งยืน สำหรับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย ความรู้ด้านการพัฒนาวิชาชีพ ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านการบริหารสถานศึกษา และการบริหารการศึกษา ด้านหลักสูตร การสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านกิจการและกิจกรรมนักเรียน ด้านการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ

3.1.1 ความรู้ด้านการพัฒนาวิชาชีพ หมายถึง จิตวิญญาณ อุดมการณ์ของผู้บริหาร การจัดการความรู้เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา และการบริหารการศึกษา ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ และการวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพ

3.1.2 ความรู้ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ผู้นำการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมผู้นำ ภาวะผู้นำ การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การบริหารงานระบบเครือข่าย การบริหารความเสี่ยงและความขัดแย้ง ปฏิสัมพันธ์และการพัฒนาเพื่อนร่วมงาน การนิเทศ การศึกษา การนิเทศเพื่อพัฒนาครูให้จัดการการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เติบโตเต็มตามศักยภาพ

3.1.3 ความรู้ด้านการบริหารสถานศึกษา และการบริหารการศึกษา
หมายถึง ทฤษฎี หลักการ กระบวนการ และหน้าที่ในการบริหาร การบริหารองค์การ

สำนักงาน และองค์คณะบุคคล การบริหารงานวิชาการเพื่อคุณภาพและความเป็นเลิศ การบริหารแหล่งเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและการเรียนรู้ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานธุรการ การเงิน พัสดุ และอาคารสถานที่ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา และการวางแผนเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพผลการบริหารสถานศึกษา และการบริหารการศึกษา

3.1.4 ความรู้ด้านหลักสูตร การสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง การพัฒนาหลักสูตรและหลักสูตรสถานศึกษา การประเมินหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการสอนเสริม การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

3.1.5 ความรู้ด้านกิจการและกิจกรรมนักเรียน หมายถึง การบริหารกิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมนักเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้รู้จักการจัดการและคิดเป็น การบริหารจัดการให้เกิดการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน และการบริหารจัดการให้เกิดการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

3.1.6 ความรู้ด้านการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา หมายถึง การพัฒนาศักยภาพผู้เรียน และการบริหารแหล่งเรียนรู้ และสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้

3.1.7 ความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง หลักการและกระบวนการในการประกันคุณภาพการศึกษา ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก การกำกับติดตามการประกันคุณภาพการศึกษา

3.1.8 ความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ หมายถึง หลักธรรมาภิบาล และความซื่อสัตย์สุจริต คุณธรรม และจริยธรรมของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา และจรรยาบรรณของวิชาชีพที่คุรุสภากำหนด

3.2 ด้านทักษะ (Skills) หมายถึง ความสามารถที่เกิดจากการเรียนรู้ ฝึกฝน ปฏิบัติให้เกิดความแคล่วคล่อง ว่องไว และชำนาญ เพื่อพัฒนางาน พัฒนาวิชาชีพหรือวิชาการ พัฒนาตนและพัฒนาสังคม สำหรับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย การเรียนรู้ด้วยตนเอง การสร้างความรู้ในการปฏิบัติ การคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ เพื่อสร้างความรู้ใหม่ เชิงวิชาการหรือวิชาชีพ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การคิดเชิงวิพากษ์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแสดงเหตุผล ความคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร ความร่วมมือร่วมพลัง การทำงานเป็นทีมความเป็นผู้นำ ความเป็นผู้ประกอบการ การแก้ไขปัญหา การอยู่ร่วมกับผู้อื่น และทักษะการทำงานที่หลากหลาย

3.3 ด้านจริยธรรม (Ethics) หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำระดับบุคคลที่สะท้อนถึงความเป็นผู้มีคุณธรรม ศีลธรรม และจรรยาบรรณ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมและส่วนตน ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น ประกอบด้วย การประพฤติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ และแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ การมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ ความรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ ความรัก เมตตา โอบอ้อมอารี เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอมา การส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัย ที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ การประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ การไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์ และผู้รับบริการ การให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ การประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ และพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม การรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และมีจิตสาธารณะ ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การไม่การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา และการไม่การละเมิดสิทธิเสรีภาพ

3.4 ด้านลักษณะบุคคล (Character) หมายถึง บุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย และค่านิยมที่สะท้อนคุณลักษณะเฉพาะศาสตร์ วิชาชีพ และสถาบัน โดยพัฒนาผ่านการเรียนรู้ และการฝึกประสบการณ์จากหลักสูตร ให้มีความเหมาะสมกับแต่ละระดับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย ลักษณะบุคคลทั่วไป และลักษณะบุคคลตามวิชาชีพ

3.4.1 ด้านลักษณะบุคคลทั่วไป หมายถึง มีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ เป็นมิตร มีเสน่ห์ ช่างสังเกต มีค่านิยมยึดมั่นในอุดมการณ์ที่ถูกต้อง การรักษาสีงแวดล้อม ความพอเพียง ความเท่าเทียมกันในสังคม ใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล ความรับผิดชอบ มีการสื่อสารที่ดี เป็นแบบอย่างได้เชื่อมั่นในตนเอง มีสุนทรียนิยม มีศิลปนิสัย มีจินตนาการ รักการเล่น และการแสดงความเป็นผู้ประกอบการ และการรู้เท่าทันสื่อ

3.4.2 ด้านลักษณะบุคคลตามวิชาชีพ หมายถึง บุคลิกภาพดี คิดเป็นระบบ เป็นนักบริหารจัดการ มีความคิดเชิงตรรกะ การรู้ดิจิทัล มีความเป็นผู้นำ นิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ รักการทำงานเป็นทีม คิดอย่างมีวิจารณญาณ มีเหตุผล

ความรับผิดชอบต่อสังคม ยอมรับความแตกต่างในสังคม อดทนในการทำงานตามวิชาชีพ และความรอบคอบ ละเอียดถี่ถ้วน

4. แนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา หมายถึง วิธีการจัดการเรียน การสอน และการวัดประเมินผล ในแต่ละผลลัพธ์การเรียนรู้ ได้แก่ ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะ (Skills) ด้านจริยธรรม (Ethics) และด้านลักษณะบุคคล (Character)

5. หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา หมายถึง หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2568 และหลักสูตรปรัชญาดุษฎี บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2568 ของวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

6. นิสิต หมายถึง ผู้เรียนที่เข้าศึกษาในหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2566 และผู้เรียนที่เข้าศึกษา ในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รหัส 63-66

7. ศิษย์เก่า หมายถึง ผู้ที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รหัส 64 และผู้ที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รหัส 60-62

8. ผู้ใช้บัณฑิต หมายถึง ผู้บังคับบัญชาของผู้ที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และผู้ที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

9. อาจารย์ผู้สอน หมายถึง อาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ของวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

10. อาจารย์ผู้รับชอบหลักสูตร หมายถึง อาจารย์ผู้รับชอบหลักสูตร หลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

1. ผู้บริหาร และคณาจารย์ในหลักสูตรได้สารสนเทศที่สามารถนำไปวางแผน และพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ให้มีผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เป็นไปตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้แนวทางในการกำหนดกลยุทธ์การสอน และการวัดประเมินผลเพื่อให้บรรลุตามผลลัพธ์การเรียนรู้ในแต่ละด้าน

3. วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ได้แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย หน่วยงานต้นสังกัด และยุทธศาสตร์การพัฒนากำลังคนของประเทศ รวมถึงความเสี่ยงและผลกระทบจากภายนอกเพื่อให้บัณฑิตมีคุณภาพตามความต้องการของสังคมต่อไป

4. มหาวิทยาลัยพะเยาได้แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ตามแนวทางการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ Outcome-based Education (OBE)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แนวคิดการประเมินความต้องการจำเป็น
  - 1.1 ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น
  - 1.2 ความสำคัญของการประเมินความต้องการจำเป็น
  - 1.3 ขั้นตอนของการประเมินความต้องการจำเป็น
  - 1.4 เทคนิคการจัดลำดับความสำคัญในการประเมินความต้องการจำเป็น
2. แนวคิดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ (Outcome-Based Education)
  - 2.1 ความหมายและความสำคัญของการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์
  - 2.2 หลักการของการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์
  - 2.3 การจัดทำหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ (Outcome-Based Curriculum)
  - 2.4 การเขียนผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes)
  - 2.5 จุดเน้น และข้อสังเกตในการจัดทำหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ของสาขา
ครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์
  - 2.6 แนวทางการจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลตามแนวคิด
การศึกษาที่เน้นผลลัพธ์
3. แนวทางการดำเนินการหลักสูตรของสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา
วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา
  - 3.1 มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565
  - 3.2 เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2565
  - 3.3 คู่มือการตรวจสอบหลักสูตรการศึกษาและการตรวจสอบการดำเนินการจัด
การศึกษา เพื่อการรองรับมาตรฐานการอุดมศึกษาในหลักสูตรการศึกษา
  - 3.4 รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. 2565
  - 3.5 กรอบรายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยพะเยา
พ.ศ. 2566

3.6 สารความรู้ สมรรถนะและประสบการณ์วิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์ ตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556

3.7 จรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556

4. แนวทางการดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2563

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดการประเมินความต้องการจำเป็น

ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น

การประเมินความต้องการจำเป็นตรงกับคำศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Need Assessment ซึ่งคำนี้มาจากคำว่า ความต้องการจำเป็น (Need) กับคำว่า การประเมิน (Assessment) ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายของคำศัพท์ทั้งสองคำได้ดังนี้ ความต้องการจำเป็น (Need) มีความหมายตามพจนานุกรมของ Webster ว่าหมายถึงบางสิ่งบางอย่างที่เป็นความจำเป็น ในอันที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามความปรารถนาหรือความต้องการได้ (Webster's Encyclopedic Dictionary, 1994 อ้างอิงใน คมศร วงษ์รักษา, 2540)

Kaufman and English (1981) ให้ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็นว่าเป็นกระบวนการที่เป็นทางการ ซึ่งกำหนดช่องว่างระหว่างผลผลิตหรือผลลัพธ์ในปัจจุบัน และผลลัพธ์หรือผลผลิตที่เป็นที่ต้องการ และจัดวางช่องว่างเหล่านั้นตามลำดับความสำคัญ และเลือกสิ่งทีเห็นว่าคุณค่าที่สุดเพื่อแก้ปัญหา

Witkin and Altschuld (1995) กล่าวว่า ความต้องการจำเป็น คือ ความแตกต่างหรือช่องว่างระหว่างสิ่งที่เป็นอยู่ หรือสภาพที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และสภาพที่ควรจะเป็น หรือสภาพที่พึงปรารถนา

Reviere, et al. (1996) ให้คำจำกัดความหมายของความ ต้องการจำเป็นว่าเป็นช่องว่างระหว่างสภาพการณ์ที่เป็นจริง และที่เป็นอุดมคติ ซึ่งเป็นที่รับรู้ทั้งของค่านิยมในชุมชนและยอมรับให้มีการเปลี่ยนแปลงได้

McCaslin and Tibeziinda (2014, Online) ให้ความหมาย การประเมินความต้องการจำเป็นว่าเป็นกระบวนการที่เป็นระบบในการจัดลำดับความสำคัญ และการตัดสินใจที่สัมพันธ์กับการวางแผนการพัฒนา และการปฏิบัติในโครงการ การประเมินความต้องการจำเป็น

เป็นการกำหนดช่องว่างระหว่างสิ่งที่เป็นอยู่กับสิ่งที่จะเป็นของผลลัพธ์ และจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นนั้น โดยเน้นการตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลจากบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ

กจิตตา ชินพิทักษ์วัฒนา (2557) การประเมินความต้องการจำเป็น คือ กระบวนการที่จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาระบบ หรือองค์กรให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โดยกำหนดแนวทางแก้ไขสิ่งที่ต้องการจำเป็นให้ถึงเป้าหมาย แล้วหาช่องว่างระหว่างสภาพที่เกิดขึ้นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็นเพื่อแก้ไขจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาจัดเรียงลำดับความสำคัญ ความเร่งด่วน และความเหมาะสมเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาต่อไป

สุวิมล ว่องวาณิช (2562, หน้า 62) กล่าวว่า การประเมินความต้องการจำเป็น เป็นกระบวนการประเมินเพื่อกำหนดความแตกต่างของสภาพที่เกิดขึ้นกับสภาพที่ควรจะเป็น โดยระบุสิ่งที่ต้องการให้เกิดว่ามีลักษณะเป็นเช่นใด และประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นจริงว่ามีลักษณะเช่นใด จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ และประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นจริงว่าสมควรเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง การประเมินความต้องการจำเป็นทำให้ได้ข้อมูลที่น่าไปสู่การเปลี่ยนแปลง กระบวนการจัดการศึกษา หรือการเปลี่ยนแปลงผลที่เกิดขึ้นปลายทาง การเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการประเมินความต้องการจำเป็นจึงเป็นการเปลี่ยนแปลงในเชิงสร้างสรรค์ และเป็นการเปลี่ยนแปลงทางบวก

กล่าวโดยสรุป การประเมินความต้องการจำเป็น คือ กระบวนการประเมินความแตกต่างของสภาพปัจจุบันที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็น จัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น และนำข้อมูลที่ได้มากำหนดแนวทางแก้ไขเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

ความสำคัญของการประเมินความต้องการจำเป็น

ความสำคัญในการประเมินความต้องการจำเป็นที่เป็นกระบวนการที่สำคัญ และมีประโยชน์ ดังนี้ (สุวิมล ว่องวาณิช, 2562)

1. การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น เป็นเครื่องมือบริหารที่มีประสิทธิภาพทำให้สามารถกำหนดแผนงานที่สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานป้องกันการสูญเสียทรัพยากรโดยเปล่าประโยชน์

2. ผลจากการประเมินความต้องการจำเป็น สามารถสะท้อนภาพบริบทที่เกิดขึ้นของหน่วยงาน นำไปสู่การวางแผน กำหนดแนวทางพัฒนาองค์กร กำหนดวัตถุประสงค์ การดำเนินงานให้ชัดเจน สอดคล้องกับสภาพที่เกิดขึ้นจริง และสนองความต้องการขององค์กร

3. การประเมินความต้องการจำเป็นช่วยกำหนดเป้าหมายขององค์กรจากความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มเป้าหมาย ช่วยกระตุ้นให้เกิดผลกระทบต่อโครงการ ทำให้สามารถวัดการเปลี่ยนแปลงของการปฏิบัติงานในช่วงเวลานั้น ๆ

ขั้นตอนของการประเมินความต้องการจำเป็น

Witkin and Altrichuld (1995 and 2000 อ้างอิงใน สุวิมล ว่องวาณิช, 2562) กล่าวถึงการประเมินความต้องการจำเป็น แบ่งออกเป็น 3 ระยะ (Three-phase Plan)

ระยะที่ 1 ระยะก่อนการประเมิน หรือระยะการสำรวจ ในระยะนี้มีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นที่มีอยู่ วางแผนการดำเนินงานโดยกำหนดขอบเขต และประเด็นของความต้องการจำเป็น กำหนดจุดมุ่งหมายของความต้องการจำเป็น แหล่งข้อมูล การใช้ประโยชน์ข้อมูล ระบุข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาแผนงานสำหรับระยะที่ 2 รวมทั้งกำหนดเกณฑ์สำหรับทำประเมินการประเมินความต้องการจำเป็น

ระยะที่ 2 การประเมิน หรือระยะการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล และความเห็นเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น จัดลำดับความต้องการจำเป็น และวิเคราะห์หาสาเหตุ ผลลัพธ์และสังเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 3 หลังการประเมิน หรือระยะการนำผลไปใช้ประโยชน์ โดยเชื่อมโยงข้อมูลและแผนการดำเนินงานที่ได้รับ งานหลักคือการจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังที่นำไปประยุกต์ใช้ได้ และเกณฑ์การตัดสินใจเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา การจัดทำแผนปฏิบัติการนำเสนอข้อมูลที่ได้รับ จากการประเมินความต้องการจำเป็นแก่ผู้ตัดสินใจ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการจัดเตรียมแผนสำหรับดำเนินการเพื่อขจัดปัญหาที่เกิดจากความต้องการจำเป็น หรือนำไปใช้ประโยชน์ด้านอื่นๆ

สุวิมล ว่องวาณิช (2562) กล่าวถึงกระบวนการการประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์จึงประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การระบุความต้องการจำเป็น (Needs Identification)
  - 1.1 วัตถุประสงค์เพื่อระบุความต้องการจำเป็น
  - 1.2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง/กรอบการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น
  - 1.3 ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง วิธีรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล จัดลำดับ
  - 1.4 เสนอความต้องการจำเป็นตามลำดับความสำคัญ
  - 1.5 เสนอผล/นำไปใช้และวิเคราะห์สาเหตุ/แนวทางแก้ไข
2. การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Analysis) เพื่อวิเคราะห์สาเหตุ
  - 2.1 วัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สาเหตุของความต้องการจำเป็น

- 2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง/กรอบการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น
- 2.3 ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง วิธีรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล
- 2.4 เสนอสาเหตุความต้องการจำเป็นตามลำดับความสำคัญ
- 2.5 เสนอผล/นำไปใช้และวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ปัญหา

3. การกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาความต้องการจำเป็น (Needs Solution) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา ประเมินทางเลือกสู่การปฏิบัติ ซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนสุดท้ายที่จะนำไปกำหนดความต้องการจำเป็นที่ต้องได้รับการแก้ไข

- 3.1 วัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ทางเลือกของความต้องการจำเป็น
- 3.2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง/ กรอบการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น
- 3.3 ประชากร/ กลุ่มตัวอย่าง วิธีรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.4 เสนอทางเลือกความต้องการจำเป็นตามลำดับความสำคัญ
- 3.5 นำไปสู่การกำหนดแผนงาน และนำไปสู่การปฏิบัติ

เทคนิคการจัดลำดับความสำคัญในการประเมินความต้องการจำเป็น

(PNI_{modified})

สุวิมล ว่องวาณิช (2562) ได้เสนอเทคนิควิธีที่ใช้ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น สำหรับรูปแบบการตอบที่เป็นทั้งการตอบสนองเดียว และรูปแบบการตอบสนองคู่โดยมีวิธีการแนวคิดเบื้องหลังของแต่ละเทคนิควิธีการดำเนินการที่คล้ายคลึงกัน ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการสำคัญ คือ การให้คะแนนความสำคัญตามวิธีการที่กำหนด การเรียงลำดับความสำคัญและการสรุปผลการจัดลำดับความสำคัญ ดังนี้

1. เทคนิคการจัดลำดับสำหรับข้อมูลแบบการตอบสนองเดียว ข้อมูลแบบการตอบสนองเดียว ได้แก่ ข้อมูลที่ผู้ตอบเลือกตอบข้อความคำถามในแบบสอบถามเพียงส่วนเดียว โดยอาจถามว่า ข้อความนี้มีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับใดหรือท่านมีความต้องการจำเป็นในด้านนี้มากน้อยเพียงใด เป็นการกำหนดความต้องการจำเป็นตามนิยามการแก้ปัญหา (Solution Definition) ในกลุ่มเทคนิควิธีนี้ผู้เขียนนำเสนอวิธีการจัดลำดับจำนวน 3 วิธีดังนี้

1.1 วิธีการจัดเรียงลำดับตามค่ามัธยฐานสำหรับมาตรแบบกลุ่ม (Category Scales) วิธีนี้นักวิจัยกำหนดให้กลุ่มตัวอย่างระบุน้ำหนักความสำคัญของความต้องการจำเป็นตามการรับรู้เป็นรายประเด็นตามมาตรประมาณค่า ผู้ให้ข้อมูลจะให้น้ำหนักความสำคัญกับความต้องการจำเป็นประเด็นต่าง ๆ เท่ากันได้ หากเห็นว่าความต้องการจำเป็นเหล่านั้นมีระดับความสำคัญเท่ากัน จากนั้นทำการแจกแจงนับความถี่ที่กระจายตามมาตรประมาณค่าของแต่ละข้อรายการแล้วหาค่ามัธยฐาน หรือฐานนิยมหรือค่าเฉลี่ย แต่ค่ามัธยฐานจะเป็นค่าสถิติที่เหมาะสม

สำหรับข้อมูลที่อยู่ในมาตราจัดอันดับ ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น สามารถเรียงค่าจากมากไปหาน้อยหรือจากน้อยไปหามากตามค่าสถิติที่ได้ในแต่ละข้อรายการ อย่างไรก็ตามผลที่ได้จากการใช้วิธีนี้ในการจัดลำดับความสำคัญมีความเป็นไปได้สูงที่ความต้องการจำเป็นทุกประเด็นมีค่าเท่ากัน ซึ่งทำให้ต้องมีการอภิปรายเสริมหรือหาข้อมูลอื่นเสริมว่าความต้องการจำเป็นประเด็นใดมีความสำคัญมากที่สุด นับเป็นจุดอ่อนของวิธีนี้

1.2 วิธีการสร้างมาตราประมาณช่วงขนาด (Magnitude Estimation Scaling) การจัดความสำคัญความต้องการจำเป็นสามารถกระทำได้โดยใช้วิธีการสร้างมาตราประมาณช่วงขนาด (Magnitude Estimation Scaling–MES) โดยเปรียบเทียบความสำคัญของความต้องการจำเป็นซึ่งมีหลายด้านว่าด้านใดมีความสำคัญมากกว่าวิธีการสร้างมาตราประมาณช่วงขนาดจะมีการกำหนดความสำคัญของแต่ละข้อรายการด้วยคะแนนในเชิงเปรียบเทียบกับคะแนนความสำคัญของข้อความแรก (ความต้องการจำเป็น) ที่ใช้เป็นฐานการอ้างอิง ซึ่งกำหนดโดยนักประเมินความต้องการจำเป็นถือว่าเป็นวิธีที่ลดจุดอ่อนของวิธีแรก

1.3 วิธีการกำหนดน้ำหนักคะแนนรายคู่ (Paired–weighing Procedure) กระบวนการกำหนดน้ำหนักคะแนนรายคู่ (Paired–Weighing Procedure–PWP) เป็นวิธีการจัดลำดับความสำคัญด้วยการเปรียบเทียบความสำคัญของความต้องการจำเป็นทุกประเด็นเป็นรายคู่ ให้ครบทุกคู่ที่เป็นไปได้วิธีนี้จึงมีจุดเด่นกว่าสองวิธีแรกโดยปกติความต้องการจำเป็นที่ต้องการ จัดลำดับความสำคัญไม่ควรเกิน 15 ข้อ หากเกิน 15 ข้อ จะทำให้กลุ่มตัวอย่างสับสนและไม่สามารถจํารายละเอียดของข้อรายการต่าง ๆ ได้ครบถ้วนสมบูรณ์

1.4 วิธีการจัดเรียงลำดับความสำคัญด้วยการ์ด (Card Sort) การจัดเรียงลำดับความสำคัญด้วยการ์ดเป็นวิธีการที่ใช้การ์ดเป็นอุปกรณ์ที่ทำให้ผู้ประเมินความต้องการจำเป็นมีความสะดวกในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมากขึ้น วิธีนี้มีขั้นตอนการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

1.4.1 ผู้รับผิดชอบในการประเมินความต้องการจำเป็นเตรียมข้อความที่แสดงความต้องการจำเป็นทั้งหมดที่ต้องจัดลำดับ โดยการพิมพ์ในกระดาษที่เป็นการ์ดจัดทำการ์ดเป็นชุด ๆ ตามจำนวนคนที่ทำหน้าที่จัดลำดับความสำคัญ

1.4.2 มอบการ์ดให้กับกลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่จัดเรียงลำดับความสำคัญชี้แจงให้แยกการ์ดออกเป็นกอง ๆ ตามกลุ่มของข้อความที่คิดว่ามีความสำคัญอยู่ในกองเดียวกันจะเป็นกี่กองก็ได้

1.4.3 ระบุระดับความสำคัญในการ์ดแต่ละใบแล้วมอบการ์ดคืน

1.4.4 ผู้รับผิดชอบในการประเมินความต้องการจำเป็นจัดทำแจกแจงความถี่ของคะแนนของการวัดแต่ละใบ แล้วสรุปคะแนนเป็นภาพรวม เสนอเป็นผลการประเมินความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย

2. เทคนิคการจัดลำดับสำหรับข้อมูลแบบการตอบสนองคู่รูปแบบของการให้ตอบข้อมูลแบบตอบสนองคู่ (Dual-response Format) มักปรากฏในแบบสอบถามที่มีข้อความให้ตอบในรูปมาตราประมาณค่าโดยให้ระบุข้อมูลทั้ง 2 ชุด คือ ระดับของสภาพที่เป็นอยู่จริง และสภาพที่ควรจะเป็น รูปแบบนี้สร้างขึ้นโดยมีพื้นฐานแนวคิดของการนิยามความต้องการจำเป็นตามโมเดลความแตกต่าง (Discrepancy Model) วิธีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสามารถกระทำได้โดยวิธีการที่ใช้หลักประเมินความแตกต่างเป็นที่นิยมใช้กันมากเป็นวิธีที่มีรากฐานมาจากการประเมินความต้องการจำเป็นที่ใช้โมเดลความแตกต่างซึ่งมีการรวบรวมข้อมูลแบบการตอบสนองคู่จากมาตรวัดที่แสดงระดับความสำคัญ (Importance-I) ของข้อความนั้นเปรียบเสมือนค่าที่บอกระดับของ “What Should Be” และมาตรวัดที่แสดงระดับที่ข้อรายการนั้นได้รับการตอบสนองหรือระดับสัมฤทธิ์ผล (Degree of Success-D) ที่เป็นอยู่ในขณะนั้นเปรียบเสมือนค่าที่บอกระดับของ “What Is” สูตรในการคำนวณระดับความต้องการจำเป็นแต่ละวิธีมีดังนี้

2.1 วิธี Mean Difference Method (MDF) กำหนดโดยหาผลต่างของค่าเฉลี่ยของ I และค่าเฉลี่ยของ D บางคนเรียกวิธีนี้ว่า Rank Order of Difference Scores

$$\text{สูตร MDF} = I - D$$

2.2 วิธี Priority Needs Index (PNI) เป็นวิธีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นซึ่งพัฒนาขึ้นมาโดยใช้ค่าสถิติในรูปดัชนีที่สามารถบอกค่าต่ำสุด และสูงสุดได้ Lane, Crofton และ Hall (1983 อ้างอิงใน Witkin, 1994) โดยสร้างดัชนีชื่อว่า (Priority Needs Index-PNI) ซึ่งดัดแปลงมาจากวิธีการเรียงตำแหน่งความต้องการจำเป็นจากความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวังกับที่เป็นอยู่จริง (Mean Difference) โดยการถ่วงน้ำหนักของผลต่างของค่าเฉลี่ยระหว่าง I และ D ด้วยน้ำหนักความสำคัญของ I

$$\text{สูตร PNI} = (I-D) \times I$$

2.3 วิธี Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) เป็นสูตรที่ปรับปรุงจากสูตร PNI ดั้งเดิมของ นางลักษณ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวาณิช ซึ่งเป็นวิธีที่หาค่าผลต่างของสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวัง (I-D) แล้วหารด้วยค่า D เพื่อควบคุมขนาดของความต้องการจำเป็นให้อยู่ในพิสัยที่ไม่มีช่วงกว้างมากเกินไป และให้ความหมายในเชิงการเปรียบเทียบ

เมื่อใช้ระดับของสภาพที่เป็นอยู่ปัจจุบันเป็นฐานในการคำนวณค่าอัตราการพัฒนาเข้าสู่สภาพที่คาดหวังของกลุ่ม (สุวิมล ว่องวาณิช, 2562)

$$\text{สูตร PNI}_{\text{modified}} = (I - D) / D$$

2.4 การวิเคราะห์เมทริกซ์ (Matrix Analysis) เป็นวิธีการวิเคราะห์ที่เน้นการเสนอผลการดำเนินงานของหน่วยงานในส่วนที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อนที่ควรได้รับการพัฒนา โดยการแบ่งตารางออกเป็น 4 ช่อง แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพที่มุ่งหวัง (หรือเรียกว่าเกณฑ์ที่ควรจะเป็น) และสภาพที่เกิดขึ้นจริงจุดที่ใช้ในการแบ่งอาจเป็นค่าเฉลี่ยของคะแนนสูง-ต่ำ ที่กำหนดหรือเกณฑ์ที่ผู้ประเมินเห็นว่าเหมาะสมที่จะเป็นจุดตัด (Cut-off Score)

สรุปได้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็น เป็นเครื่องมือที่จะทำให้การบริหารงานในด้านต่าง ๆ มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปสู่การวางแผน กำหนดแนวทางการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพที่เกิดขึ้นจริง และเป็นไปตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดังนั้น การศึกษาความต้องการจำเป็นด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (PLOs) ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จะทำให้ทราบถึงช่องว่างระหว่างสภาพที่เกิดขึ้นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็น แล้วนำมาเรียงลำดับความสำคัญเพื่อพัฒนาเป็นแนวทางการพัฒนาต่อไป

แนวคิดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ (Outcome-Based Education)

ความหมายและความสำคัญของการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์

การศึกษาเชิงผลลัพธ์ หรือเรียกย่อ ๆ ว่า OBE เป็นการศึกษาที่เน้นการออกแบบ “กระบวนการ” เพื่อเปลี่ยนแปลง (Change) ผู้เรียน การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้เป็นผลจากการเรียนรู้ของผู้เรียน หลักสำคัญของ OBE คือ ต้องมีเป้าหมาย (Goal) ที่กำหนดเป็นรูปธรรมด้วยผลการเรียนรู้ (Learning Outcome) และผู้เรียนทุกคนต้องประสบความสำเร็จ (Accomplishment) ความแตกต่างของการศึกษาเชิงผลลัพธ์กับการศึกษาเชิงผลผลิตที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน (บัณฑิต ทิพากร, 2560, สืบออนไลน์)

การศึกษาที่เน้นผลลัพธ์นั้น การออกแบบการทำงานบนพื้นฐานของ “สัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน” เป็นสำคัญ มีองค์ประกอบสำคัญ 3 องค์ประกอบ คือ 1) ผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes) และวัตถุประสงค์ (Objective) หรือเฉพาะผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes) 2) วิธีการวัดผลลัพธ์การเรียนรู้ (Assessment Method) และ 3) ศาสตร์การสอน (Pedagogy) และกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activities) หรือการดำเนินการเรียนการสอน (Teaching/Learning Approaches) ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 องค์ประกอบจะต้องออกแบบให้สอดคล้องไป

ในแนวเดียวกันอย่างสร้างสรรค์ (Constructive Alignment) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และประเมินผลได้ภายใต้แนวคิด “สามเหลี่ยมแห่งการเรียนรู้” (Triangle of Effective Learning and Teaching) โดยเป็นการออกแบบหลักสูตรและแผนการสอนที่เน้น “ผลลัพธ์การเรียนรู้” หรือ (Learning Outcome) เป็นหลักในการออกแบบ (ฐิติมา ญาณะวงษา และคณะ, 2564, สืบออนไลน์)

การจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ หมายถึง การจัดการศึกษาโดยการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาเนื้อหา และการประยุกต์ใช้กระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาสมรรถนะเฉพาะ เพื่อให้สอดคล้องกับบทบาททางวิชาชีพ ความต้องการของผู้เรียน และความต้องการของสังคม โดยมีองค์ประกอบสำคัญ 3 องค์ประกอบ คือ 1) ผลการเรียนรู้ 2) วิธีการวัดผลลัพธ์การเรียนรู้ และ 3) กิจกรรมการเรียนรู้ (ฐิติมา ญาณะวงษา และคณะ, 2564, สืบออนไลน์)

Macayan (2017, pp 1–10 อ้างอิงใน สมชาย เทพแสง, กัญมณีญา นฤโฆษิตติกริตติ และอัจฉริยา เทพแสง, 2566, สืบออนไลน์) กล่าวถึง OBE ว่าเป็นการศึกษาที่เน้นแนวคิดอย่างชัดเจนเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนคาดหวังว่าจะรู้และสามารถทำได้ คาดว่าทักษะและความรู้ที่จำเป็นต้องมีเมื่อออกจากโรงเรียนและสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ พิจารณาจากผลลัพธ์มากกว่าปัจจัยนำเข้า ผลการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการพัฒนาหรือออกแบบหลักสูตรใหม่ ทั้งเลือกสื่อการสอน วิธีการสอน และดำเนินการประเมินผลอย่างเป็นระบบเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ของการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งมีกระบวนการออกแบบระบบการศึกษาที่จะเอื้อให้เกิดผลลัพธ์ของการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

Tshai, et al. (2014, pp. 74–85 อ้างอิงใน สมชาย เทพแสง, กัญมณีญา นฤโฆษิตติกริตติ และอัจฉริยา เทพแสง, 2566, สืบออนไลน์) กล่าวถึง OBE เป็นการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์มากกว่ากระบวนการเรียนรู้ นักเรียนจะได้รับรู้วัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและการประเมินผลความคืบหน้าอย่างสม่ำเสมอ โดยที่กัญญาแจ่มความสำเร็จในการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ คือ ความชัดเจนของเป้าหมาย เพื่อให้ทั้งครูและนักเรียนมีการคาดหวังสิ่งที่ต้องการจากการเรียนรู้ รวมถึงการพัฒนาทักษะ ความรู้ และเจตคติของนักเรียน

สมชาย เทพแสง, กัญมณีญา นฤโฆษิตติกริตติ และอัจฉริยา เทพแสง (2566, สืบออนไลน์) กล่าวถึง OBE หมายถึง การศึกษาที่เน้นแนวคิดเพื่อให้ผู้เรียนคาดหวังเกิดความรู้ ความสามารถ และเจตคติตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อการจัดการศึกษา รวมถึงการออกแบบระบบ พัฒนามุ่งเน้นไปที่ผลลัพธ์ของหลักสูตร เน้นความยืดหยุ่น ไม่ตายตัวทั้งรูปแบบการเรียนรู้ การวัดผล และเวลานักเรียนเรียนรู้ตามหลักสูตรโดยมีเป้าหมาย โดยที่กัญญาแจ่มความสำเร็จในการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ คือ

ความชัดเจนของเป้าหมาย เพื่อให้ทั้งครูและนักเรียนมีการคาดหวังสิ่งที่ต้องการจากการเรียนรู้ ตลอดจนการเตรียมนักเรียนสำหรับการจ้างงานในตลาดโลกในอนาคต

สรุปได้ว่า การศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ เป็นการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยที่กุญแจสู่ความสำเร็จในการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์คือความชัดเจนของเป้าหมาย เพื่อให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนมีการคาดหวังสิ่งที่ต้องการจากการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นอนาคตชัดเจนขึ้น เป็นการออกแบบหลักสูตร การสอน การเรียนรู้และการวัดผลที่ทำให้ผู้เรียนสามารถสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ตามที่ต้องการได้

หลักการของการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์

หลักการที่สำคัญที่ใช้การอย่างแพร่หลาย (Spady, 1994 อ้างอิงใน ลีตีมา ญาณะวงษา และคณะ, 2564, สื่อออนไลน์) สรุปได้ดังนี้

1. ความชัดเจนในเรื่องที่มุ่งศึกษา (Clarity of Focus on Culminating Exit Outcomes of Significance) หรือความชัดเจนของผลลัพธ์การเรียนรู้ที่แสดงให้เห็นถึงเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยผู้สอนควรบอกผู้เรียนถึงผลลัพธ์การเรียนรู้ก่อนการเรียนและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบชัดเจน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และบุคลิกภาพต่าง ๆ บรรลุตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ รวมถึงการประเมินผลลัพธ์ที่มีหลักฐานการเรียนรู้ที่ชัดเจนเพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนทุกคนบรรลุเป้าหมาย

2. สร้างโอกาสในการเรียนรู้ หรือขยายโอกาสการเรียนรู้ (Expanded Opportunities and Support for Learning Success) ผู้สอนต้องการขยายโอกาสในการเรียนรู้ให้ครอบคลุมผู้เรียนที่หลากหลาย เพราะผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ ความถนัด และความชอบในวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนสามารถบรรลุตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หลังผ่านประสบการณ์การเรียนรู้ไปแล้ว หลักการนี้ขึ้นอยู่กับแนวคิดที่ว่า ผู้เรียนทุกคนไม่สามารถเรียนรู้สิ่งเดียวกัน ในทิศทางเดียวกันและในเวลาเดียวกันได้ แต่อย่างไรก็ตามผู้เรียนส่วนใหญ่ก็สามารถบรรลุมาตรฐานระดับสูงได้ หากว่าผู้เรียนได้รับโอกาสที่เหมาะสม

3. การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ที่สูงและท้าทาย (High Expectations for All to Succeed) ผู้สอนควรสร้างมาตรฐานการเรียนรู้ที่สูงและท้าทาย เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนเป็นเพียงผู้สนับสนุน และผลักดันให้ผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานนั้น โดยวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ต่าง ๆ ต้องมีความสอดคล้องกับวิธีการเรียนการสอน

4. การออกแบบย้อนกลับ (Design Down from Your Ultimate Culminating Outcomes) โดยการออกแบบหลักสูตรและการเรียนรู้ต้องเริ่มต้นที่ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ จากนั้นจึงระบุ

สมรรถนะและหลักฐานการเรียนรู้ที่จะเป็นตัวบ่งชี้ว่าผู้เรียนสามารถทำได้ แล้วจึงออกแบบ
ประสบการณ์การเรียนรู้และการสอนให้สอดคล้องกัน

ปริญญา เทวานฤมิตรกุล (2558) ได้กล่าวว่า หลักการพื้นฐานของ “การศึกษาที่มุ่ง
ผลลัพธ์” (Outcome-based Education) ที่ เป็น “การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน” (Activity-
based Learning) ได้ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาที่มุ่ง “ผลลัพธ์” (Outcome-based Education) ไม่ใช่การศึกษาที่มุ่ง
“ใส่ความรู้” (Input Based Education) โดยก่อนอื่นผู้สอนจะตั้ง “ผลลัพธ์” ที่ผู้เรียนควรจะได้
หรือควรจะเป็นหลังจาก เสร็จสิ้นการเรียน จากนั้นจึงออกแบบ “กิจกรรมการเรียนรู้” เพื่อมุ่ง
ไปสู่ “ผลลัพธ์” นั้น ขณะที่การศึกษาที่มุ่งใส่ความรู้ จะคู่กับการเรียนรู้โดยการฟังบรรยาย
ส่วนการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์จึงคู่กันกับการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรม (Activity-based Learning)

2. ผู้ที่จะพัฒนาผู้เรียน ไม่ใช่ผู้สอน แต่คือตัวผู้เรียนเอง โดยผู้สอนทำหน้าที่เป็น
“วิทยากร กระบวนการ” (Facilitator) ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนคิดได้ และ
“เรียนรู้” ด้วยตนเอง ดังนั้น ผู้เรียนจึงเป็น “ศูนย์กลาง” ของการเรียน (Student-centered)

3. การศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ จึงเป็น “แนวระนาบ” มิใช่ “แนวตั้ง” ที่อาจารย์มี
“อำนาจ” และเป็นผู้ผูกขาด “ความรู้” โดยผู้เรียนมี “หน้าที่” ต้องจดต้องจำต้องทำตาม
ที่อาจารย์บอก และวัดผลว่าถ้าใคร “จำ” และตอบตามที่อาจารย์ “สอน” ได้มากเท่าไร ยิ่งได้
คะแนนดีมากเท่านั้น หากเป็นการเรียนการสอน “แนวระนาบ” ที่ครูหรืออาจารย์จะเรียนรู้
ร่วมกับนักเรียนนักศึกษา และเรียนรู้จากนักเรียนนักศึกษาได้ด้วย

4. การศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ไม่ใช่วิธีการเรียนรู้โดยการฟังบรรยาย (Lecture-based
Learning) แต่ใช้ วิธีการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรม และการลงมือปฏิบัติ (Activity-based
Learning) ซึ่งได้แก่ การเรียนรู้จากปัญหาที่เกิดขึ้นจริง (Problem-based Learning) การเรียนรู้
โดยการทำโครงการ (Project-based Learning) และการเรียนรู้โดยการบริการสังคม (Service
Learning) ซึ่งก็คือการให้โครงการที่ทำเป็นโครงการที่ไปบริการสังคมหรือชุมชน ซึ่งจะทำได้
เรียนรู้เรื่องการใส่ความรู้โดยรับผิดชอบต่อสังคมด้วย

5. ต้องมีการให้ผู้เรียนได้สรุปบทเรียนการเรียนรู้ (Reflection) อย่างสม่ำเสมอ
เพื่อให้ผู้เรียนได้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และต้องมีการประเมินผล หรือประเมิน
“ผลลัพธ์” เพื่อให้ผู้เรียนได้ เกิดการพัฒนาตนเอง และเพื่อให้อาจารย์ผู้สอนได้ทราบว่าวิธีการ
ที่ใช้นั้นได้ “ผล” หรือไม่ ถ้าไม่ได้ “ผล” หรือได้ “ผล” น้อย ก็ต้องปรับวิธีการให้ได้ผลมากขึ้น
ในครั้งต่อไป

จริง ๆ แล้วไม่ใช่ผู้เรียนทุกคนจะคิดได้ด้วยตนเองทุกคน แต่กระบวนการเรียน “แนวระนาบ” และ ผู้เรียนเป็น “ศูนย์กลาง” จะทำให้ผู้เรียนที่คิดได้แล้วสามารถช่วยให้คนอื่น คิดตามได้ด้วย การเรียนรู้วิธีนี้จะเป็นการเปิดพื้นที่ให้สติปัญญาและเหตุผล ผู้ที่ยังคิดไม่ได้จะได้ คิดจากผู้เรียนที่คิดได้แล้ว และจะเกิดการเรียนรู้ร่วมกับทั้งหมดในที่สุด

ลูติมา ญาณะวงษา และคณะ (2564, สื่อออนไลน์) หลักการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ ครอบคลุมผลลัพธ์การเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนบรรลุผลการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ ภายใต้การออกแบบ การเรียนการสอนแบบย้อนกลับ และมีวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับวิธีการเรียนการสอน โดยการเขียนผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติ และวัดได้ จะทำให้การจัดการเรียนรู้เชิงผลลัพธ์มีคุณภาพสูงขึ้น โดยเฉพาะในมุมมองของ ผู้เรียน ผลลัพธ์การเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนทราบว่าผู้สอนคาดหวังให้ผู้เรียนต้อง “ทำอะไรได้ทำ อะไรเป็น” เมื่อจบบทเรียนแต่ละครั้ง

สรุปได้ว่า หลักการของการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ เป็นการจัดการศึกษาที่เน้นการใช้ กระบวนการ Active Learning เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ เน้นสมรรถนะ ให้ผู้เรียนทราบว่าผู้สอนคาดหวังให้ผู้เรียนต้อง ทำอะไรได้ ทำอะไรเป็น การประเมินแบบ OBE จะเน้นสมรรถนะของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้รู้ และปฏิบัติ ดังนั้น การสร้างหลักสูตรใหม่ จึงต้อง คิดถึงสมรรถนะของผู้เรียนในภาพอนาคต เพื่อให้ผลิตบัณฑิตที่สามารถทำงานในระบบ เศรษฐกิจในอนาคตได้

การจัดทำหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ (Outcome-Based Curriculum)

ในการพัฒนาและจัดทำหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา มีกรอบในการจัดทำหลักสูตร (Framework) อยู่ 3 ด้าน ที่ช่วยระบุและจำแนกความแตกต่าง เพื่อกำหนดประสบการณ์การเรียนรู้และการจัดการหลักสูตร (มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 2561 อ้างอิงใน ลูติมา ญาณะวงษา และคณะ, 2564, สื่อออนไลน์) ดังนี้

1. กรอบด้านเนื้อหา (Content Framework) กรอบที่ถูกรับเคลื่อนด้วยเนื้อหาของ หลักสูตรที่วางแผนเริ่มต้นและสิ้นสุดด้วยการครอบคลุมเนื้อหา หัวข้อที่ระบุ และทดสอบผู้เรียน ในความรู้ที่เนื้อหาครอบคลุม เป็นกรอบที่ใช้เป็นส่วนมากและยากต่อการเปลี่ยนแปลง

2. กรอบสมรรถนะ (Competency Framework) กรอบที่มุ่งเน้นการเรียนรู้โดยแยกเป็น งานย่อยจำนวนมากที่สามารถตรวจบันทึกเพิ่มเติม และผู้เรียนจะต้องแสดงการปฏิบัติมากกว่า การรับความรู้อย่างเดียว ซึ่งผู้เรียนจะมีโอกาสน้อยในการสังเคราะห์ ติดตาม และประยุกต์ การเรียนรู้ตลอดการเรียนรู้ต่าง ๆ

3. กรอบผลลัพธ์การเรียนรู้ (Outcomes Framework) กรอบสำหรับการวางแผนหลักสูตรและการสอนโดยที่ทุกสิ่งทีปฏิบัติในการเรียน คือ ตัวกำหนดที่ระบุความสามารถที่ต้องการให้ผู้เรียนสามารถทำได้ เมื่อจบการศึกษา หลอมรวมทั้งพฤติกรรมและการพัฒนา ทฤษฎี ทำให้ผู้เรียนสังเคราะห์ความเข้าใจและทักษะในงานต่าง ๆ ในสถานการณ์จริง ทั้งนี้สามารถเปรียบเทียบกระบวนการออกแบบหลักสูตรของกรอบทั้ง 3 ด้าน

ในกระบวนการพัฒนาและจัดทำหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ ควรเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปสู่การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรหรือการออกแบบหลักสูตรใหม่ โดยกระบวนการจัดทำหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้มีกรอบแนวคิดของ Outcome-based Education ที่ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ผลลัพธ์ และการประเมินผล ในการออกแบบผลลัพธ์การเรียนรู้จะตั้งต้นจากวิสัยทัศน์ และพันธกิจของสถาบันไปสู่วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร (PLOs) และระดับย่อยลงไป เช่น ระดับรายวิชา (CLOs) และนำผลลัพธ์การเรียนรู้ไปเป็นจุดเริ่มต้นในการออกแบบรายวิชา วางแผนการจัดการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนรู้ ในระดับต่าง ๆ และการเผยแพร่หลักสูตร ทั้งนี้ในการพัฒนาหลักสูตรโดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มั่งคั่งความรู้ทั้งในด้านวิชาการ การวิจัย และการนำไปสู่การบูรณาการในการปฏิบัติงานในหน่วยงานที่รับผิดชอบ แต่ในภาพรวมยังพบปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ตามที่ อมรวิชัย นาครทรรพ (ผู้บรรยาย) (9 กันยายน 2566) ได้กล่าวถึง ภาพรวมเกี่ยวกับปัญหาการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ดังนี้

1. เรื่องที่มักเป็นจุดอ่อน เช่น เรื่องปรับเนื้อหาวิชาในหลักสูตรให้ทันต่อความก้าวหน้าด้านวิชาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่พัฒนาไปแบบก้าวกระโดด

2. เรื่องที่รายวิชาเนื้อหามักจำกัดพื้นที่การเรียนรู้ที่เป็นการลงพื้นที่และการฝึกปฏิบัติการจริง โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการและวิธีการวิจัย จึงทำให้ผู้เรียนไม่ได้พัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยอย่างเต็มที่เพื่อการเป็นนักวิจัยรุ่นใหม่

3. เรื่องที่การกำหนดเป้าหมายหรือผลลัพธ์ไม่ชัด เขียนกว้าง ๆ เป็นนามธรรมหรือไปเอาปรัชญามาเขียนเป็นผลลัพธ์ทำให้ออกแบบการเรียนรู้ได้ไม่ดีหรือไม่เหมาะกับผลลัพธ์นั้น สุดท้ายหลักสูตรก็อาจไม่มีประสิทธิภาพพอที่จะสร้างนักวิจัยและนักวิชาการที่เข้มแข็งแบบที่หวังไว้ได้

4. Outcome-based Education ได้รับความสนใจเพราะอาจมีส่วนช่วยแก้จุดอ่อนเหล่านี้ผ่านกระบวนการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้และการออกแบบการเรียนรู้และวิธีวัดผล

ที่ชัดเจนขึ้น รวมถึงแนวคิดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกัน เช่น เรื่อง Competency-based Education ที่มีการกำหนดสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนระดับบัณฑิตศึกษา เรื่อง Formative Assessment Techniques ที่ถูกนำมาใช้หลากหลายขึ้นตลอดจนเรื่อง Soft Skills ที่ได้รับความสำคัญ และถูกกำหนดเป็น Learning Outcomes มากขึ้น

จากภาพรวมเกี่ยวกับปัญหาการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ดังที่ได้กล่าวข้างต้น ดังนั้นในการพัฒนาหลักสูตรแบบ Outcome-based จึงควรให้ความสำคัญกับ Common Grounds ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. การคิดชัดเรื่องผลลัพธ์ทั้งส่วนที่เป็นเนื้อหาความรู้ทางวิชาการ และส่วนที่เป็นประสบการณ์เกี่ยวกับการค้นคว้าวิจัย และการเขียนรายงานทางวิชาการ นวัตกรรม และ ความชัดเจนตรงนี้จะเป็นการบ่งชี้ทิศทางสิ่งที่ตามมาทั้งองค์ประกอบหลักสูตร วิธีการเรียน การสอน ไปจนถึงระบบและวิธีการวัดผล
2. การตั้งเป้าหมายผลลัพธ์การเรียนรู้บางเรื่องที่จะสะท้อนจุดเน้นบางอย่างที่เป็นเอกลักษณ์ หรือจุดเด่นของหลักสูตร และสถาบันที่จัด
3. การนำความรู้ และประสบการณ์ของอาจารย์ในด้านการเรียนการสอน และการวัดผลมาตกลงร่วมกันในการออกแบบหลักสูตรให้ชัดเจน ว่าประสบการณ์การเรียนรู้ ระดับบัณฑิตศึกษาแบบไหนที่จะสร้างความมั่นใจต่อ Learning Outcomes ที่คาดหวังได้มากที่สุด และควรจะมีการประเมินผล (Assessment) ด้วยวิธีการใด เช่น การสอนแนว Research-based/Problem-based ซึ่งเป็นวิธีการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนเกิด Soft Skills มากกว่า การสอนแบบบรรยาย และอภิปรายทั่วไป เป็นต้น
4. การวางแผนให้ชัดเจนแต่แรกเรื่องระบบ Student Support ของหลักสูตรแบบ Outcome-based ซึ่งจะต้องดียิ่งขึ้น เพราะใน Outcome-based Learning ผู้เรียนมักจะเครียดขึ้น ถูกสอบวัดอย่างเข้มข้นขึ้น ระบบอาจารย์ที่ปรึกษา และกิจกรรมส่งเสริมประสบการณ์ทาง วิชาการต่าง ๆ ต้องดีแต่ในความเป็นจริงจะทำได้แค่ไหน
5. การให้น้ำหนักและความสำคัญกับประสบการณ์การเรียนรู้ด้านการวิจัยให้เข้มข้น และหลากหลายมากยิ่งขึ้น รวมถึงประสบการณ์เกี่ยวกับการผลิต และนำเสนอผลงานทางวิชาการ ทั้งในส่วนที่เป็น Curriculum & Co-Curriculum Learning Activities สิ่งเหล่านี้ควรออกแบบให้ชัด แต่แรก มิฉะนั้นอาจถูกแย่งพื้นที่ไปหมดโดยกลุ่มวิชาชีพ และเนื้อหาอื่น ๆ รวมถึงวิชา แบบ Seminar จะมีบทบาทมาก และควรกำหนด Learning Outcomes ของวิชาแบบนี้ให้ชัดเจน (อมรวิรัช นาคทรพรพ (ผู้บรรยาย), 9 กันยายน 2566)

การเขียนผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes)

ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) คือ สิ่งที่เราคาดหวังให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ภายหลังจากได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมเพียงพอและมีความหมาย ผลลัพธ์การเรียนรู้ Learning Outcomes จึงเป็นสิ่งที่ผู้เรียนสามารถทำได้จริงโดยอาศัยสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ไป และสามารถแสดงออกมาให้ได้ว่าผู้เรียน ได้รู้ เข้าใจ ทำได้ และรู้สึกอย่างไร ซึ่งผู้สอนสามารถประเมินได้หลังจากเรียนรู้ ดังนั้น การเขียนผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรจึงจำเป็นต้องกำหนดเนื้อหา วิธีการ กิจกรรมของหลักสูตร และประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยตัววัดที่สามารถใช้เปรียบเทียบเทียบกับเกณฑ์การแสดงผล นอกจากนี้การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นไปที่การออกแบบกิจกรรม การจัดลำดับกิจกรรมการเรียนรู้ในหลักสูตร ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญที่จะนำไปสู่การออกแบบรายวิชาใหม่ ซึ่งมีแนวทางการดำเนินการตามที่ ฐิติมา ญาณะวงษา และคณะ (2564, สื่อออนไลน์) ได้กำหนดไว้ดังนี้

1. มีการกำหนดประโยชน์ที่ชัดเจนของผลลัพธ์การเรียนรู้จากการเรียนวิชานี้ และมีอย่างน้อย 4 ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ระบุในแต่ละรายวิชา ขอบเขตละ 1 ข้อ ประกอบด้วย ด้านความรู้ (Cognitive) ด้านอารมณ์ (Affective) ด้านร่างกาย (Psychomotor) และด้านสังคม (Social)

2. มีขอบเขตของกิจกรรมการเรียนรู้ คือ ด้านความรู้ (Cognitive) ด้านอารมณ์ (Affective) ด้านร่างกาย (Psychomotor) และด้านสังคม (Social) เมื่อจบการเรียนรู้แต่ละรายวิชา ผู้เรียนควรได้รับทักษะใหม่ ๆ ในขอบเขตทั้ง 4 ด้าน การแบ่งประเภทของพฤติกรรมการเรียนรู้สามารถเรียกได้ว่า เป็นเป้าหมายของกระบวนการการเรียนรู้

3. แบ่งขอบเขตทั้ง 4 ด้านออกเป็นหน่วยย่อย โดยมีทั้งพฤติกรรมเบื้องต้นไปจนถึงระดับที่ซับซ้อน โดยการแบ่งย่อยนี้สามารถแบ่งได้หลายวิธี แต่วิธีที่เข้าใจง่ายและใช้อย่างแพร่หลายในปัจจุบัน คือ ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom (Bloom's Cognitive Taxonomy)

ทั้งนี้ การเขียนผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร (Program Learning Outcome: PLO) ผู้จัดทำหลักสูตรควรเขียนเกณฑ์ตามสมรรถนะขั้นสูงที่เราคาดหวังให้ผู้เรียนทำได้ ทำเป็นเพื่อให้เกิดความท้าทาย โดยคำนึงเสมอว่าสิ่งที่เขียนควรเป็นสิ่งที่สำคัญ และผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ หรือเป็นจริงได้ภายในระยะเวลา และทรัพยากรที่เตรียมไว้ในกรอบภาพรวมของหลักสูตร หรือสิ่งที่ผู้เรียนจะได้หลังจบการเรียนรู้ครบทั้งหลักสูตรซึ่งหมายถึง สมรรถนะของผู้เรียนทุกคนเป็นส่วนผสมของทุกวิชาในหลักสูตร

เมื่อมีการเขียนผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร (Program Learning Outcome: PLO) ผู้สอนควรตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างการประเมิน และกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้อง

กับผลลัพธ์การเรียนรู้ (Alignment) ตามรูปแบบแผนที่มีการกระจายความรับผิดชอบ มาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (Curriculum Mapping) ซึ่งสามารถจัดทำโดยแสดงด้วยจุดดำ และจุดขาว เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร และรายวิชาจุดดำเป็นคุณลักษณะที่เน้น หรือเป็นความรับผิดชอบหลักในรายวิชานั้น ส่วนจุดขาวเป็นความรับผิดชอบรอง แสดงถึงความเชื่อมโยงเท่านั้น โดยผู้เขียนขอยกตัวอย่างการเชื่อมโยง (Alignment) ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร (Program Learning Outcome: PLO) กับรายวิชา ดังนั้นในการจัดทำหลักสูตรควรพิจารณาถึงความสัมพันธ์ดังกล่าว รวมทั้ง จุดเน้น และข้อสังเกต ดังที่กล่าวในลำดับต่อไป

จุดเน้น และข้อสังเกตในการจัดทำหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ของสาขา ครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์

ในการจัดทำหลักสูตรตามแนวการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ ควรคำนึงถึงจุดเน้น และข้อสังเกตในการจัดทำหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ของสาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ซึ่ง สุวิมล ว่องวาณิช (ผู้บรรยาย) (9 กันยายน 2566) ได้กล่าวถึงจุดเน้น และข้อสังเกตการจัดทำหลักสูตรในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้

1.1 หลักสูตรมีการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ซึ่งได้มาจากความต้องการ และความคาดหวังของผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นโยบาย และยุทธศาสตร์การพัฒนากำลังคนของประเทศ พันธกิจหลัก และยุทธศาสตร์ของสถาบันที่สอดคล้องกับการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ความเสี่ยงและผลกระทบจากภายนอก อาทิ การเปลี่ยนแปลงทาง เทคโนโลยี นโยบาย และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ในบริบทโลก ดังนั้นหลักสูตรจึงต้องมีข้อมูลความต้องการและความคาดหวังของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีคำอธิบายรายละเอียดที่มาของความจำเป็นต้องพัฒนาบุคคลในระดับชาติ และมีการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ของบัณฑิต ซึ่งครอบคลุมครบถ้วนทั้ง 4 ด้านตามมาตรฐานหลักสูตร

1.2 หลักสูตรมีการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับปรัชญา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่มุ่งสร้างคุณค่า เพิ่มสู่สังคมและผู้เรียน มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาในแต่ละระดับ มาตรฐานคุณวุฒิสสาขา หรือสาขาวิชา (ถ้ามี) ดังนั้นหลักสูตรจึงต้องกำหนด ปรัชญา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่มุ่งสร้างคุณค่าเพิ่มสู่สังคม และผู้เรียน ตลอดจนมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาในแต่ละระดับ

1.3 หลักสูตรมีการกำหนดวิธีการประเมินพัฒนาการผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มั่นใจว่า ผู้สำเร็จการศึกษาจะมีผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่กำหนด

ในหลักสูตรครบทุกประการ ดังนั้นหลักสูตรจึงต้องกำหนดคำอธิบายวิธีประเมิน PLO เน้นการประเมินผลที่เกิดกับผู้เรียนแบบสะสมเมื่อสิ้นสุดการศึกษา

ในการจัดทำหลักสูตรด้านผลลัพธ์การเรียนรู้มีข้อสังเกต ดังนี้

1. เขียนคำอธิบายเกี่ยวกับปรัชญาให้ชัดเจนว่าใช้แนวคิดใดในการจัดทำหลักสูตร ส่วนใหญ่สิ่งที่เขียนไม่ใช่ปรัชญาการศึกษาแต่เป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร หรือลักษณะผู้เรียน

2. ควรเขียนเชื่อมโยงว่าสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงทำให้ต้องปรับหลักสูตรใหม่อย่างไร และให้ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างไร ควรอธิบายให้เห็นภาพชัดเจนว่า การเปลี่ยนแปลงที่อธิบายมามีผลกระทบให้ต้องปรับประเด็นอะไรบ้างจากหลักสูตรเดิม เช่น ปรับคุณลักษณะผู้เรียน ปรับการประเมินผู้เรียน ปรับระบบประกันคุณภาพใหม่ ปรับโครงสร้างหลักสูตร/รายวิชา และปรับกลยุทธ์การเรียนรู้ เป็นต้น

3. ควรจัดหมวดหมู่ของ PLO แต่ละมิติให้ชัดเจน เพื่อให้การวัดและประเมินผู้เรียนเมื่อสิ้นสุดการศึกษาทำได้ง่ายขึ้น ไม่กำหนดคุณลักษณะพิเศษเพิ่มอีก 1 ชุดแบบหลักสูตรเดิม

4. การกำหนด PLO ต้องมีลักษณะสอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาที่กำหนดโดยจำแนกตามระดับการศึกษา แต่ไม่ควรคัดลอกข้อความทั้งหมดมาเขียนเป็นวัตถุประสงค์หลักสูตร ควรปรับให้เหมาะสมกับ สาขาวิชา และแสดงอัตลักษณ์ของหลักสูตรให้ชัดเจน

นอกจากนี้ยังมีข้อสังเกตที่ควรพิจารณาในการกำหนดวัตถุประสงค์ และ PLO ของหลักสูตร ดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรควรมีที่มาที่อธิบายได้ และเป็นคุณลักษณะที่ตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Customer-based) ได้แก่ ทิศทางการพัฒนากำลังคนของประเทศ ผู้ใช้บัณฑิต และตลาดแรงงาน

2. วัตถุประสงค์ กำหนดคุณลักษณะผู้เรียนครบถ้วนตามมาตรฐานหลักสูตรที่กำหนด 4 ด้าน หรือ 4 มิติ ได้แก่ มิติด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะ (Skills) ด้านคุณลักษณะบุคคล (Characteristics) และด้านคุณธรรมจริยธรรม (Ethics)

3. มีคุณลักษณะในระดับที่สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิที่กำหนดในแต่ละระดับการศึกษาของหลักสูตร (อนุปริญญา ปริญญาตรี ประกาศนียบัตรบัณฑิต ปริญญาโท ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ปริญญาเอก)

4. การกำหนด PLO สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ครบถ้วน 4 ด้าน และสอดคล้องกับการประกอบอาชีพที่กำหนดในหลักสูตร

5. PLO ด้านความรู้ (ระบุโครงสร้างของสาระเนื้อหาตามศาสตร์หรือสาขาวิชา)
6. PLO ด้านทักษะ (ระบุทักษะจำเป็น เช่น ทักษะดิจิทัล ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ฯลฯ) ทั้งนี้ ควรเน้นทักษะที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชา
7. PLO ด้านคุณลักษณะบุคคล (ลักษณะสำคัญในการประกอบอาชีพในสาขาวิชา เช่น ความใฝ่รู้ใฝ่เรียนความเป็นผู้ประกอบการ ความเป็นผู้นำ ความสามารถในการทำงานเป็นทีม ความรับผิดชอบต่องาน ฯลฯ) ทั้งนี้ ควรเน้นทักษะที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชา
8. PLO ด้านคุณธรรมจริยธรรม (ระบุจริยธรรมสำคัญในการประกอบอาชีพที่สาขาวิชาที่เรียน เช่น การไม่ละเมิดสิทธิ ส่วนบุคคล การไม่คัดลอกงาน ฯลฯ)
9. การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ในรายวิชา (CLO) อาจมีรายละเอียดหรือจำนวนข้อที่มากกว่า PLO โดยระบุให้เจาะจงและสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาหรือวัตถุประสงค์รายวิชา
10. ในกรณีที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายกลุ่มมีความต้องการบัณฑิตที่แตกต่างกัน หลักสูตรควรอธิบายให้ชัดเจนว่าในการจัดทำ หลักสูตรยึดมุมมองของกลุ่มใด ระหว่างความต้องการผู้ใช้/ตลาดแรงงาน หรือความต้องการของผู้เรียน (ควรเลือกบุคคลที่เป็น Stakeholders ที่มีความรู้ทันสมัย และก้าวทันวิทยาการ เป็นต้น)
11. สังเกตการกำหนด PLO ที่เชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมากกว่า 1 ข้อ อาจมีผลกระทบต่อการบริหารจัดการหลักสูตร การวัดและประเมินผู้เรียน หรือการประกันคุณภาพระหว่างการศึกษา โดยเฉพาะผลลัพธ์การเรียนรู้ที่มีแนวโน้มว่าจะไม่เป็นไปตามที่มุ่งหวัง จำเป็นต้องวิเคราะห์ว่าเกิดจาก PLO ตัวใด เพื่อหาวิธีปรับปรุงพัฒนาต่อไประหว่างการศึกษา

2. ด้านโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาและรายวิชา

2.1 การออกแบบโครงสร้างหลักสูตรควรมีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรการศึกษาที่ทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะทางวิชาการ และวิชาชีพได้จริง โครงสร้างหน่วยกิตวิชาบังคับ/วิชาเลือก, วิชาทฤษฎี/วิชาปฏิบัติ, วิชาบรรยาย วิชาสัมมนา วิชาเรียนด้วยตนเอง, วิชาปรับพื้นฐาน และมีความสอดคล้องกับคุณสมบัติของผู้เรียนที่กำหนด (เช่น ระดับการศึกษาปริญญาเอก เน้นวิจัย ควรมีการกำหนดคุณสมบัติที่ผู้เรียนสามารถเรียนตามโครงสร้างหลักสูตรที่เน้นทักษะความสามารถขั้นสูง เช่น ด้านการวิจัย การใช้ภาษาอังกฤษ และสามารถสำเร็จการศึกษาได้ตามระยะเวลาของหลักสูตร เป็นต้น

2.2 การออกแบบรายวิชาหรือโมดูลการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรการศึกษาที่ทำให้ผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้โดยรวมที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษา โดยกำหนดคำอธิบายรายวิชา ให้สอดคล้องกับ PLO รวมทั้งพิจารณาตามข้อสังเกต ได้แก่ 1) ตรวจสอบชื่อรายวิชาภาษาไทยและอังกฤษให้มีความหมายสอดคล้องกัน และถูกหลักไวยากรณ์ 2) โครงสร้างหลักสูตรที่มีวิชาทฤษฎี ปฏิบัติ สัมมนา อาจไม่เหมาะสมกับแผนการเรียน 3) การกำหนดคุณสมบัติผู้เรียนไม่เหมาะสมกับการรับเข้าเรียนในหลักสูตรหรือแผนการเรียนที่กำหนด (แผน 1.1, 1.2, 2.1, 2.2) 4) การกำหนดวิชาปรับพื้นฐาน เตรียมความพร้อมผู้เรียน ไม่เหมาะสมกับคุณสมบัติผู้เรียนที่รับเข้า และ 5) ไม่ระบุ PLO ด้านความรู้ในศาสตร์ของหลักสูตรสาขานั้น ทำให้พิจารณาความสอดคล้องของโครงสร้างหลักสูตรกับ PLO ไม่ได้

3. ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้

3.1 การออกแบบกระบวนการเรียนรู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ รู้จักวิธีแสวงหาความรู้ ปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เกิดกรอบคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) ได้

3.2 การออกแบบกระบวนการเรียนรู้ทำให้มั่นใจได้ว่าผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้กับโลกของการทำงานจริงได้ ตอบสนองความต้องการ ความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง ดังนั้นลักษณะรายวิชา กิจกรรม วิธีจัดการเรียนรู้ ควรเน้นการประยุกต์ใช้ความรู้ และการนำไปปฏิบัติ

โดยมีข้อสังเกตในด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ดังนี้

1. ส่วนใหญ่มักใช้กลยุทธ์การสอนที่ให้ผู้เรียนอ่าน ศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง แต่ไม่ค่อยเห็นกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาจากผู้สอน เช่น สอนอย่างไรให้ผู้เรียนมีทักษะการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเป็น ไม่ใช่การใช้กลยุทธ์เพียงแค่มอบหมายงานให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้านอกห้องเรียน

2. ควรอธิบายวิธีการจัดการเรียนรู้โดยเฉพาะในหลักสูตรนานาชาติ เมื่อผู้เรียนต่างชาติต้องเรียนในบริบทไทย จะมีการจัดการเรียนการสอนแก่นักศึกษาต่างชาติอย่างไรให้มีการสร้างโอกาสในการฝึกประสบการณ์การนำความรู้ ไปใช้ในบริบทต่าง ๆ หากเรียนในประเทศไทยจะฝึกประสบการณ์ที่ไหน หรือเรียนทางออนไลน์จะฝึกประสบการณ์และควบคุมอย่างไร

3. หลักสูตรมีการออกแบบกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนซึ่งอาจไม่เข้มข้นพอที่จะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มี PLO ที่กำหนด โดยเฉพาะเมื่อกำหนดคุณสมบัติของ

ผู้เรียนที่ไม่ค่อยเข้มหรือไม่สร้างความมั่นใจว่าผู้เรียนมีความพร้อมหรือพื้นฐานความรู้เพียงพอในการเรียนตามกระบวนการเรียนรู้ที่จัดให้

4. การออกแบบกิจกรรมเรียนรู้สำหรับแผนการเรียนที่ต่างกัน (แผน 1, แผน 2) หรือแผนการเรียนรู้วิชาการ/วิชาชีพ ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

4. ด้านวิธีการวัดและประเมินผู้เรียน

4.1 การออกแบบการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียน มีวิธีการ เครื่องมือ และเกณฑ์การตัดสินผลที่น่าเชื่อถือ และสะท้อนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่กำหนด

4.2 การออกแบบการทบทวน ตรวจสอบ กำกับ การให้ข้อมูลป้อนกลับ การรายงานผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่นำมาสู่ การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนทั้งของผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้มั่นใจว่าผู้เรียนบรรลุผล สัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่กำหนด

โดยมีข้อสังเกตด้านวิธีการวัดและประเมินผู้เรียน ดังนี้

1. ควรกำหนดตัวชี้วัด หรือผลผลิตของการเรียนรู้ผ่านรายวิชา หรือกิจกรรมการเรียนการสอนที่สะท้อน PLO แต่ละด้านให้ชัดเจน โดยเฉพาะการประเมินผู้เรียนเมื่อสิ้นสุดการศึกษา

2. ควรกำหนดวิธีการวัดและประเมิน PLO เพื่อการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนและผู้เรียน และการตัดสินผลสัมฤทธิ์ซึ่งสะท้อนคุณลักษณะของผู้เรียนครบถ้วนตาม PLO ทุกด้าน เพื่อสร้างความมั่นใจในผลสัมฤทธิ์ที่เกิดกับผู้เรียนหลังสำเร็จการศึกษา โดยเฉพาะคุณลักษณะของผู้เรียนที่สอดคล้องกับอาชีพที่ระบุในหลักสูตร

3. ควรอธิบายวิธีวัดและประเมินรายวิชาหรือกิจกรรมเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ คุณลักษณะบุคคล คุณธรรม จริยธรรม ให้ชัดเจนว่าจะวัดจากหลักฐานผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านใด จากรายวิชาใด หรือกิจกรรม อะไร และวัดในช่วงระยะเวลาใด

4. การวัด PLO ของผู้เรียน ควรอธิบายวิธีวัดที่สะท้อนพัฒนาการของผู้เรียนระหว่างการศึกษา ส่วนใหญ่จะกำหนดวิธีวัดและประเมินความรู้จากการทดสอบในรายวิชา หรือใช้การสังเกตพฤติกรรมในรายวิชา หรือการใช้แบบสอบถามตามการรับรู้ ไม่ได้อธิบายว่าเมื่อสิ้นสุดการเรียน จะประเมินผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนที่สะท้อนผลผลิตอะไร ในช่วงเวลาใด (ผลผลิตตาม Milestone มีอะไรบ้าง)

5. ด้านการประกันคุณภาพ

5.1 หลักสูตรการศึกษามีการวางแผนคุณภาพ (Quality Planning) การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) และการบริหารความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างดำเนินการ

หลักสูตร รวมถึงการจัดการข้อร้องเรียนและการอุทธรณ์ โดยมีการประกันความพร้อม
 ด้านอาจารย์ประจำหลักสูตร เช่น สร้างความเข้าใจ และความมั่นใจในการสอน โดยยึด PLO
 เป็นตัวตั้ง เป็นต้น รวมทั้งการประกันความพร้อมของผู้เรียนที่รับเข้า เช่น การเตรียมความพร้อม
 ด้านทักษะ และรายวิชาพื้นฐานให้ผู้เรียนที่ไม่พร้อมเรียนในส่วนของโครงสร้างหลักสูตร รวมถึง
 การประกันคุณภาพการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน และการประเมิน เป็นต้น

5.2 กรณีหลักสูตรปรับปรุง หลักสูตรการศึกษามีการนำข้อมูลการประเมินผล
 การจัดการศึกษามาใช้ในการทบทวน การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ (Quality Improvement)
 ของหลักสูตรการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนด และ
 ผู้ใช้บัณฑิตมั่นใจว่าจะได้บุคลากรที่มีความสามารถตรงตามความต้องการ และความคาดหวัง

5.3 มีวิธีการสื่อสาร และเผยแพร่ข้อมูลของหลักสูตรการศึกษาให้ผู้มีส่วนได้
 ส่วนเสียได้รับทราบการออกแบบการวัด และประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ และพัฒนาการของ
 ผู้เรียน มีวิธีการ เครื่องมือ และเกณฑ์การตัดสินผลที่น่าเชื่อถือ และสะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้
 ที่กำหนด

โดยมีข้อสังเกตด้านการประกันคุณภาพ ดังนี้

1. ควรเน้นการเขียนอธิบายระบบการประกันคุณภาพการจัดการเรียนการสอน
 ของอาจารย์ที่นำไปสู่การพัฒนา PLO ครบทุกด้าน

2. ควรเน้นการประกันคุณภาพความพร้อมของนักศึกษา เช่น ด้านทักษะ
 ทางภาษา การค้นคว้า การวิจัย ที่สะท้อนความพร้อมในการเรียนในหลักสูตรอย่างจริง
 ไม่ใช้การอธิบายเพียงแต่การจัดกิจกรรมการเตรียมความพร้อมแก่ผู้เรียนตอนเปิดภาคเรียน
 หรือการกำหนดให้ผู้เรียนลงทะเบียนเรียนวิชาการปรับพื้นฐานที่นั่น เนื่องจากวิธีการ
 ที่อธิบาย อาจไม่ได้รับประกันว่าผู้เรียนจะมีความพร้อมจริง โดยเฉพาะเมื่อหลักสูตรกำหนด
 คุณสมบัติของผู้เรียนที่รับเข้าไม่คอสสูง

3. ระบบประกันส่วนใหญ่อธิบายระบบการประกันคุณภาพ โดยเน้นการบริหาร
 จัดการหลักสูตรตามองค์ประกอบ ผู้สอน ผู้เรียน การเรียนการสอน การประเมิน สิ่งอำนวยความสะดวก
 ตามแนวคิดการประกันคุณภาพแบบเดิม ซึ่งอาจไม่ได้ประกันคุณภาพของผู้เรียน
 ตาม PLO ที่กำหนดอย่างแท้จริง ควรปรับการออกแบบระบบประกันที่ เน้นกระบวนการ
 (Process Approach) ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมี PLO ครบถ้วนทุกด้าน จะสร้างความมั่นใจในการผลิต
 บัณฑิตโดยเน้น PLO เป็นตัวตั้งในการประกันคุณภาพหลักสูตร เมื่อผลลัพธ์ไม่เป็นไปตาม
 เป้าหมาย ควรปรับกระบวนการหรือวิธีดำเนินงาน

สรุปได้ว่า ในการพัฒนาหรือการจัดทำหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ จึงควรพิจารณาในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาและรายวิชา ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านวิธีการวัดและประเมินผู้เรียน และด้านการประกันคุณภาพ ให้มีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร ซึ่งจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่าผู้เรียนจะสามารถบรรลุตาม PLO ที่ได้กำหนดไว้อย่างแท้จริง

แนวทางการจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลตามแนวคิดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์

แนวทางการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์

สมเกียรติ อินทรสิงห์ (2564) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ด้านทักษะไว้ว่าเป็นความสามารถด้านการเคลื่อนไหวของร่างกาย และทักษะในการปฏิบัติโดยมีพฤติกรรมด้านทักษะพิสัย ประกอบด้วย พฤติกรรมที่เกิดจากการเลียนแบบ พฤติกรรมที่เกิดจากการจัดกระทำ พฤติกรรมที่กระทำด้วยความแม่นยำ พฤติกรรมที่มีความสอดคล้องประสานกัน และพฤติกรรมที่มีความเป็นธรรมชาติ

แนวทางการวัดประเมินผลตามแนวคิดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์

สุวัฒน์ เบญจพลพิทักษ์ (2566, สื่อออนไลน์) ได้เสนอแนะแนวทางการวัดผลแบบ Outcome-based Assessment ที่มีหลักการแตกต่างจากวิธีการวัดผลทั่วไปที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน และเพื่อแนะนำแนวทางการพัฒนาวิธีการวัดผลและการตัดสินผลแบบ Outcome-based Assessment สำหรับนักศึกษาที่เรียนจบในรายวิชาด้วย

1. ลักษณะและหลักการวัดผลแบบ Outcome-based Assessment

1.1 เน้นการวัดผลที่เป็นผลลัพธ์ (Outputs) หรือ ผลผลิตสุดท้าย (End Products) หลักการที่สำคัญของ Outcome-based Assessment คือการมุ่งเน้นประเมินผลลัพธ์ (Outputs) หรือ ผลผลิตสุดท้าย (End Products) ของนักศึกษามา ซึ่งแตกต่างจากการวัดผลจากการเรียนการสอนแบบบรรยายให้ความรู้โดยอาจารย์และสอบวัดความรู้ที่อาจารย์สอนจากตัวนักศึกษา แต่ Outcome-based Assessment จะเน้นที่การประยุกต์ใช้ความรู้และสามารถแสดง (Performance) ให้เห็นถึงภูมิความรู้ ทักษะและเจตคติที่นักศึกษาต้องทำได้ตามบริบทเงื่อนไขที่พึงประสงค์ เมื่อนักศึกษาเรียนจบรายวิชา ซึ่งเป็น Outcomes ที่ได้แจ้งให้นักศึกษาทราบและเข้าใจก่อนขึ้นเรียนในรายวิชาว่าเมื่อจบแล้วจะวัดผลด้วยการประเมินอะไร ประเมินอย่างไร และเป็นที่ยอมรับได้ว่านักศึกษาจะบรรลุ Outcomes ต่าง ๆ ตามที่ได้กำหนดไว้ โดยมีหลักการตัดสินผลที่อิงเกณฑ์ (Criterion) ไม่ใช่อิงกลุ่ม (Norm Referencing) หลักการวัดผลแบบ Outcome-based Assessment ใช้การตัดสินผลแบบอิงเกณฑ์ (Criterion Referenced)

นอกจากแนวทางดังกล่าวข้างต้นแล้ว หลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบ Outcome-based Assessment ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินสัมฤทธิผลของนักศึกษาตาม Learning Outcomes เมื่อผ่านกระบวนการเรียนการสอนในรายวิชา (ตาม Course Learning Outcomes) หรือในหลักสูตร (ตาม Program Learning Outcomes) โดยที่วิธีการวัดผลต่าง ๆ ต้องมีความสอดคล้องกับวิธีการเรียนการสอน และ Learning Outcomes ที่กำหนดไว้ในรายวิชาหรือหลักสูตร นอกจากนี้ยังต้องเป็นวิธีการวัดผลที่มี Validity มี Reliability ตามมาตรฐานการวัดผลด้วยการออกแบบวิธีการวัดผลลัพธ์การเรียนรู้ (Assessment Method) ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ รูปแบบการประเมิน 2 รูปแบบ คือ Formative Assessment หรือการประเมินผลย่อยซึ่งเป็นการประเมินผลระหว่างเรียนตลอดเวลา และเป็นฐานของการประเมินที่นำไปสู่ Summative Assessment หรือการประเมินผลรวม ซึ่งเป็นขั้นการประเมินที่สรุปการเรียนการสอนแล้ว 1) Formative เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนในห้องเรียน ช่วยกำหนดมาตรฐาน เนื้อหา และมีเกณฑ์เป็นตัวกำหนดทำให้การประเมินแบบนี้เป็นส่วนหนึ่งของระบบ การประเมินนี้ใช้เป็นส่วนหนึ่งในการวิจัยสามารถประเมินเป็นระยะ ๆ ได้ตลอดเวลา 2) Summative เป็นการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน ที่อาจารย์ประเมินจากข้อมูลของนักศึกษาตามความแตกต่างแต่ละคน ทำให้มีการออกแบบเฉพาะสิ่งที่ต้องการประเมิน เพื่อให้อาจารย์สามารถวินิจฉัยการเรียนรู้ของนักศึกษาแต่ละคนได้ การเรียนรู้ เริ่มจากการประเมินแบบ Formative ก่อน และไปสิ้นสุดที่การประเมินแบบ Summative เป็นการกำหนดรูปแบบการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ให้ครอบคลุมทักษะและความรู้ที่จำเป็น มุ่งเน้นให้อาจารย์จัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้เกิดกับนักศึกษา นอกจากนี้การประเมินผลการเรียนรู้ตามแนวการปฏิรูปการศึกษาให้ความสำคัญค่อนข้างมากกับการให้คะแนนแบบรูบรีค (Rubric Scoring) ซึ่งมีความเป็นปรนัยสูง และใช้ประโยชน์ในด้านการให้ข้อมูลป้อนกลับได้ดี แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าในการประเมินจะต้องใช้การให้คะแนนแบบรูบรีคเสมอไป เนื่องจากในการประเมินบางกรณี เช่น การสอบด้วยข้อสอบแบบปรนัย อาจต้องใช้การให้คะแนนแบบถูกผิดชัดเจน (ระบบ 0-1) การประเมินคุณภาพหรือคุณลักษณะบางอย่างอาจใช้มาตราประมาณค่า (Rating Scales) เป็นต้น การให้คะแนนแบบรูบรีค (Rubric) หรือเกณฑ์ระดับความสามารถเป็นสิ่งที่ผู้สอน และผู้เรียนตกลง ร่วมกันว่าจะใช้ในการประเมินกิจกรรมหรืองานต่าง ๆ ที่นักศึกษาสร้างขึ้น เป็นข้อตกลงที่ผู้เรียนรู้ว่า นี่คือ เป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายของการปฏิบัติงานนั้น รูบรีคเป็นวิธีการให้คะแนนที่ใช้หลักการของมาตราประมาณค่า ประกอบกับการพรรณนาคุณภาพ กล่าวคือ แทนที่จะใช้ตัวเลข เช่น 5-4-3-2-1 หรือ 3-2-1 ฯลฯ (โดยมีการแปลความหมายกำกับด้วย) อย่างลอย ๆ ก็มีการเพิ่มข้อมูล

รายละเอียดว่าคะแนนที่ได้ลดหลั่นลงไปมีความ บกพร่องที่บ่งชี้เป็นข้อมูลเชิง “คุณภาพ” ว่าเป็นอย่างไร ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ผนวกอยู่กับข้อมูลเชิงปริมาณในการให้คะแนนแบบรูปรีดนี้ มีประโยชน์ในแง่ของอาจารย์ คือ ทำให้เป็นมาตรฐานง่ายที่จะให้คะแนนและระดับคะแนน และเหมาะสำหรับมีผู้สอนหลายคน ส่วนในด้านของนักศึกษา เป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้ถูกประเมิน ซึ่งเป็นการตอบสนองหลักการของการประเมินผลเพื่อการปรับปรุง ทำให้นักศึกษาสามารถประเมินตนเองได้ และเข้าใจว่าจะเพิ่มสมรรถนะตนเองได้อย่างไร (คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม, 2563, สือออนไลน์)

แนวทางการดำเนินการหลักสูตรของสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

แนวทางการดำเนินการหลักสูตรของสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ได้กำหนดแนวทางตามประกาศต่าง ๆ ดังนี้

1. กฎกระทรวง มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565

ตามกฎกระทรวง มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ได้ให้นิยามที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานหลักสูตร ได้แก่

“มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา” หมายความว่า ข้อกำหนดขั้นต่ำเกี่ยวกับคุณลักษณะของสถาบันอุดมศึกษา การดำเนินการ ผลลัพธ์ คุณภาพ และเกณฑ์อื่นในการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา

“มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา” หมายความว่า มาตรฐานหลักสูตรการศึกษา ระดับอุดมศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา

“ผลลัพธ์การเรียนรู้” หมายความว่า ผลที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา ฝึกอบรม หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในที่ทำงานระหว่างการศึกษา

“หลักสูตรการศึกษา” หมายความว่า หลักสูตรระดับปริญญาและต่ำกว่าปริญญา ตามที่คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษากำหนดซึ่งสภาสถาบันอุดมศึกษาได้ให้ความเห็นชอบหรืออนุมัติ

โดยในหมวด 1 มาตรฐานศักยภาพและความพร้อม

ข้อ 6 มาตรฐานศักยภาพและความพร้อมเป็นมาตรฐานเพื่อใช้ในการพิจารณาการจัดตั้ง และการประเมินสถานภาพการดำรงอยู่ของสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย

- 1) ด้านกายภาพ
- 2) ด้านวิชาการ
- 3) ด้านการเงินและการบัญชี
- 4) ด้านการบริหารจัดการ

ข้อ 7 สถาบันอุดมศึกษาต้องมีความพร้อมด้านกายภาพ ดังต่อไปนี้

(1) ทำเลที่ตั้งและบริเวณใกล้เคียง

(ก) เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(ข) เป็นสัดส่วนไม่ปะปนกับสถานที่อื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับพันธกิจของ

สถาบันอุดมศึกษา

(ค) อยู่ในสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสมที่จะสามารถสร้างบรรยากาศทางวิชาการได้ดี

(2) พื้นที่ดำเนินการ

มีพื้นที่ดำเนินการรองรับความเป็นสถาบันอุดมศึกษาอย่างครบถ้วนตามพันธกิจ และเพียงพอสำหรับการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้มีมาตรฐานเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(3) โครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

(ก) มีโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย เหมาะสม และเพียงพอต่อการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษา

(ข) มีสาธารณูปโภคที่เพียงพอ โดยให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(ค) มีอุปกรณ์และระบบความปลอดภัย ระบบป้องกันอัคคีภัย โดยให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(ง) มีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะผู้ที่ต้องได้รับความช่วยเหลือเป็นพิเศษ

(จ) มีแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ที่สามารถให้บริการได้อย่างเพียงพอและสอดคล้องกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและบริบทของสังคมดิจิทัลทันสมัย

ข้อ 8 สถาบันอุดมศึกษาต้องมีความพร้อมด้านวิชาการ ดังต่อไปนี้

(1) มีบุคลากรสายวิชาการที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในสาขาวิชาและรายวิชาที่เปิดสอน โดยเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา และมีจำนวนที่เหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน

(2) มีระบบการบริหารและการพัฒนาบุคลากรสายวิชาการ เพื่อให้บุคลากรสายวิชาการ มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

(3) มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่จำเป็นและเหมาะสมกับสาขาวิชาและรายวิชาที่เปิดสอน มีการบำรุงรักษาและพัฒนาให้มีความทันสมัยอย่างต่อเนื่อง

(4) มีระบบและเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษา การวิจัยและการสร้างนวัตกรรม กับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

ข้อ 9 สถาบันอุดมศึกษาต้องมีความพร้อมด้านการเงินและการบัญชี ดังต่อไปนี้

(1) มีเงินทุนและทรัพย์สินอื่น รวมทั้งแหล่งทุนเพียงพอสำหรับการดำเนินการตามพันธกิจ

(2) มีการวิเคราะห์รายรับ รายจ่าย ต้นทุนต่อหน่วยของหลักสูตรการศึกษ และความคุ้มค่าของการดำเนินงาน

(3) มีการประมาณการสถานะการเงินที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาในอนาคต และมีการจัดทำแผนกลยุทธ์ทางการเงินเพื่อให้เกิดความมั่นคงทางการเงินสำหรับการดำรงอยู่ของสถาบันอุดมศึกษาอย่างมีคุณภาพ

(4) มีระบบบัญชีที่เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีและระบบตรวจสอบที่มีมาตรฐาน

ข้อ 10 สถาบันอุดมศึกษาต้องมีความพร้อมด้านการบริหารจัดการ ดังต่อไปนี้

(1) มีสภาสถาบันอุดมศึกษาที่ประกอบด้วยบุคคลซึ่งมีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์

ในเชิงบริหารด้านต่าง ๆ ที่หลากหลาย สามารถชี้แนะและกำกับการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา

(2) มีผู้บริหารซึ่งมีความซื่อสัตย์และประสบการณ์ในด้านการบริหารสถาบันอุดมศึกษา

(3) มีบุคลากรสายสนับสนุนซึ่งมีความรู้ ความชำนาญในการบริหารจัดการ โดยมีระบบการบริหารและการพัฒนาบุคลากรดังกล่าวเพื่อให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

(4) มีระบบการกำกับดูแลสถาบันอุดมศึกษาตั้งแต่ระดับสภาสถาบันอุดมศึกษา ผู้บริหาร และคณาจารย์ในทุกกระดับให้มีการบริหารและปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลตามหลักธรรมาภิบาล

(5) มีระบบการรับฟัง การวิเคราะห์ และการตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้ใช้บัณฑิต ท้องถิ่น และสังคมในการจัดทำแผนพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา การเปิดหลักสูตร การศึกษา การจัด การศึกษา การวิจัยและการสร้างนวัตกรรม การประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมินผล ทั้งนี้ โดยเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนและกลุ่มต่าง ๆ จะได้รับ

หมวด 2 มาตรฐานการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของสถาบันอุดมศึกษา

ข้อ 11 มาตรฐานการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของสถาบันอุดมศึกษา เป็นมาตรฐานเพื่อให้การดำเนินการตามภาระหน้าที่หลักเป็นไปอย่างครบถ้วนและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย

- (1) ด้านการจัดการเรียนการสอน
- (2) ด้านการวิจัยและการสร้างนวัตกรรม
- (3) ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม
- (4) ด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

ข้อ 12 สถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการด้านการจัดการเรียนการสอน ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดนโยบายและทิศทางในการผลิตบัณฑิตและการพัฒนาผู้เรียน ให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาทั้งในระดับชาติและนานาชาติ ความต้องการของชุมชน สังคมและประเทศ ทั้งนี้ ตามความเชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา

(2) จัดให้มีหลักสูตรการศึกษาที่หลากหลายไม่ว่าแบบให้ปริญญาหรือแบบไม่ ให้ปริญญา เพื่อส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้และการศึกษาตลอดชีวิต

(3) จัดทำและบริหารหลักสูตรการศึกษาเพื่อให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เป็นไปตาม มาตรฐาน คุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

(4) มีการพัฒนาคณาจารย์ในเรื่องการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ทั้งในระบบชั้นเรียน และผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้วยเทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้และการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งการให้คำปรึกษา และการดูแลผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จในการศึกษา

(5) กำกับดูแลให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะ การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่กำหนดไว้ในแต่ละหลักสูตรการศึกษา

ข้อ 13 สถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการด้านการวิจัยและการสร้างนวัตกรรม ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดนโยบายและทิศทางการวิจัยที่สอดคล้องกับทิศทาง การพัฒนาประเทศ และเชื่อมโยงกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม ศิลปะและวัฒนธรรม หรือสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ตามความเชี่ยวชาญ และอัตลักษณ์ของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา

(2) ส่งเสริมให้เกิดการสร้างผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่ตอบสนองต่อการพัฒนา และ ความต้องการของประเทศหรือพื้นที่

(3) พัฒนาศักยภาพของคณาจารย์ นักวิจัย และผู้เรียน ให้มีความสามารถในการ สร้างผลงานวิจัยและนวัตกรรม รวมทั้งสนับสนุนและส่งเสริมการจัดหาแหล่งทุน การจัดสรร งบประมาณ และทรัพยากรให้เพียงพอในการสร้างผลงานวิจัยและนวัตกรรม

(4) ส่งเสริมการบูรณาการการวิจัยกับการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ การวิจัยแก่ผู้เรียน

(5) จัดให้มีระบบบริหารจัดการงานวิจัย นวัตกรรม และทรัพย์สินทางปัญญา อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเข้าถึงฐานข้อมูล ด้านการวิจัย และนวัตกรรมตามศักยภาพของ กลุ่มสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งจัดทำฐานข้อมูลผลงานวิจัยและนวัตกรรมของสถาบันอุดมศึกษา

(6) กำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามจรรยาบรรณในการวิจัย การประกันคุณภาพ การวิจัยและการสร้างนวัตกรรม และมีการประเมินผลกระทบของผลงานวิจัยและนวัตกรรม ของสถาบันอุดมศึกษา

(7) ส่งเสริมการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์หรือเชิง สาธารณะ

ข้อ 14 สถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการด้านการบริการวิชาการแก่สังคม ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดนโยบายและทิศทางการบริการวิชาการและการพัฒนาเชิงพื้นที่ ทั้งนี้ ตามความเชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา

(2) กำกับดูแลกระบวนการบริการวิชาการให้มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ทั้งที่เป็นการบริการของหน่วยงานและของคณาจารย์ โดยมุ่งเน้นผลลัพธ์ที่ตอบสนองและ สร้างประโยชน์แก่ชุมชน สังคม และประเทศ ตามความเชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของกลุ่ม สถาบันอุดมศึกษา

(3) ส่งเสริมให้คณาจารย์ ผู้เรียน และชุมชน ร่วมกันเรียนรู้และพัฒนาชุมชน ในพื้นที่เพื่อสร้างประสบการณ์จริงให้เกิดขึ้นในการเรียนรู้และเพื่อให้เกิดการพัฒนาเชิงพื้นที่

(4) ส่งเสริมให้มีการบูรณาการการบริการวิชาการกับการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียน มีประสบการณ์ในการเรียนรู้

(5) กำกับดูแลให้มีการประกันคุณภาพการบริการวิชาการและมีการกำกับติดตามการให้บริการ วิชาการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ข้อ 15 สถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมดังต่อไปนี้

(1) กำหนดนโยบายและทิศทางการส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ เพื่อการธำรงรักษา สืบสาน เผยแพร่ศิลปะและวัฒนธรรมไทยหรือการพัฒนาต่อยอดและ สร้างคุณค่าใหม่ ทั้งนี้ ตามความเชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของสถาบันอุดมศึกษา

(2) จัดให้มีรายวิชาในหลักสูตรการศึกษาและกิจกรรมที่สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรม และประเพณีที่หลากหลายของท้องถิ่นและของชาติ

หมวด 3 มาตรฐานการดำเนินการเพื่อให้เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีคุณภาพ

ข้อ 16 เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้สถาบันอุดมศึกษามีมาตรฐานตามหมวด 1 มาตรฐานศักยภาพและความพร้อม และหมวด 2 มาตรฐานการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ ของสถาบันอุดมศึกษาอย่างครบถ้วน และเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษามีคุณภาพ และมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตามหลักธรรมาภิบาล สถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) จัดทำกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ โดยมีการจัดทำ และดำเนินการตามแผนพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาซึ่งต้องสอดคล้องกับแผนด้านการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ และจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ที่ครอบคลุมการดำเนินงานตามกลยุทธ์และการดำเนินงานตามพันธกิจ และมีการถ่ายทอดสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งนี้ โดยมีตัวชี้วัดที่ประเมินผลได้อย่างแท้จริง

(2) จัดให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อนำความคิดเห็นไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการและ สร้างความพึงพอใจให้ผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างต่อเนื่อง

(3) ติดตาม ทบทวน และปรับปรุงแผนตาม (1) และผลการดำเนินการให้สอดคล้องกับ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการรวบรวม วิเคราะห์ และจัดการข้อมูล อย่างเหมาะสม สามารถนำมาใช้สนับสนุนการตัดสินใจ

(4) ประเมินความต้องการด้านอัตรากำลังและขีดความสามารถของบุคลากร มีการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เพียงพอและเหมาะสมสำหรับการดำเนินการตามพันธกิจให้ประสบความสำเร็จ มีระบบบริหารงานบุคคลที่ส่งเสริมการนำศักยภาพของบุคลากรมาใช้อย่างเต็มที่ และทำให้บุคลากรมีความมั่นคงในอาชีพ

(5) มีการติดตามและรายงานผลลัพธ์ รวมทั้งมีการจัดทำและดำเนินการตามแผนการปรับปรุง การดำเนินการเพื่อพัฒนาผลลัพธ์ในด้านที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

(ก) ผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้านการวิจัยและการสร้างนวัตกรรม ด้านการบริการวิชาการ ด้านศิลปะและวัฒนธรรม และผลลัพธ์ตามพันธกิจที่สถาบันอุดมศึกษาประกาศต่อสาธารณะ

(ข) ผลลัพธ์ด้านการทำประโยชน์ให้ท้องถิ่นและสังคม

(ค) ผลลัพธ์ด้านความพึงพอใจและความผูกพันของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

(ง) ผลลัพธ์ด้านบุคลากร ทั้งด้านอัตรากำลังและขีดความสามารถของบุคลากร ด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน ด้านความมั่นคงในอาชีพ ด้านสวัสดิการและผลประโยชน์ตอบแทน

(จ) ผลลัพธ์ด้านการนำองค์กร การกำกับดูแล และการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ

(ฉ) ผลลัพธ์ด้านการเงิน การงบประมาณ และความคงอยู่หรือเพิ่มขึ้นของผู้รับบริการ ให้คณะกรรมการเผยแพร่รายงานผลลัพธ์ตาม (5) (ก) (ข) และ (ค) ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2565ก)

สรุปได้ว่า การดำเนินการจัดทำหลักสูตรต้องดำเนินการตามมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 1) มาตรฐานศักยภาพและความพร้อม 2) มาตรฐานการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของสถาบันอุดมศึกษา 3) มาตรฐานการดำเนินการเพื่อให้เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานศักยภาพและความพร้อม และมาตรฐานการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของสถาบันอุดมศึกษาอย่างครบถ้วน เพื่อให้เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีคุณภาพ

2. ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2565

ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2565 ได้กล่าวถึง ปรัชญา และวัตถุประสงค์ หลักสูตรปริญญาโท

และปริญญาเอก มุ่งเน้นการพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพ ที่มีความรู้ความสามารถระดับสูงในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยกระบวนการวิจัยเพื่อให้สามารถบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่ได้อย่างมีอิสระ รวมทั้งมีความสามารถในการสร้างสรรค์จริยคุณความก้าวหน้าทางวิชาการ เชื่อมโยงและบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างต่อเนื่อง โดยมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษาและมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพที่เป็นสากล มีคุณธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ

ทั้งนี้ ในระดับปริญญาโท มุ่งให้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการสร้างและประยุกต์ใช้ความรู้ใหม่เพื่อการพัฒนางานและสังคม ในขณะที่ระดับปริญญาเอก มุ่งให้มีความสามารถในการค้นคว้าวิจัยเพื่อสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่หรือนวัตกรรม ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางาน สังคมประเทศ และประชาคมโลก (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2565ข)

สรุปได้ว่า การปรับปรุงหลักสูตรหรือจัดทำหลักสูตรใหม่ ในระดับปริญญาโท และปริญญาเอก ต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ และความสามารถระดับสูงขึ้นในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนางาน และสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่หรือนวัตกรรม ทั้งนี้การดำเนินงานหลักสูตรต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ และมาตรฐานทางวิชาการและวิชาชีพที่เป็นสากล

3. คู่มือการตรวจสอบหลักสูตรการศึกษาและการตรวจสอบการดำเนินการจัดการศึกษา เพื่อการรองรับมาตรฐานการอุดมศึกษาในหลักสูตรการศึกษา

แนวทางการจัดทำเอกสารหลักสูตรการศึกษาเพื่อการตรวจสอบหลักสูตรการศึกษาเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดทำเอกสารหลักสูตรการศึกษาและหลักฐานเชิงประจักษ์ และมีความพร้อมรับการตรวจสอบหลักสูตรการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดทำเอกสาร หลักสูตรการศึกษาที่มีองค์ประกอบครบตามรายการที่กำหนดในข้อ 12 ของกฎกระทรวงมาตรฐานหลักสูตร การศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 สถาบันอุดมศึกษาต้องออกแบบหลักสูตรการศึกษา โดยร้อยเรียง เชื่อมโยงให้เป็นไปตามหลักการและแนวคิด และแสดงให้เห็นระบบการบริหารจัดการการศึกษา ของหลักสูตรการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การออกแบบหลักสูตรการศึกษาที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ การออกแบบ การดำเนินการจัดการศึกษา และการออกแบบระบบการบริหารคุณภาพ

สถาบันอุดมศึกษาต้องให้ความสำคัญกับระบบและกลไกในการพัฒนาหลักสูตรเชิงผลลัพธ์การเรียนรู้ ที่สะท้อนความต้องการและความคาดหวังของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

และเป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตร และรายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา การออกแบบโครงสร้างหลักสูตร รายวิชาและหน่วยกิต หรือโมดูลการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ ต้องสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนด เพื่อให้มั่นใจว่าผู้เรียนทุกคนมีพัฒนาการสู่ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนด

สำหรับมิติเชิงประกันคุณภาพหลักสูตรสถาบันอุดมศึกษาต้องแสดงให้เห็นโดยมีหลักฐานเชิงประจักษ์ว่า สถาบันอุดมศึกษาออกแบบระบบบริหารคุณภาพ เพื่อประกันเชิงผลลัพธ์การเรียนรู้อย่างไร ตั้งแต่การวางแผนคุณภาพ การรักษาคุณภาพ และการควบคุมคุณภาพตลอดกระบวนการจัดการศึกษา โดยหลักสูตรการศึกษาออกแบบทุกองค์ประกอบ การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการและหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันเป็นระบบ

อย่างไรก็ตาม แนวทางดังกล่าวนี้ เป็นเพียงคำแนะนำเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาได้คำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ในการออกแบบระบบการบริหารจัดการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาสามารถปรับใช้ได้ตามความเหมาะสมตามอัตลักษณ์ของหลักสูตรการศึกษาแต่ต้องให้เป็นไปตามหลักการ และแนวความคิดตรวจสอบและรับรองมาตรฐานการอุดมศึกษาในหลักสูตรการศึกษา

1. การออกแบบหลักสูตรการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการออกแบบหลักสูตรการศึกษา เพื่อรับประกัน ผู้เรียนมีผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ทุกคนในเรื่องต่อไปนี้อย่างไร

1.1 สถาบันอุดมศึกษา จำแนกกลุ่มผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหลักสูตรการศึกษา ว่ามีกลุ่มใดบ้าง และแต่ละกลุ่มมีความต้องการและความคาดหวังที่สำคัญอะไรต่อการจัดหลักสูตรการศึกษา

1.2 สถาบันอุดมศึกษา มีวิธีการในการรับฟังผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อค้นหาความต้องการ และความคาดหวังอย่างไร

1.3 สถาบันอุดมศึกษา มีวิธีการนำความต้องการและความคาดหวังของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มากำหนดเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาอย่างไร

1.4 สถาบันอุดมศึกษา ออกแบบโครงสร้างหลักสูตรการศึกษา กำหนดและเรียงลำดับรายวิชา หรือโมดูลการเรียนรู้ ออกแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ และออกแบบการประเมินผลการเรียนรู้อย่างไร เพื่อให้บรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนด

1.5 สถาบันอุดมศึกษา ออกแบบกระบวนการ ตัววัดที่สำคัญอะไร และมีขั้นตอนการควบคุม อย่างไร เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามแนวทางและมาตรฐานที่กำหนด

ในกรณีหลักสูตรปรับปรุง สถาบันอุดมศึกษาต้องระบุว่า มีการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของหลักสูตรการศึกษาที่ผ่านมาอย่างไร ทั้งการวิเคราะห์ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจริง ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน บัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต องค์กรวิชาชีพ (ถ้ามี) ศิษย์เก่า ตลอดจนข้อร้องเรียน จากบุคคล หรือหน่วยงานภายนอก และบุคคลภายใน สถาบันอุดมศึกษา และผลการประเมินคุณภาพ ภายนอกระดับหลักสูตร (ถ้ามี) เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับในการปรับปรุงและพัฒนาการออกแบบหลักสูตรในประเด็นข้างต้น

2. การออกแบบการดำเนินการจัดการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาออกแบบการดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวทางการบริหารคุณภาพที่ออกแบบไว้อย่างไร เพื่อให้มั่นใจว่าการดำเนินการดังกล่าว จะเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และแนวทางและมาตรฐานที่กำหนด รวมทั้งแสดงความรับผิดชอบที่พิสูจน์ได้ว่า สถาบันอุดมศึกษา ทำให้ผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังในเรื่องต่อไปนี้

2.1 สถาบันอุดมศึกษา ออกแบบกระบวนการรับนักศึกษาอย่างไร ที่แสดงถึงระบบการรับสมัคร และขั้นตอนการรับเข้าศึกษาที่น่าเชื่อถือ ยุติธรรม และโปร่งใส มีข้อกำหนดคุณสมบัติผู้เข้าศึกษา วิธีการคัดเลือกผู้เรียน และระบบการจัดการข้อร้องเรียนและอุทธรณ์ที่ชัดเจน เหมาะสม และสามารถเข้าถึงได้

2.2 สถาบันอุดมศึกษา ออกแบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ รู้จักวิธีแสวงหาความรู้ ปฏิบัติให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เกิดกรอบคิดแบบเติบโต และสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้กับโลกของการทำงานจริงอย่างไร

2.3 สถาบันอุดมศึกษา ออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ และพัฒนาการของผู้เรียน เครื่องมือ และเกณฑ์การตัดสินผลที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ รวมทั้ง มีกระบวนการ ติดตามความก้าวหน้าผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังรายวิชา และรายชั้นปออย่างไร ที่ทำให้มั่นใจว่า ผู้เรียนมีผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่กำหนดในหลักสูตร การศึกษาครบทุกประการ มีพัฒนาการของ ผลลัพธ์การเรียนรู้แต่ละด้านระหว่างเรียน จนมีแนวโน้มที่มั่นใจได้ว่าจะบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้โดยรวม ที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษา

2.4 สถาบันอุดมศึกษา ออกแบบกระบวนการบริหารทรัพยากรการเรียนรู้ โดยบ่งชี้ จัดหา และดูแลคณาจารย์ เจ้าหน้าที่สนับสนุน สิ่งอำนวยความสะดวก ทรัพยากร

การเรียนรู้ และบริการช่วยเหลือให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม พร้อมใช้ และสอดคล้องตามแนวทางที่กำหนด ที่สนับสนุนให้ผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้อย่างไร

ในกรณีหลักสูตรปรับปรุง หรือหลักสูตรที่มีผู้สำเร็จการศึกษาแล้ว สถาบันอุดมศึกษา ต้องวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของหลักสูตรการศึกษาที่ผ่านมา ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจริง ของผู้สำเร็จการศึกษากลับเป็นข้อมูลย้อนกลับอย่างไร เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินการจัดการศึกษาในเรื่องข้างต้น

3. การออกแบบการบริหารคุณภาพ

สถาบันอุดมศึกษาออกแบบการบริหารคุณภาพ เพื่อให้มีการประกันคุณภาพเชิงผลลัพธ์ และมีการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่องในทุกกระบวนการจัดการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาควรอธิบาย และแสดงให้เห็นว่าออกแบบในเรื่องต่อไปนี้อย่างไร

3.1 การวางแผนคุณภาพ (Quality Planning: QP) มีการกำหนดกลุ่มและสำรวจ ความต้องการของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างไร มีการนำความต้องการดังกล่าวมากำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้และตัววัดผลลัพธ์ดังกล่าวอย่างไร ตลอดจนมีการออกแบบหลักสูตร และกระบวนการที่เกี่ยวข้อง อย่างไร เพื่อสร้างความมั่นใจว่าหลักสูตรจะสามารถดำเนินการได้ตามจุดประสงค์คุณภาพที่กำหนดไว้ และสร้างความพึงพอใจต่อผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ

3.2 การรักษาคุณภาพ (Quality Maintenance: QM) มีการกำหนดวิธีการในการประเมินความรู้และทักษะของบุคคล ตลอดจนความเสี่ยงต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความมั่นใจได้อย่างไรว่า ระเบียบวิธีปฏิบัติ (Procedure) ต่าง ๆ ที่ได้วางแผนไว้ จะได้มีการดำเนินการอย่างเคร่งครัด ตามที่กำหนดไว้ ก่อนการดำเนินการ และในกรณีที่พบว่าอาจมีความเสี่ยงหรือความรู้และทักษะของบุคลากรไม่เพียงพอ ต่อการดำเนินการ มีการแก้ไขเพื่อป้องกันปัญหาในการดำเนินการอย่างไร

3.3 การควบคุมคุณภาพ (Quality Control: QC) มีการกำหนดแผนการควบคุม (Control Plan) จุดควบคุม (Control Point) และจุดตรวจสอบ (Check Point) ตลอดจนกระบวนการจัดการเรียนการสอนอย่างไร เพื่อให้มั่นใจว่ามีการตรวจสอบและติดตาม (Monitoring) กระบวนการ เพื่อการบ่งชี้ความผิดปกติของกระบวนการ และมีการปรับแก้ (Adjustment) ให้กระบวนการได้มีการดำเนินการเป็นไปตามที่ได้รับวางแผนไว้แต่แรก

3.4 การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ (Quality Improvement: QI) มีการกำหนดวิธีการ ประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ ตลอดจนความพึงพอใจของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างต่อเนื่องอย่างไร เพื่อการกำหนดปัญหาความบกพร่องของกระบวนการจัดการเรียน

การสอน ตลอดจนการบริหารคุณภาพ เพื่อดำเนินการเปลี่ยนแปลง ให้กระบวนการดังกล่าว มีความสามารถในการบรรลุผลต่อความต้องการ เพื่อการลดและกำจัดความบกพร่องที่เกิดขึ้น สำหรับการลดความไม่พึงพอใจ ตลอดจนสร้างความพึงพอใจ ให้แก่ผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

คู่มือการตรวจสอบหลักสูตรการศึกษาและการตรวจสอบการดำเนินการจัดการศึกษา เพื่อการรับรองมาตรฐานการอุดมศึกษาในหลักสูตรการศึกษา (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2565ค)

สรุปได้ว่า สถาบันอุดมศึกษาต้องให้ความสำคัญกับระบบและกลไกในการพัฒนา หลักสูตรเชิงผลลัพธ์การเรียนรู้ ที่สะท้อนความต้องการและความคาดหวังของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตร และรายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา การออกแบบโครงสร้างหลักสูตร รายวิชาและหน่วยกิต หรือโมดูลการเรียนรู้ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ ต้องสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนด

การออกแบบหลักสูตรการศึกษา ในกรณีหลักสูตรปรับปรุง สถาบันอุดมศึกษา ต้องระบุว่า มีการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของหลักสูตรการศึกษาที่ผ่านมาอย่างไร ทั้งการวิเคราะห์ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจริง ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน บัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต องค์กรวิชาชีพ และศิษย์เก่า ตลอดจนข้อร้องเรียนจากบุคคล หรือหน่วยงานภายนอก และบุคคลภายในสถาบันอุดมศึกษา และผลการประเมินคุณภาพ ภายนอกระดับหลักสูตร เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับในการปรับปรุงและพัฒนาการออกแบบ หลักสูตร

การออกแบบการดำเนินการจัดการศึกษา ในกรณีหลักสูตรปรับปรุง หรือ หลักสูตรที่มีผู้สำเร็จการศึกษาแล้ว สถาบันอุดมศึกษา ต้องวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของหลักสูตรการศึกษาที่ผ่านมา ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจริง ของผู้สำเร็จการศึกษา เป็นข้อมูลย้อนกลับอย่างไร เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินการจัดการศึกษา

การออกแบบการบริหารคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาออกแบบการบริหารคุณภาพ เพื่อให้มีการประกันคุณภาพเชิงผลลัพธ์ และมีการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในทุกระบวนการจัดการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาควรอธิบาย และแสดงให้เห็นว่าออกแบบในเรื่อง การวางแผนคุณภาพอย่างไร การรักษาคุณภาพอย่างไร การควบคุมคุณภาพอย่างไร การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพอย่างไร

4. ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565

“มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา” หมายความว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจากการศึกษาตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่กำหนดขึ้นตามระดับการศึกษาแต่ละระดับ

“ผลลัพธ์การเรียนรู้” หมายความว่า ผลที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา ฝึกอบรม หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในที่ทำงานระหว่างการศึกษา

ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามคุณวุฒิแต่ละระดับ ต้องสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของหลักสูตรสถาบันอุดมศึกษา วิชาชีพ ประเทศชาติ และบริบทโลก ประกอบด้วยอย่างน้อย 4 ด้าน ได้แก่

1. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาแล้วเรียนการค้นคว้า หรือประสบการณ์ที่เกิดจากหลักสูตร ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ หรือต่อยอดความรู้ในการประกอบอาชีพ ดำรงชีวิต อยู่ร่วมกันในสังคม และพัฒนาอย่างยั่งยืน สำหรับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล

2. ทักษะ (Skills) หมายถึง ความสามารถที่เกิดจากการเรียนรู้ ฝึกฝนปฏิบัติให้เกิดความแคล่วคล่อง ว่องไว และชำนาญ เพื่อพัฒนางาน พัฒนาวิชาชีพหรือวิชาการ พัฒนาดน และพัฒนาสังคม สำหรับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล

3. จริยธรรม (Ethics) หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำระดับบุคคลที่สะท้อนถึงความเป็นผู้มีคุณธรรม คีลธรรม และจรรยาบรรณ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมและส่วนตน ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น

4. ลักษณะบุคคล (Character) หมายถึง บุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย และค่านิยมที่สะท้อนคุณลักษณะเฉพาะศาสตร์ วิชาชีพ และสถาบัน โดยพัฒนาผ่านการเรียนรู้ และการฝึกประสบการณ์จากหลักสูตร ให้มีความเหมาะสมกับแต่ละระดับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาต้องแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ในการผลิตบัณฑิตให้ได้ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตร โดยออกแบบและพัฒนาระบบและกลไก หรือวิธีการพร้อมหลักฐานเชิงประจักษ์ สำหรับการตรวจสอบหลักสูตรการศึกษาและตรวจสอบการดำเนินการจัดการศึกษา เพื่อการรับรองมาตรฐานการอุดมศึกษาของหลักสูตรการศึกษา

รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้แต่ละด้านตามคุณวุฒิแต่ละระดับ

1. **ความรู้ (Knowledge)** หมายถึง สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ที่เกิดจากหลักสูตร ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไป ปฏิบัติหรือต่อยอดความรู้ในการประกอบอาชีพ ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคม และพัฒนา อย่างยั่งยืน สำหรับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล

โครงสร้างของความรู้สำหรับแต่ละระดับคุณวุฒิ มีดังนี้

1. ความรู้เชิงสาระ/หลักการ ความรู้เชิงกระบวนการ และความรู้ที่จำเป็น ต่อการดำรงชีวิต

2. ความรู้ที่จำเป็นต่อการเชื่อมโยง การปรับใช้ การต่อยอดความรู้ที่นำไปสู่ การพัฒนาและการทำงานร่วมกัน

ปริญญาโท ความรู้ที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ ต่อยอดความรู้ และเชื่อมโยงความรู้ใหม่เพื่อการค้นพบ และสร้างสิ่งใหม่ที่เป็นที่ยอมรับ

ปริญญาเอก ความรู้ที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ ต่อยอดความรู้ เชื่อมโยงความรู้ และการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่น่าไปสู่การแก้ปัญหา แบบองค์รวม ซึ่งเป็นที่ยอมรับ และอ้างอิงได้ และหรือปรับใช้ในบริบทอื่นได้

การสร้างสิ่งใหม่ หมายถึง กระบวนการวิจัยและพัฒนา ซึ่งทำให้ได้ผลผลิต ใหม่ที่เป็นสิ่งประดิษฐ์ สิ่งของ กระบวนการระบบ แนวคิด อันเป็นสิ่งสร้างขึ้นจากความรู้ ความคิดริเริ่ม หรือความคิดสร้างสรรค์ใหม่ หรือมีการพัฒนา ต่อยอด ประยุกต์ และปรับปรุง ให้สามารถใช้ได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทใหม่ วิถีชีวิตใหม่ หรือความต้องการใหม่

การสร้างองค์ความรู้ใหม่ หมายถึง กระบวนการวิจัยที่ใช้วิถีวิทยาการวิจัย ประเภทต่าง ๆ ซึ่งทำให้ได้ผลผลิต หรือข้อค้นพบจากการวิจัย เป็นแนวคิด ทฤษฎี หรือสาระ ความรู้ใหม่ที่ช่วยในการส่งเสริมหรือพัฒนาศาสตร์ในสาขานั้น หรือส่งเสริมให้เกิดการสร้าง ศาสตร์ใหม่แบบบูรณาการ

2. **ทักษะ (Skills)** หมายถึง ความสามารถที่เกิดจากการเรียนรู้ ฝึกฝนปฏิบัติ ให้เกิดความแคล่วคล่อง ว่องไว ชำนาญ เพื่อพัฒนางาน พัฒนาวิชาชีพหรือวิชาการ พัฒนานตน และพัฒนาสังคม สำหรับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล

โครงสร้างของทักษะสำหรับแต่ละระดับคุณวุฒิ มีดังนี้

1. ทักษะการปฏิบัติงานตามวิชาชีพ หรือตามศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

2. ทักษะทั่วไป ประกอบด้วยทักษะการเรียนรู้ ทักษะส่วนบุคคล ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นที่นำไปสู่การพัฒนางาน วิชาชีพ การดำรงชีวิตและการทำงานเพื่อสร้างสรรค์องค์กร และสังคม ซึ่งเหมาะสมกับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล

ปริญญาโท 1) ทักษะการเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยตนเอง และทักษะการสร้างความรู้ในการปฏิบัติ การคิดริเริ่มสร้างสิ่งใหม่ เพื่อสร้างความรู้ใหม่เชิงวิชาการหรือวิชาชีพ
2) ทักษะด้านดิจิทัล

ปริญญาเอก 1) ทักษะการเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยตนเอง และทักษะการสร้างความรู้ในการปฏิบัติ การคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่เชิงวิชาการหรือวิชาชีพในระดับที่อ้างอิง หรือปรับใช้ในบริบทอื่นได้ 2) ทักษะด้านดิจิทัลหลักสูตรต้องอ้างอิงทักษะจากกรอบแนวคิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และ Top 10 Skills ของ World Economic Forum

3. จริยธรรม (Ethics) หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำระดับบุคคลที่สะท้อนถึงความเป็นผู้มีคุณธรรม ศิลธรรม และจรรยาบรรณ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมและส่วนตนทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น

โครงสร้างของจริยธรรมสำหรับแต่ละระดับคุณวุฒิ มีดังนี้

1. การกระทำที่เป็นไปตามกฎกติกา และเกิดประโยชน์ต่อสังคม
  2. การหลีกเลี่ยงการกระทำสิ่งที่ไม่ดีกฎกติกาของสังคม และไม่ทำผิดกฎหมาย
- ทั้งนี้ หลักสูตรต้องกำหนดจริยธรรมที่เหมาะสมกับสาขาวิชาในแต่ละระดับคุณวุฒิ และจริยธรรมเฉพาะวิชาชีพที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพ หรือประชาคมวิชาชีพ หรือจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ

4. ลักษณะบุคคล (Character) หมายถึง บุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย ค่านิยมที่สะท้อนคุณลักษณะเฉพาะศาสตร์ วิชาชีพ และสถาบัน โดยพัฒนาผ่านการเรียนรู้ และการฝึกประสบการณ์จากหลักสูตร ให้มีความเหมาะสมกับแต่ละระดับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

โครงสร้างของลักษณะบุคคลสำหรับแต่ละระดับคุณวุฒิ มีดังนี้

1. ลักษณะบุคคลทั่วไป
2. ลักษณะบุคคลตามวิชาชีพ หรือตามศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

ตัวอย่างลักษณะบุคคล: บุคลิกที่น่าเชื่อถือ เป็นมิตร มีเสน่ห์ เป็นผู้นำ นิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ มีเมตตา กรุณา รักการทำงานเป็นทีม ช่างสังเกต คิดอย่างมีวิจารณญาณ มีเหตุผล ค่านิยมยึดมั่นในอุดมการณ์ที่ถูกต้อง การรักษาสัญญาคถา ความพอเพียง ความเท่าเทียมกันในสังคม ความรับผิดชอบต่อสังคม ยอมรับความแตกต่างในสังคม ใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล ความรับผิดชอบต่อสังคมในการทำงานตามวิชาชีพ

ความรอบคอบ ความละเอียดถี่ถ้วน เป็นแบบอย่างได้ บุคลิกภาพดี มีการสื่อสารที่ดี คิดเป็นระบบ เชื่อมั่นในตนเอง มีสุนทรียนิยม มีศิลปะนิสัย มีจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ รักการเล่น รักการแสดง เป็นนักบริหารจัดการ มีความคิดเชิงตรรกะ ความเป็นผู้ประกอบการ การรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) และการรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) เช่น การรู้เทคโนโลยี (Technology Literacy) การรู้สารสนเทศ (Information Literacy) การรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เห็น (Visual Literacy) การรู้การสื่อสาร (Communication Literacy) การรู้สังคม (Social Literacy) เป็นต้น

ทั้งนี้ ทุกหลักสูตรต้องกำหนดลักษณะบุคคลที่เป็นลักษณะบุคคลทั่วไปที่เหมาะสมสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของหลักสูตรและสถาบัน ส่วนหลักสูตรวิชาชีพ ควรกำหนดลักษณะบุคคลเฉพาะวิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพด้วย โดยอาจเลือกลักษณะบุคคลทั่วไปมากำหนดเป็นคุณสมบัติที่เป็นจุดเน้นให้สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตร

สรุปได้ว่า รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ได้กำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามคุณวุฒิแต่ละระดับ ต้องสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของหลักสูตร สถาบันอุดมศึกษา วิชาชีพ ประเทศชาติ และบริบทโลก ประกอบด้วยอย่างน้อย 4 ด้าน ได้แก่ 1. ความรู้ (Knowledge) ปริญญาโท ความรู้ที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ ต่อยอดความรู้ และเชื่อมโยงความรู้ใหม่ เพื่อการค้นพบ และสร้างสิ่งใหม่ที่เป็นที่ยอมรับ ปริญญาเอก ความรู้ที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ ต่อยอดความรู้ เชื่อมโยงความรู้ และการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่นำไปสู่การแก้ปัญหาแบบองค์รวม ซึ่งเป็นที่ยอมรับ และอ้างอิงได้ และหรือปรับใช้ในบริบทอื่นได้

2. ทักษะ (Skills) ปริญญาโท 1) ทักษะการเรียนรู้การเรียนรู้ด้วยตนเอง และทักษะการสร้างความรู้ ในการปฏิบัติ การคิดริเริ่ม สร้างสิ่งใหม่ เพื่อสร้างความรู้ใหม่เชิงวิชาการหรือวิชาชีพ 2) ทักษะด้านดิจิทัล ปริญญาเอก 1) ทักษะการเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยตนเอง และทักษะการสร้างความรู้ ในการปฏิบัติ การคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่เชิงวิชาการหรือวิชาชีพในระดับที่อ้างอิง หรือปรับใช้ในบริบทอื่นได้ 2) ทักษะด้านดิจิทัลหลักสูตรต้องอ้างอิงทักษะจากกรอบแนวคิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และ Top 10 Skills ของ World Economic Forum

3. จริยธรรม (Ethics) หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำระดับบุคคล ที่สะท้อนถึงความเป็นผู้มีคุณธรรม ศีลธรรม และจรรยาบรรณ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมและส่วนตน ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น

4. ลักษณะบุคคล (Character) เป็นบุคคลที่บุคลิกที่น่าเชื่อถือ เป็นมิตร เป็นผู้นำ นิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ เชื้อมั่นในตนเอง มีเมตตา กรุณา รักการทำงานเป็นทีม คิดอย่างมีวิจารณญาณ มีเหตุผล ค่านิยมยึดมั่นในอุดมการณ์ที่ถูกต้อง ความพอเพียง ความเท่าเทียมกันในสังคม ความรับผิดชอบต่อสังคม และการรู้เท่าทันสื่อ เทคโนโลยี

5. ประกาศมหาวิทยาลัยพะเยา เรื่อง กรอบรายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยพะเยา พ.ศ. 2566

“ผลลัพธ์การเรียนรู้” หมายความว่า ผลที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ ที่ได้จากการศึกษา ฝึกอบรม หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริง ในที่ทำงานระหว่างการศึกษาศึกษา

กรอบรายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยพะเยา มีดังต่อไปนี้

(1) ด้านความรู้

ระดับปริญญาโท 1) แสดงออกถึงการมีความรู้เชิงสาระ หลักการ กระบวนการ และความรู้ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการพัฒนาชุมชนสังคม 2) แสดงออกถึงการมีความรู้เชิงสาระ หลักการ กระบวนการ และความรู้ที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ ต่อยอด และเชื่อมโยงความรู้ใหม่ เพื่อการค้นพบและการสร้างสิ่งใหม่ที่เป็นที่ยอมรับ

ระดับปริญญาเอก 1) แสดงออกถึงการมีความรู้เชิงสาระ หลักการ กระบวนการ และความรู้ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการพัฒนาชุมชนสังคม 2) แสดงออกถึงการมีความรู้เชิงสาระ หลักการ กระบวนการ และความรู้ที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ ต่อยอด 3) เชื่อมโยงความรู้และกระบวนการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่น่าไปสู่การแก้ปัญหาแบบองค์รวม ซึ่งเป็นที่ยอมรับ และอ้างอิงได้ และ/หรือปรับใช้ในบริบทอื่นได้

(2) ด้านทักษะ หลักสูตรพึงกำหนดทักษะให้ครอบคลุมทักษะวิชาชีพ และทักษะทั่วไปที่จำเป็น

ระดับปริญญาโท 1) มีทักษะการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพหรือตามศาสตร์ของหลักสูตรอย่างลึกซึ้ง 2) มีทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ติดตามความก้าวหน้าในศาสตร์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 3) มีทักษะการสร้างความรู้ การสร้างสิ่งใหม่เพื่อสร้างความรู้ใหม่เชิงวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ 4) ทักษะด้านดิจิทัล และทักษะอื่น เช่น ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์อย่างมีวิจารณญาณ การแสดงเหตุผล ความคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร การเรียนรู้ การทำงานเป็นทีม ความเป็นผู้ประกอบการ การแก้ไขปัญหา การทำงานที่หลากหลาย

(2) สามารถศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพ

ความเป็นผู้นำทางวิชาการ ประกอบด้วย

(ก) สารระความรู้

(1) การเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม ผู้นำการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมผู้นำ

ภาวะผู้นำ

(2) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

(3) การนิเทศเพื่อพัฒนาครูให้จัดการการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เติบโตเต็มตาม

ศักยภาพ

(4) การบริหารความเลื่องและความขัดแย้ง

(5) ปฏิสัมพันธ์และการพัฒนาเพื่อนร่วมงาน

(6) ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน และท้องถิ่น

(ข) สมรรถนะ

(1) สามารถระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

(2) สามารถบริหารการศึกษาและสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและท้องถิ่นได้

การบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย

(ก) สารระความรู้

(1) ทฤษฎี หลักการ กระบวนการ และหน้าที่ในการบริหาร

(2) การบริหารงานวิชาการเพื่อคุณภาพและความเป็นเลิศ

(3) การบริหารแหล่งเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้

(4) นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและการเรียนรู้

(5) การบริหารงานบุคคล

(6) การบริหารงานธุรการ การเงิน พัสดุ และอาคารสถานที่

(7) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา

(8) การวางแผนเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา

(ข) สมรรถนะ

(1) สามารถกำหนดนโยบาย แผน กลยุทธ์ และนำไปสู่การปฏิบัติให้สอดคล้อง

กับบริบทของสถานศึกษา

(2) เลือกใช้ทฤษฎี หลักการ และกระบวนการบริหารให้สอดคล้องกับบริบท

มหภาคและภูมิสังคม

(3) สามารถบริหารงานวิชาการ บริหาร แหล่งเรียนรู้และสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้

หลักสูตร การสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย

(ก) สาระความรู้

- (1) พัฒนาหลักสูตรและหลักสูตรสถานศึกษา
- (2) การจัดการเรียนการสอนและการสอนเสริม
- (3) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

(ข) สมรรถนะ

- (1) สามารถพัฒนาหลักสูตรและบริหารการจัดการเรียนการสอนในแนวทางใหม่ได้
- (2) ปฏิบัติการประเมิน และปรับปรุงการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

กิจการและกิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วย

(ก) สาระความรู้

(1) บริหารกิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมนักเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพ ผู้เรียนให้รู้จักการจัดการและคิดเป็น

- (2) บริหารจัดการให้เกิดการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน
- (3) บริหารจัดการให้เกิดการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

(ข) สมรรถนะ

(1) สามารถบริหารจัดการให้เกิดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การดูแลช่วยเหลือ ผู้เรียน

(2) สามารถส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรม และความสามัคคีในหมู่คณะ

การประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย

(ก) สาระความรู้

- (1) หลักการและกระบวนการในการประกันคุณภาพการศึกษา
- (2) การประกันคุณภาพภายในและภายนอก

(ข) สมรรถนะ

(1) สามารถจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาเพื่อรองรับ การประเมินภายนอก

- (2) นำผลการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้เพื่อพัฒนาสถานศึกษา

คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ ประกอบด้วย

(ก) สาระความรู้

- (1) หลักธรรมาภิบาล และความซื่อสัตย์สุจริต
- (2) คุณธรรม และจริยธรรมของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา
- (3) จรรยาบรรณของวิชาชีพที่คุรุสภากำหนด

(ข) สมรรถนะ

- (1) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีจิตสำนึกสาธารณะและเสียสละให้สังคม
- (2) ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ

หมวด 3 ผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารการศึกษา

สาระความรู้และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารการศึกษาตามมาตรฐาน

ความรู้

การพัฒนาศาสตร์ ประกอบด้วย

(ก) สาระความรู้

- (1) จิตวิญญาณ อุทิศตนของผู้บริหาร
- (2) การจัดการความรู้เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา
- (3) ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ
- (4) การวิจัยเพื่อพัฒนาศาสตร์

(ข) สมรรถนะ

- (1) มีอุดมการณ์ของผู้บริหารและแนวทางการพัฒนาเป็นผู้บริหารมืออาชีพ
- (2) สามารถศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาศาสตร์

ความเป็นผู้นำทางวิชาการ ประกอบด้วย

(ก) สาระความรู้

- (1) ผู้นำการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมผู้นำ ภาวะผู้นำ
- (2) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- (3) การบริหารงานระบบเครือข่าย
- (4) การบริหารความเสี่ยงและความขัดแย้ง
- (5) ปฏิสัมพันธ์และการพัฒนาเพื่อนร่วมงาน
- (6) การนิเทศการศึกษา

(ข) สมรรถนะ

- (1) สามารถบริหารงานระบบเครือข่าย
- (2) สามารถบริหารการศึกษา และกำกับ ติดตาม ส่งเสริม และประเมิน

สถานศึกษา

การบริหารการศึกษา ประกอบด้วย

(ก) สาระความรู้

- (1) ทฤษฎี หลักการ กระบวนการ และหน้าที่ในการบริหาร
- (2) การบริหารองค์การ สำนักงาน และองค์คณะบุคคล
- (3) การบริหารงานบุคคล
- (4) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และผู้บริหารการศึกษา
- (5) นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและการเรียนรู้
- (6) การวางแผนเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการบริหารการศึกษา

(ข) สมรรถนะ

- (1) กำหนดนโยบาย แผน กลยุทธ์ และนำไปสู่การปฏิบัติให้สอดคล้องกับบริบทของหน่วยงานทางการศึกษา
- (2) เลือกใช้ทฤษฎี หลักการ และกระบวนการบริหารให้สอดคล้องกับบริบทมหภาคและภูมิสังคม
- (3) สามารถบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและการเรียนรู้

การส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย

(ก) สาระความรู้

- (1) การพัฒนาศักยภาพผู้เรียน
- (2) การบริหารแหล่งเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้
- (3) การพัฒนาหลักสูตร และหลักสูตรสถานศึกษา
- (4) การประเมินหลักสูตร

(ข) สมรรถนะ

- (1) สามารถพัฒนาหลักสูตร ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียน
- (2) ติดตาม ประเมินผล รายงาน และนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย

(ก) สาระความรู้

- (1) ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก
- (2) การกำกับติดตามการประกันคุณภาพการศึกษา

(ข) สมรรถนะ

- (1) สามารถกำกับติดตามการประกันคุณภาพการศึกษา
- (2) นำผลการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้เพื่อพัฒนาการศึกษา

คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ ประกอบด้วย

(ก) สาระความรู้

- (1) หลักธรรมาภิบาล และความซื่อสัตย์สุจริต
- (2) คุณธรรม และจริยธรรมของวิชาชีพผู้บริหารการศึกษา
- (3) จรรยาบรรณของวิชาชีพที่คุรุสภากำหนด

(ข) สมรรถนะ

- (1) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีจิตสำนึกสาธารณะและเสียสละให้สังคม
- (2) ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ

สรุปได้ว่า คณะกรรมการคุรุสภา ได้ออกประกาศคณะกรรมการคุรุสภากำหนด สาระความรู้ สมรรถนะและประสบการณ์ของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ดังนี้ หมวด 2 ผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา สาระความรู้และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานความรู้ ประกอบด้วย ความรู้ด้านการพัฒนาวิชาชีพ ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านการบริหารสถานศึกษา ด้านหลักสูตร การสอน การวัด และประเมินผลการเรียนรู้ ด้านกิจการและกิจกรมนักเรียน ด้านการประกันคุณภาพ การศึกษา และด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ สำหรับหมวด 3 ผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารการศึกษา ประกอบด้วย ประกอบด้วย ความรู้ด้านการพัฒนาวิชาชีพ ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านการบริหารการศึกษา ด้านการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ

7. ขอบบังคับคุรุสภา ว่าด้วย จรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556

“วิชาชีพ” หมายความว่า วิชาชีพทางการศึกษาที่ทำหน้าที่หลักทางด้าน การเรียน การสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ รวมทั้งการรับผิดชอบ การบริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญา ทั้งของรัฐและเอกชน และการบริหารการศึกษานอกสถานศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ตลอดจนงานการสนับสนุนการศึกษาให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการ เรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาในหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ

“ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา” หมายความว่า ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาอื่น ซึ่งได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ ตามพระราชบัญญัติสภาครู และบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2556

“ผู้บริหารสถานศึกษา” หมายความว่า บุคคลซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหาร สถานศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาปฐมวัย ชั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน

“ผู้บริหารการศึกษา” หมายความว่า บุคคลซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งบริหาร นอกสถานศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา

“บุคลากรทางการศึกษาอื่น” หมายความว่า บุคคลซึ่งทำหน้าที่สนับสนุน การศึกษา ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาในหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ ซึ่งหน่วยงานการศึกษากำหนดตำแหน่ง ให้ต้องมีคุณวุฒิทางการศึกษา

“จรรยาบรรณของวิชาชีพ” หมายความว่า มาตรฐานการปฏิบัติตนที่กำหนดขึ้น เป็นแบบแผนในการประพฤติตน ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องปฏิบัติตาม เพื่อรักษา และส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียงและฐานะของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นที่เชื่อถือ ศรัทธาแก่ผู้รับบริการและสังคม อันจะนำมาซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ

ข้อ 6 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องประพฤติตนตามจรรยาบรรณของ วิชาชีพ และแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ

หมวด 1 จรรยาบรรณต่อตนเอง

ข้อ 7 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเอง ด้านวิชาชีพบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ

หมวด 2 จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

ข้อ 8 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบ ต่อวิชาชีพและเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ

หมวด 3 จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ

ข้อ 9 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า

ข้อ 10 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัย ที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ

ข้อ 11 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ

ข้อ 12 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องไม่กระทำความผิดเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์ และผู้รับบริการ

ข้อ 13 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ

หมวด 4 จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ

ข้อ 14 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา พึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

หมวด 5 จรรยาบรรณต่อสังคม

ข้อ 15 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา พึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2556, สื่อออนไลน์)

สรุปได้ว่า จรรยาบรรณของวิชาชีพเป็นมาตรฐานการปฏิบัติตนที่กำหนดขึ้นเป็นแบบแผนในการประพฤติตน ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องปฏิบัติตาม เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียงและฐานะของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นที่เชื่อถือศรัทธาแก่ผู้รับบริการและสังคม อันจะนำมาซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องประพฤติตน และแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ

แนวทางการดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2563

ประกาศมหาวิทยาลัยพะเยา เรื่อง แนวทางการดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2563 ข้อ 4 ให้คณะดำเนินการจัดทำข้อมูลรายละเอียดของรายวิชาและจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของรายวิชา รายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร โดยสามารถปรับเปลี่ยนหัวข้อรายละเอียดให้เหมาะสมตามบริบทของรายวิชา และ/หรือหลักสูตร ดังนี้ (1) จัดทำรายละเอียดของรายวิชา ที่แสดงถึงรายละเอียดและวิธีการจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผล ก่อนวันเปิดภาคการศึกษาและแจ้งต่อนิสิต

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ถาวร โสมณวัฒน์ (2558) ได้ทำวิจัย เรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของบุคลากรครู วิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัย พบว่า 1) คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของบุคลากรครูวิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านวิสัยทัศน์และด้านคุณธรรมและจริยธรรม 2) การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของบุคลากรครู วิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานปรากฏผลดังนี้ 2.1) บุคลากรครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ วิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และ 2.2) บุคลากรครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ วิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ศศิตา เพลินจิต (2558) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำนวน 311 คน ผลการวิจัย พบว่า 1) ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทุกด้านเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย คือ ด้านภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ รองลงมา คือ ด้านทักษะด้านสังคม และทักษะด้านวัฒนธรรม ด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว ด้านการเป็นผู้สร้างหรือผลิต และรับผิดชอบ เชื่อถือได้ และด้านการริเริ่มสร้างสรรค์และการเป็นตัวของตัวเอง 2) การเปรียบเทียบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ยุทธนา เผลียวชาติ (2559) ศึกษา เรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า 1. การศึกษาภาวะผู้นำด้านคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผู้บริหารควรมีหลักภาวะผู้นำในการบริหารด้านคุณธรรมจริยธรรม ควรจะใช้หลักพรหมวิหาร 4 หลักสี่ปฐิสธรรม 7 สำหรับครูผู้สอน อยาที่จะให้ผู้บริหารนั้นใช้หลักการครองตน ครองคน ครองงานและหลักธรรมอภิบาล หลักการบริหารที่ดีที่ทำให้ผู้ร่วมงานยอมรับ ได้แก่ หลักประชาธิปไตย หลักธรรม และหลักคุณธรรม ความซื่อตรง ซื่อสัตย์ ความสามารถในการถ่ายทอดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้นำต้องมีหลักการบริหารที่ดีที่ผู้ร่วมงานยอมรับต้องประกอบไปด้วย ความเก่ง ความกล้า รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง และผู้อื่น มีวิสัยทัศน์ต้องกล้าคิดกล้าทำ มีประสบการณ์ตรง มีการปรับตัว 2. การวิเคราะห์ภาวะผู้นำด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผู้บริหารทุกคนที่ให้สัมภาษณ์ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ผู้บริหารควรมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ผู้บริหารทุกคนจะนำองค์ความรู้ความสำเร็จต้องกล้าคิด กล้าทำมีวิสัยทัศน์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สำหรับครูผู้สอนมองว่า ผู้บริหารคือหัวใจสำคัญของการดำเนินงานในองค์กร ครูผู้สอนมองว่า ผู้นำที่ดีต้องมีการบริหารที่ดี ประกอบด้วย 2.1 เชื่อมั่นในตนเอง หนักแน่น แสดงบทบาทผู้นำเสมอต้นเสมอปลาย 2.2 รู้จักตนเอง ยอมรับข้อบกพร่องตนเอง และของผู้อื่น 2.3 รู้สิ่งที่ถูกสิ่งที่ผิด รู้จักละอายสิ่งที่ทำผิด 2.4 กระตือรือร้น กล้าตัดสินใจเป็นนักประชาธิปไตย 2.5 มีมนุษยสัมพันธ์คัดเลือกคนเหมาะกับงาน 2.6 มีความสามารถในการจูงใจคนอื่น และภาวะผู้นำที่ดีต้องเน้นการมีส่วนร่วม โดยผู้นำที่ดีต้องเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล การแบ่งงานหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชา ดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาที่ตั้งเอาไว้วจากข้อมูลทั้งหมดสามารถกำหนดองค์ประกอบหลักได้ 2.7 ด้านหลักสี่ปฐิสธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักจริยธรรม ด้านการสื่อสารในองค์กร ด้านความร่วมมือในองค์กร ด้านวัฒนธรรมในองค์กร และด้านผู้นำในการเปลี่ยนแปลง 3. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 องค์ประกอบทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสี่ปฐิสธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักจริยธรรม ด้านการสื่อสารในองค์กร ด้านความร่วมมือในองค์กร ด้านวัฒนธรรมในองค์กร และด้านผู้นำในการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดีทุกด้าน ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูพบว่ามีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก

พรทิพย์ พลประเสริฐ (2560) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 และเปรียบเทียบ ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอน จำนวน 321 คน ผลการศึกษา พบว่า 1) ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ทักษะ ด้านมนุษยสัมพันธ์ รองลงมา คือ ทักษะด้านการบริหาร เมื่อพิจารณาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ รองลงมา ทักษะด้านการบริหาร เมื่อพิจารณาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ รองลงมา ทักษะด้านการ สร้างทีมงาน เมื่อพิจารณาตามสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการ เปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษา ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05

สุลานนท์ มีแสงวง (2560) ศึกษา เรื่อง พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร สถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า 1. ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร สถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการครองตน ด้านการครองงาน และด้านการ ครองคน 2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของ ผู้บริหาร สถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร สถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ 0.01 4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำนวนมากที่สุดในแต่ละด้านมีดังนี้ ด้านการครองตนควรประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี รู้จักคิดเพื่อความเจริญก้าวหน้าทางการศึกษาด้านการครองงานควรแบ่งงานและหน้าที่รับผิดชอบ ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคลและด้านการครองคนควร มีความยุติธรรมให้ความสำคัญกับทุก ๆ คนอย่างเท่าเทียมกัน

ศุภมาส วิสัยนาม (2560) ได้ทำวิจัย เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผลการวิจัย พบว่า 1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปรียาพร ไชยพลบาล (2561) ได้ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ มีข้อบกพร่องและมีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานของการบริหารยังขาดการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา และสถานศึกษาขาดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนจำนวน 2,437 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการ สุ่มอย่างง่าย จำนวน 335 คน เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติทดสอบ ได้แก่ การทดสอบค่าที่ ผลการวิจัย พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านเทคนิควิธี และทักษะด้านความคิดรวบยอด ผลการเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ ในการปฏิบัติหน้าที่ พบว่า ไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาคควรหาความรู้และพัฒนาตนเอง ให้สามารถแนะนำครูผู้สอนได้ ควรจัดการบริหารการมีส่วนร่วมและดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สุดาร์ตน์ เหมาะสมาน (2561) ได้ศึกษาการศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทที่สำคัญต่อการดำเนินงานที่จะนำพาสถานศึกษาไปสู่มาตรฐานและเป้าหมายที่กำหนด ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายการศึกษาสู่การปฏิบัติ เพื่อพัฒนาคุณภาพให้เป็นที่ไปตามมาตรฐานการศึกษาการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะ การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 และ เขต 2 จำนวน 346 คน ได้มาด้วยวิธีการใช้ตารางเทียบของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และสุ่มแบบ แบ่งชั้นตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.53–0.85 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98 ส่วนสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการตรวจสอบความแตกต่างของเชฟเฟ้ (Scheffe) ผลการวิจัย พบว่า 1) ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ 3) ผลการเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารเป็นกระบวนการสำคัญ ผู้บริหารจะต้องมีทักษะวิธีการ มีการประสานงาน และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นขณะปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหาร ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนปรับปรุงพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพต่อไป

ชลธิชา โฆษิต (2562) ได้ทำวิจัย เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความต้องการของบุคลากร วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดบึงกาฬ ผลการวิจัย พบว่า 1) คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความต้องการของบุคลากรวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดบึงกาฬ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านทักษะการบริหาร ด้านภาวะผู้นำ ด้านบุคลิกภาพ และด้าน ความรู้ทางวิชาการ ตามลำดับ 2) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความต้องการของบุคลากรวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมไม่ต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ทิพวรรณ ล้วนปลื้มสุขกุล (2562, สื่อออนไลน์) ได้วิจัย เรื่อง คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ที่พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ตามทัศนะความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญสังเคราะห์ได้ทั้งหมด 11 ประเด็นคุณลักษณะที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ประกอบด้วย 91 คุณลักษณะ ดังนี้ 1) คุณลักษณะที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษา ด้านความเท่าเทียมและเสมอภาคของผู้เรียน จำนวน 8 คุณลักษณะ 2) คุณลักษณะที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาด้านโอกาสในการเข้ารับการศึกษา จำนวน 8 คุณลักษณะ 3) คุณลักษณะที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาด้านคุณภาพของระบบการศึกษา จำนวน 9 คุณลักษณะ 4) คุณลักษณะที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาด้านประสิทธิภาพ (Efficiency) ของการบริหารจัดการ จำนวน 8 คุณลักษณะ 5) คุณลักษณะที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาด้านการบริหารจัดการ (Management) ที่มีประสิทธิภาพ จำนวน 9 คุณลักษณะ 6) คุณลักษณะที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาด้านการเรียนรู้ที่สร้างคุณลักษณะที่สอดคล้องกับไทยแลนด์ 4.0 จำนวน 8 คุณลักษณะ 7) คุณลักษณะที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตและทักษะอาชีพ จำนวน 9 คุณลักษณะ 8) คุณลักษณะที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาด้านสร้างองค์ความรู้และทักษะที่สำคัญจำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 จำนวน 8 คุณลักษณะ 9) คุณลักษณะที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาด้านการตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของครู จำนวน 8 คุณลักษณะ 10) คุณลักษณะที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาด้านการตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียน จำนวน

8 คุณลักษณะ 11) คุณลักษณะที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษา ด้านกฎหมายที่รองรับการจัดการศึกษาให้มีอิสระและความรับผิดชอบ จำนวน 8 คุณลักษณะ

บุญส่ง กรุงเทพฯ (2562, หน้า 114) ได้ศึกษาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาและขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน จำนวน 148 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มี 3 ลักษณะ ได้แก่ แบบตรวจสอบรายการแบบมาตรา ส่วนประมาณค่า 5 ระดับและแบบปลายเปิดที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.964 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดย การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวและทดสอบรายคู่ตามวิธีการของเซฟเฟ่ ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน แต่หากจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านการแก้ปัญหา ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านการทำงานเป็นทีม ทักษะด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล ทักษะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ทักษะด้านคุณธรรมจริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน

วัลลิกา พูลศิริ (2562, หน้า 49) ได้ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำนวน 320 คน โดยใช้ตารางเทียบหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่

และมอร์แกน และการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และ 3) ผลการเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศรัญญา น้อยพินาย (2562) ได้ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 และ 2) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 317 คน และผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหาร สถานศึกษา จำนวน 6 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดลำดับความต้องการ จำเป็น (PNI Modified) และ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพ ปัจจุบันของทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ของทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 2) แนวทางในการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ตามการจัดลำดับความต้องการจำเป็นอันดับแรก ได้แก่ (1) ทักษะด้านความคิดรวบยอด ผู้บริหารสถานศึกษา มีวิธีการคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการใหม่ ๆ ได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว นำความรู้ประสบการณ์ที่มี

มาประยุกต์ใช้ประกอบกับข้อมูล การตัดสินใจได้อย่างมีคุณภาพ มีการวิเคราะห์และวางแผนการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม (2) ทักษะด้านการสอนผู้บริหารสถานศึกษา มีการพัฒนาครูให้สามารถทำผลงานทางวิชาการเพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน โดยการวัดประเมินผล นิเทศ กำกับ ติดตาม การเรียนการสอนของครูในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ สามารถจัดการ และบริหารหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับภารกิจ สังคม และชุมชน (3) ทักษะด้านเทคนิควิธี ผู้บริหารสถานศึกษามีการระดมความคิด นำวิธีการทำงานแบบร่วมมือมาใช้เพื่อความก้าวหน้าในการทำงาน มีเทคนิคในการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติที่หลากหลาย สามารถจัดหาเครื่องมือและทรัพยากรที่ใช้ในการบริหารได้อย่างเพียงพอกับความต้องการ

สุวิทย์ สงรัมย์ (2562) ได้ศึกษาการศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาและเพื่อหาแนวทางส่งเสริมทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ในปีการศึกษา 2560 จำนวน 123 คน ได้มาโดยวิธีสุ่มอย่างโดยการจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.99 สถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน t-test และ F-test (One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ผลการศึกษาพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 พบว่า โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมีการปฏิบัติมาก โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ทักษะทางมนุษยสัมพันธ์ ทักษะทางเทคนิค และทักษะทางคตินิยม ตามลำดับ 2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ที่มีวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาต่างกัน ไม่แตกต่างกัน 3. แนวทางส่งเสริมทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ดังนี้ 1) ทักษะทางมนุษยสัมพันธ์ควรเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นการยอมรับในความสามารถของบุคลากร รวมถึงการยกย่องให้เกียรติกัน

ในฐานะของคนที่อยู่ในสายงานหรือเพื่อนร่วมอาชีพ 2) ทักษะทางเทคนิค ควรมีการประชุม สร้างความเข้าใจ และกำหนดมาตรการให้ผู้บริหารสถานศึกษานำกฎระเบียบมาใช้ ในการดำเนินงาน เกี่ยวกับงานด้านการเงิน งานพัสดุ ทรัพย์สิน งานด้านงบประมาณ ส่งเสริมให้ ผู้บริหารสถานศึกษา ยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานในด้านต่าง ๆ พร้อมทั้งใช้หลัก กัลยาณมิตรในการนิเทศติดตามงานในสถานศึกษา ตลอดจนการติดต่อประสานงานกับ หน่วยงานและองค์กรอื่น ๆ 3) ทักษะทางคตินิยม ควรพัฒนาวิสัยทัศน์กว้างไกลในการบริหารจัดการ การศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างแรงกระตุ้นหรือแรงจูงใจให้บุคลากร ในโรงเรียนปฏิบัติตามและกำหนดทิศทางและแนวทางในการดำเนินงานของโรงเรียนไว้ อย่างเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ประกอบกับต้องมีแผนงานในการพัฒนาโรงเรียน อย่างชัดเจน

อัมราภรณ์ เดือนจรรย์ (2562, สื่อออนไลน์) ได้ศึกษาคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการพัฒนาตนเองเชิงวิชาการ ด้านสังคมและชุมชน ด้านวิสัยทัศน์ ด้านการบริหารจัดการและด้านวิชาการ (2) การเปรียบเทียบคุณลักษณะ ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็น โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้บริหารเพศชายมีความคิดเห็น สูงกว่าผู้บริหารเพศหญิง ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งแตกต่างกันมีความคิดเห็น โดยรวมแตกต่างกัน และเมื่อทดสอบรายคู่ พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างจากผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไปอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

วิภาลัย วงษา (2563) ได้ทำวิจัย เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ในยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารโรงเรียนในยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารโรงเรียนในยุคไทยแลนด์ 4.0 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาด โรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและ

ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ปีการศึกษา 2562 จำนวน 330 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 110 คน และครูผู้สอน จำนวน 220 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.80-1.00 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.370-0.911 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ 0.962 และแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่า t-test ชนิด Independent Samples การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนในยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนในยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนในยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า ผู้ที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นมากกว่าผู้ที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนในยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ทั้งโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5) แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 เสนอแนะไว้ 5 ด้าน ที่ต้องได้รับการพัฒนา ประกอบด้วย 5.1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 5.2) ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ 5.3) ด้านการติดต่อสื่อสาร 5.4) ด้านการเป็นนักริเริ่มสร้างสรรค์และ 5.5) ด้านการเป็นนักสร้างพลังแรงบันดาลใจเชิงบวก

อาทิตย์ เพิ่มเขตกรรม (2565, สื่อออนไลน์) ได้ทำการศึกษารายชื่อ เรื่อง มาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ สามารถพยากรณ์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร

ในศตวรรษที่ 21 จากการศึกษา พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 มีพันธกิจหลักในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถและสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพและผู้บริหารสถานศึกษา ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการ เพื่อพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ พัฒนาแผนงานของสถานศึกษาให้มีคุณภาพสูง สามารถปฏิบัติให้เกิดผลได้จริง ร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่นอย่างสร้างสรรค์และแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา ทำให้ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับ พรกมล ช่างเผือก พิษญาภา ยืนยาว (2560, หน้า 274-283) ได้ศึกษามาตรฐานความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ผลการวิจัย พบว่า มาตรฐานความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาข้าราชการครูในสถานศึกษาประกอบด้วย ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา หลักสูตรการสอนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ กิจกรรมและกิจกรรมนักเรียน คุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณ ส่งผลต่อการพัฒนาข้าราชการครูในสถานศึกษา โดยร่วมกันทานายประสิทธิผลของสถานศึกษาได้ ร้อยละ 74.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สรุปได้ว่า มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ

อดิพร เกิดเรือง, ไชยวัฒน์ คำชู และชัยพัฒน์ พันธุ์วัฒนสกุล (2564) ได้ทำการศึกษาวิจัยแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถาบันอุดมศึกษาไทย ดำเนินการศึกษาโดยวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผลการศึกษาพบว่า ส่งเสริมการเรียนรู้จากยุคเดิมสู่ยุคศตวรรษที่ 21 ต้องจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเรียน การทำงานและการดำรงชีวิต เน้นการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมการค้นคว้าด้วยตนเองโดยนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนรู้ให้มากที่สุด โดยผู้สอนเป็นเพียงผู้ชี้แนะแนวทางในการเรียนรู้ตามหลักสูตรเท่านั้น การส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องคำนึงถึงการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนเครือข่ายออนไลน์ แบ่งปันความรู้และเนื้อหาผ่านเครือข่ายออนไลน์ เน้นการสร้างสรรค์ และการคิดเชิงวิพากษ์ เน้นการใช้เครือข่ายออนไลน์ในการจัดการเรียนรู้ จากประสบการณ์ เนื้อหาการเรียนรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ และส่งเสริมความรู้จากการได้ลงมือปฏิบัติจริงมากขึ้น

อุทัย ชุมเหล็ก, พระมหาวิเศษ ปญฺาวิโร และกมล บุตรชาวี (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม คือ การกำหนดนโยบาย

ในระดับมหาวิทยาลัยและวิทยาเขตให้มีการจัดกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วมของนักศึกษา จัดอบรมสัมมนา และกิจกรรมเสริมหลักสูตรในการพัฒนาเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม แก่นักศึกษา ให้นักศึกษาได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้ และปฏิบัติด้วยตนเอง โดยเฉพาะการพัฒนา ด้านจิตใจ

ปาริชาติ ชีระวิทย์ (2561) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัย พบว่า แนวทางในการเสริมสร้าง คุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21 มี 2 แนวทาง ดังนี้ 1) วิถีทาง ในการพัฒนาจริยธรรม ซึ่งสามารถดำเนินการได้ 3 แนวทางย่อย คือ การศึกษาเรียนรู้ การวิเคราะห์ตนเอง และการฝึกฝนตนเอง และ 2) วิธีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งสามารถดำเนินการได้ 2 แนวทางย่อย คือ การศึกษาเพื่อการปลูกฝังคุณธรรมและ จริยธรรม โดยการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาจริยธรรม และรายวิชาอื่น ๆ ที่จะต้อง กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ด้าน คุณธรรมจริยธรรมร่วมกับเนื้อหาความรู้ในแต่ละรายวิชา และการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมด้วยการปลูกฝังค่านิยม

สุนันทา แก้วสุข (2564) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนานักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ธนบุรีให้มีคุณลักษณะตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิจัย พบว่า แนวทาง การพัฒนาควรเป็นการพัฒนาแบบองค์รวมและมีระบบการบริหารจัดการที่เชื่อมโยงระหว่าง วิชาการและกิจกรรมนักศึกษาและให้นำระบบประกันคุณภาพมาเชื่อมโยงกับการพัฒนา คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์โดยการพัฒนาความรู้และคุณธรรมให้เกิดขึ้นในตัวนักศึกษา ผ่านโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งในกระบวนการทำโครงการ/กิจกรรมจะทำให้เกิดคุณลักษณะ 3 ประการ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีซึ่งต้องอาศัยความรู้ และต้องอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรม

ปรีดี ทুমเมฆ และสุมิตรชา ซาเสน (2564) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะ บัณฑิตที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการพัฒนา คุณลักษณะบัณฑิตโดยใช้กิจกรรมแบบบูรณาการ คือ 1) กิจกรรมรู้จักตัวเอง/วิเคราะห์ตนเอง/ เข้าใจตนเองเพื่อเข้าใจความเป็นตัวเอง และพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนตนเองให้ดียิ่งขึ้น 2) กิจกรรม คุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของตนเอง ให้นักศึกษา มีความประพฤติที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม สรรวมกาย วาจา ใจ 3) กิจกรรมปรับบุคลิกภาพ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของตนเอง ทำให้นักศึกษาเกิดความมั่นใจ และมีบุคลิกภาพที่ดี 4) กิจกรรมต้นแบบของคนประสบความสำเร็จ ให้นักศึกษาได้ศึกษา

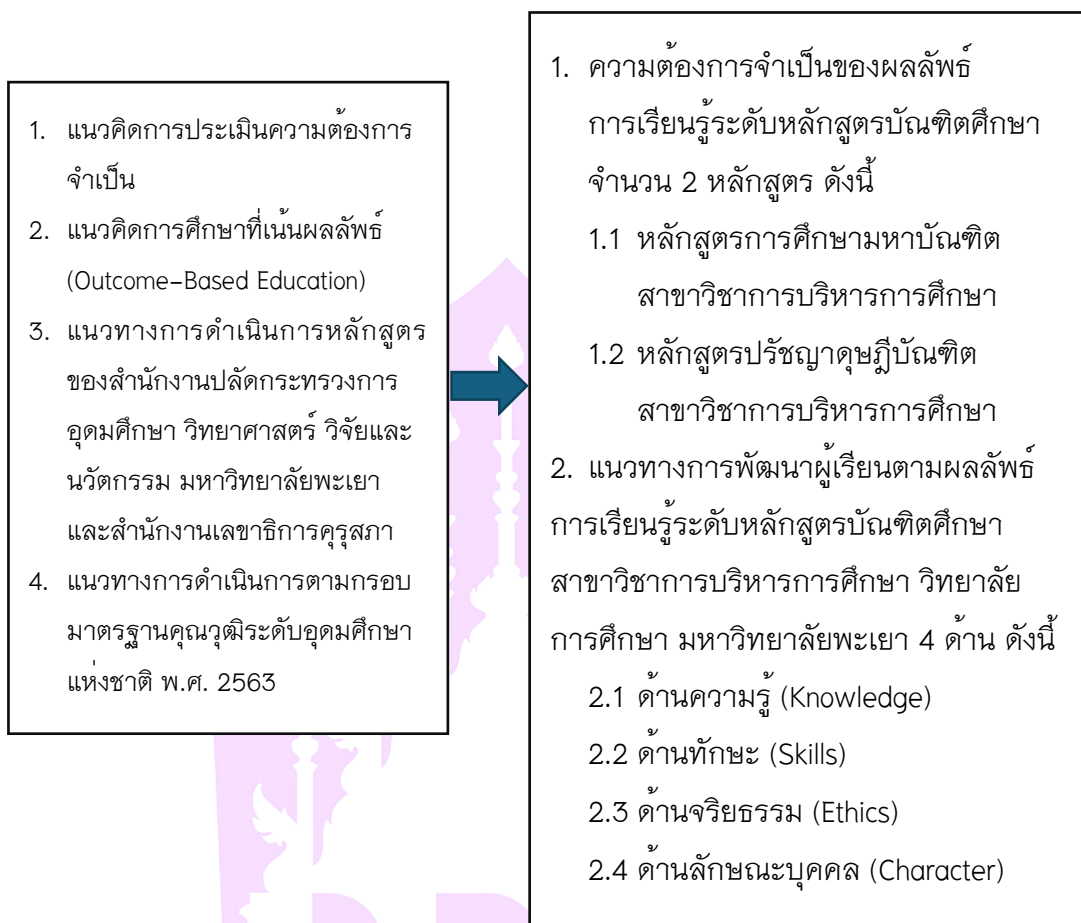
และเรียนรู้จากคนที่เป็นต้นแบบในด้านการประสบความสำเร็จในชีวิตและสร้างแรงบันดาลใจ

5) กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ให้นักศึกษาได้ศึกษาวิธีการ และกระบวนการต่าง ๆ และ 6) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพและคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ให้นักศึกษาได้แสดงความสามารถตามความถนัด พัฒนาศักยภาพและความตระหนักรู้ ในคุณค่าของตนเอง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพอสรุปได้ว่า ผลลัพธ์การเรียนรู้ของ ผู้เรียนที่สำคัญประกอบด้วย ด้านทักษะ ด้านจริยธรรม และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 และ ยังให้ความสำคัญกับผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านความรู้ ซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขของสภาวิชาชีพตาม ข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วย มาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 และข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วย จรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556 โดยผู้วิจัยได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังแสดง ในภาพ 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัย เรื่อง การศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาผู้เรียน ตามผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัย การศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ผู้วิจัยได้ศึกษา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยใช้กรอบ ของผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรตามประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 รวมทั้ง ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เป็นไปตามเงื่อนไขของสภาวิชาชีพประกอบด้วย ข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วย มาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 และข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วย จรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556 (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2565; สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2556) จึงได้กำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ส่วนที่ 1 การประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา โดยการสอบถามความคิดเห็นของนิสิต คิษย์เก่า ผู้ใช้บัณฑิต และอาจารย์ผู้สอน

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ประกอบด้วย นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 1 จำนวน 102 คน และชั้นปีที่ 2 จำนวน 71 คน ปีการศึกษา 2566 รวมเป็นนิสิตทั้งสิ้น จำนวน 173 คน คิษย์เก่า รหัส 64 จำนวน 105 คน ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 105 คน และอาจารย์ผู้สอน จำนวน 16 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ประกอบด้วย นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 1 จำนวน 86 คน และชั้นปีที่ 2 จำนวน 86 คน ปีการศึกษา 2566 รวมเป็นนิสิตทั้งสิ้น จำนวน 173 คน คิษย์เก่า รหัส 64 จำนวน 105 คน ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 105 คน และอาจารย์ผู้สอน จำนวน 16 คน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินความต้องการ
จำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ประชากร จำนวน (คน)	กลุ่มตัวอย่าง จำนวน (คน)
นิสิต		
ชั้นปีที่ 1	102	51
ชั้นปีที่ 2	71	35
ศิษย์เก่า	105	52
ผู้ใช้บัณฑิต	105	52
อาจารย์ผู้สอน	13	6
รวม	396	196

ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) จากประชากร จำนวน 396 คน ได้กลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 196 คน และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลโดยทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และความเกี่ยวข้องกับหลักสูตร

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา ใช้รูปแบบการตอบสนองรายการคู่ (Dual-Response Format) ให้เลือกตอบพร้อมกันในสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งกำหนดค่าระดับคะแนน ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด
 ระดับ 4 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก
 ระดับ 3 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง
 ระดับ 2 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย
 ระดับ 1 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา มากำหนดขอบเขตของคำถาม

3.2 สร้างแบบสอบถามความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

3.3 นำแบบสอบถามเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์

3.4 นำข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

3.5 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามรายข้อกับเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต และ/หรือมีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

3.6 นำผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ผลการหาค่า IOC พบว่า มีค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.60–1.00 ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยมีรายนามผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

3.6.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลธิดา เทพหินลับ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยพะเยา

3.6.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลภรณ์ วิชญาวัฒน์ รองคณบดีฝ่ายวิชาการ และนวัตกรรมการศึกษา วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

3.6.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดาวัลย์ อุ๋นกอง อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

4.1 ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์การเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยจากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 จัดส่งแบบสอบถามให้ผู้ตอบแบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์ (Google Form) โดยให้ระยะเวลาตอบกลับภายใน 1 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1-30 พฤศจิกายน 2566

4.3 ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาและติดตามแบบสอบถามที่ไม่ได้รับคืนทางโทรศัพท์ ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 196 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 196 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percent)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งมีเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 102) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร มาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร น้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00–1.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร น้อยที่สุด

5.3 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ในแต่ละด้านโดยใช้สูตรดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index: PNI_{modified}) ของ สุวิมล ว่องวาณิช (2562, หน้า 279)

ส่วนที่ 2 การประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา โดยการสอบถามความคิดเห็นของนิสิต คิษย์เก่า ผู้ใช้บัณฑิต และอาจารย์ผู้สอน

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ประกอบด้วยหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รหัส 63–66 จำนวน 25 คน คิษย์เก่า รหัส 60–62 จำนวน 6 คน ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 6 คน และอาจารย์ผู้สอน จำนวน 10 คน ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	จำนวน (คน)
นิสิต	
รหัส 63	3
รหัส 64	10
รหัส 65	5
รหัส 66	7
คิษย์เก่า	6
ผู้ใช้บัณฑิต	6
อาจารย์ผู้สอน	10
รวม	47

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลโดยทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และความเกี่ยวข้องกับหลักสูตร

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ใช้รูปแบบการตอบสนองรายการคู่ (Dual-Response Format) ให้เลือกตอบพร้อมกันในสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งกำหนดค่าระดับคะแนน ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา มากำหนดขอบเขตของคำถาม

3.2 สร้างแบบสอบถามความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

3.3 นำแบบสอบถามเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์

3.4 นำข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

3.5 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามรายชื่อกับเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร สำเร็จการศึกษา

ระดับปริญญาตรีบัณฑิต และ/หรือมีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

3.6 นำผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มี ค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ผลการหาค่า IOC พบว่า มีค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.60–1.00 ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยมีรายนามผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

3.6.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลธิดา เทพหินลับ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยพะเยา

3.6.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลภรณ์ วิชญาวัฒน์ รองคณบดีฝ่ายวิชาการ และนวัตกรรมการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

3.6.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดาวัลย์ อุ่นกอง อาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

4.1 ขอลงชื่อขอความอนุเคราะห์การเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยจากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 จัดส่งแบบสอบถามให้ผู้ตอบแบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์ (Google Form) โดยใช้ระยะเวลาตอบกลับภายใน 1 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1–30 พฤศจิกายน 2566

4.3 ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาและติดตามแบบสอบถามที่ไม่ได้รับคืนทางโทรศัพท์ ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 47 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 47 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percent)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของผลลัพธ์การเรียนรู้ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(S.D.) ซึ่งมีเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 102)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51–5.00 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51–4.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร มาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51–3.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51–2.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร น้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00–1.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร น้อยที่สุด

5.3 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ในแต่ละด้านโดยใช้สูตรดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index: PNI_{modified}) ของ สุวิมล ว่องวาณิช (2562, หน้า 279)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ส่วนที่ 1 การศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อระดมความคิดเห็นของนิสิต คิษย์เก่า ผู้ใช้บัณฑิต และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบด้วยประธานรุ่นนิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 1 จำนวน 2 คน และชั้นปีที่ 2 จำนวน 2 คน คิษย์เก่าที่เป็นประธานรุ่น จำนวน 2 คน ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 2 คน และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน (รายชื่อในภาคผนวก)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ได้แก่ ประเด็นการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการดำเนินการหลักสูตรของสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ของมหาวิทยาลัยพะเยา และสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา รวมถึงแนวทางการดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2563

2.2 นำประเด็นการสนทนากลุ่มเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์

2.3 นำข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไขประเด็นการสนทนากลุ่ม เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์การเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยจากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 10 คน เพื่อขอเชิญเข้าร่วมประชุมการจัดสนทนากลุ่ม

3.2 ส่งหนังสือขอเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่มถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางไปรษณีย์ โดยแนบประเด็นการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

3.3 ประสานผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อแจ้งและยืนยันการเข้าร่วมสนทนากลุ่มอีกครั้งทางโทรศัพท์

3.4 ดำเนินการสนทนากลุ่ม ในวันที่ 20 มกราคม 2567 และสรุปผลที่ได้จากการจัดสนทนากลุ่ม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสร้างข้อสรุป

ส่วนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา โดยการสนทนากลุ่ม (Focus
Group Discussion) เพื่อระดมความคิดเห็นของนิสิต คิษย์เก่า ผู้ใช้บัณฑิต และอาจารย์
ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการ
จัดการศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้มาโดยการเลือก
แบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบด้วย นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา รหัส 63-66 รวมจำนวน 4 คน คิษย์เก่ารหัส 60-62 จำนวน
3 คน ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 3 คน และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น
จำนวน 12 คน (รายชื่อในภาคผนวก)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ได้แก่ ประเด็นการสนทนากลุ่ม
เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการดำเนินการหลักสูตรของ
สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ของมหาวิทาลัย
พะเยา และสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา รวมถึงแนวทางการดำเนินการตามกรอบมาตรฐาน
คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2563

2.2 นำประเด็นการสนทนากลุ่มเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบ
ความถูกต้องและความสมบูรณ์

2.3 นำข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาปรับปรุงแก้ไขประเด็นการสนทนา
กลุ่ม เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์การเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยจาก
วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 12 คน เพื่อขอเชิญ
เข้าร่วมประชุมการจัดสนทนากลุ่ม

3.2 ส่งหนังสือขอเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่มถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางไปรษณีย์ โดยแนบประเด็นการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ ระดับหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการศึกษ มหาวิทยาลัยพะเยา

3.3 ประสานผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อแจ้งและยืนยันการเข้าร่วมสนทนากลุ่มอีกครั้ง ทางโทรศัพท์

3.4 ดำเนินการสนทนากลุ่ม ในวันที่ 20 มกราคม 2567 และสรุปผลที่ได้จากการจัดสนทนากลุ่ม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสร้างข้อสรุป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังที่ผู้วิจัยได้นำเสนอในแต่ละตอนตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

1.1 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา โดยใช้แบบสอบถาม สอบถามความคิดเห็นของนิสิต ศิษย์เก่า ผู้ใช้บัณฑิต และอาจารย์ผู้สอน จำนวน 196 คน ได้ข้อมูลตอบกลับที่มีความสมบูรณ์ จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 100 มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังแสดงในตาราง 3-8

ตาราง 3 แสดงค่าความถี่ และค่าร้อยละ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	73	37.20
หญิง	123	62.80
รวม	196	100.00
อายุ		
น้อยกว่า 25 ปี	2	1.00
25-30 ปี	58	29.60
31-40 ปี	67	34.20
41 ปีขึ้นไป	69	35.20
รวม	196	100.00
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน		
1-5 ปี	63	32.10
6-10 ปี	59	30.10
11 ปีขึ้นไป	74	37.80
รวม	196	100.00
ความเกี่ยวข้องกับหลักสูตร		
นิสิต	86	43.90
ศิษย์เก่า	52	26.50
อาจารย์ผู้สอน	6	3.10
ผู้เข้าบัณฑิต	52	26.50
รวม	196	100.00

จากตาราง 3 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้ หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 37.20 เพศหญิง ร้อยละ 62.80 ส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 41 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 35.20 รองลงมา คือ อายุ 31-40 ปี คิดเป็น

ร้อยละ 34.20 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.10 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.10 และ 11 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 37.80 และมีความเกี่ยวข้องกับหลักสูตร โดยเป็นนิสิต คิดเป็นร้อยละ 43.90 เป็นศิษย์เก่า คิดเป็นร้อยละ 26.50 เป็นอาจารย์ผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 3.10 และเป็นผู้ใช้บัณฑิต คิดเป็นร้อยละ 26.50

ตาราง 4 แสดงสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ในภาพรวม

ที่	ผลลัพธ์การเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1	ด้านความรู้	4.28	0.59	มาก	4.63	0.39	มากที่สุด	0.08	1
2	ด้านทักษะ	4.40	0.51	มาก	4.63	0.48	มากที่สุด	0.05	2
3	ด้านจริยธรรม	4.54	0.56	มากที่สุด	4.69	0.50	มากที่สุด	0.03	4
4	ด้านลักษณะบุคคล	4.50	0.47	มาก	4.66	0.45	มากที่สุด	0.04	3
	รวม	4.43	0.45	มาก	4.67	0.35	มากที่สุด	0.05	

จากตาราง 4 แสดงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ในภาพรวม ผลการวิจัย พบว่า

สภาพปัจจุบันของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านจริยธรรม ($\bar{X} = 4.53$) รองลงมา ได้แก่ ด้านลักษณะบุคคล ($\bar{X} = 4.50$) ด้านทักษะ ($\bar{X} = 4.40$) และด้านความรู้ ($\bar{X} = 4.28$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านจริยธรรม ($\bar{X} = 4.69$) รองลงมา ได้แก่ ด้านลักษณะบุคคล ($\bar{X} = 4.66$) ด้านความรู้ และด้านทักษะ ($\bar{X} = 4.63$) ตามลำดับ

การประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พบว่า ในภาพรวมมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากับ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความรู้ มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด

($PNI_{\text{modified}} = 0.08$) รองลงมา ได้แก่ ด้านทักษะ ($PNI_{\text{modified}} = 0.05$) ด้านลักษณะบุคคล ($PNI_{\text{modified}} = 0.04$) และด้านจริยธรรม ($PNI_{\text{modified}} = 0.03$) ตามลำดับ

**ตาราง 5 แสดงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของ
ผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา ในด้านความรู้**

ที่	ผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านความรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
ความรู้ด้านการพัฒนาวิชาชีพ									
1	จิตวิญญาณ อุดมการณ์ของ ผู้บริหาร	4.39	0.65	มาก	4.57	0.60	มากที่สุด	0.04	4
2	การจัดการความรู้เกี่ยวกับ การบริหารสถานศึกษา	4.33	0.69	มาก	4.73	0.47	มากที่สุด	0.09	1
3	ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ	4.30	0.79	มาก	4.57	0.60	มากที่สุด	0.06	3
4	การวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพ	4.22	0.82	มาก	4.62	0.57	มากที่สุด	0.09	1
รวม		4.31	0.67	มาก	4.62	0.50	มากที่สุด	0.07	3
ความรู้ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ									
1	การเปลี่ยนแปลงของโลกและ สังคม ผู้นำการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมผู้นำ ภาวะผู้นำ	4.35	0.59	มาก	4.61	0.51	มากที่สุด	0.06	4
2	การระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษา	4.26	0.64	มาก	4.54	0.54	มากที่สุด	0.07	3
3	การนิเทศเพื่อพัฒนาครูให้ จัดการการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้เติบโตเต็มตามศักยภาพ	4.32	0.59	มาก	4.65	0.51	มากที่สุด	0.08	1
4	การบริหารความเสี่ยงและ ความขัดแย้ง	4.22	0.68	มาก	4.55	0.56	มากที่สุด	0.08	1
5	ปฏิสัมพันธ์และการพัฒนา เพื่อนร่วมงาน	4.40	0.60	มาก	4.67	0.47	มากที่สุด	0.06	4
6	ความสัมพันธ์ระหว่าง สถานศึกษากับชุมชน และท้องถิ่น	4.42	0.62	มาก	4.63	0.51	มากที่สุด	0.05	6
รวม		4.33	0.53	มาก	4.61	0.44	มากที่สุด	0.06	4
ความรู้ด้านการบริหารสถานศึกษา									
1	ทฤษฎี หลักการ กระบวนการ และหน้าที่ในการบริหาร	4.23	0.68	มาก	4.64	0.52	มากที่สุด	0.10	3

ตาราง 5 (ต่อ)

ที่	ผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านความรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
2	การบริหารงานวิชาการเพื่อ คุณภาพและความเป็นเลิศ	4.23	0.73	มาก	4.68	0.50	มากที่สุด	0.11	2
3	การบริหารแหล่งเรียนรู้ และสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริม การจัดการเรียนรู้	4.23	0.69	มาก	4.62	0.55	มากที่สุด	0.09	4
4	นวัตกรรมและเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการบริหาร และการเรียนรู้	4.33	0.64	มาก	4.68	0.50	มากที่สุด	0.08	6
5	การบริหารงานบุคคล	4.31	0.68	มาก	4.63	0.51	มากที่สุด	0.08	6
6	การบริหารงานธุรการ การเงิน พัสดุ และอาคาร สถานที่	4.21	0.69	มาก	4.59	0.56	มากที่สุด	0.09	4
7	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษา และผู้บริหาร สถานศึกษา	4.17	0.76	มาก	4.66	0.52	มากที่สุด	0.12	1
8	การวางแผนเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการบริหาร สถานศึกษา	4.20	0.74	มาก	4.52	0.62	มากที่สุด	0.08	6
รวม		4.24	0.61	มาก	4.63	0.45	มากที่สุด	0.09	1
ความรู้ด้านหลักสูตร การสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้									
1	การพัฒนาหลักสูตร และหลักสูตรสถานศึกษา	4.23	0.69	มาก	4.59	0.55	มากที่สุด	0.08	1
2	การจัดการเรียนการสอน และการสอนเสริม	4.29	0.67	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด	0.07	2
3	การวัดและประเมินผล การเรียนรู้	4.30	0.65	มาก	4.62	0.57	มากที่สุด	0.07	2
รวม		4.26	0.67	มาก	4.60	0.52	มากที่สุด	0.08	2
ความรู้ด้านกิจการและกิจกรรมนักเรียน									
1	การบริหารกิจกรรมเสริม หลักสูตรและกิจกรรมนักเรียน เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียน ให้รู้จักการจัดการและคิดเป็น	4.26	0.74	มาก	4.58	0.61	มากที่สุด	0.08	1
2	การบริหารจัดการให้เกิด การพัฒนาทักษะชีวิต ของผู้เรียน	4.34	0.72	มาก	4.67	0.56	มากที่สุด	0.08	1

ตาราง 5 (ต่อ)

ที่	ผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านความรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
3	การบริหารจัดการให้เกิด การดูแลช่วยเหลือผู้เรียน	4.28	0.69	มาก	4.62	0.60	มากที่สุด	0.08	1
	รวม	4.29	0.68	มาก	4.62	0.54	มากที่สุด	0.08	2
ความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา									
1	หลักการและกระบวนการ ในการประกันคุณภาพ การศึกษา	4.26	0.68	มาก	4.59	0.55	มากที่สุด	0.08	2
2	การประกันคุณภาพภายใน และภายนอก	4.24	0.70	มาก	4.60	0.56	มากที่สุด	0.09	1
	รวม	4.24	0.69	มาก	4.59	0.52	มากที่สุด	0.08	2
ความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ									
1	หลักธรรมาภิบาล และ ความซื่อสัตย์สุจริต	4.45	0.67	มาก	4.77	0.49	มากที่สุด	0.07	1
2	คุณธรรม และจริยธรรม ของวิชาชีพผู้บริหาร สถานศึกษา	4.44	0.63	มาก	4.78	0.49	มากที่สุด	0.07	1
3	จรรยาบรรณของวิชาชีพ ที่คุรุสภากำหนด	4.48	0.66	มาก	4.73	0.52	มากที่สุด	0.06	2
	รวม	4.30	0.58	มาก	4.76	0.46	มากที่สุด	0.07	3

จากตาราง 5 แสดงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการ
จำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ในด้านความรู้ ผลการวิจัย พบว่า

สภาพปัจจุบันของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษาด้านความรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) เมื่อพิจารณาความรู้
ในแต่ละด้านมีผลการวิจัยในแต่ละด้าน ดังนี้

ความรู้ด้านการพัฒนาวิชาชีพ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$)
เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 จิตวิญญาณ อุดมการณ์ของ
ผู้บริหาร ($\bar{X} = 4.39$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 2 การจัดการความรู้เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา
($\bar{X} = 4.33$) ข้อ 3 ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ ($\bar{X} = 4.30$) และ ข้อ 4 การวิจัยเพื่อพัฒนา
วิชาชีพ ($\bar{X} = 4.22$) ตามลำดับ

ความรู้ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน และท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.42$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 5 ปฏิสัมพันธ์และการพัฒนาเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X} = 4.40$) ข้อ 1 การเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม ผู้นำการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมผู้นำ ภาวะผู้นำ ($\bar{X} = 4.35$) ข้อ 3 การนิเทศเพื่อพัฒนาครู ให้จัดการการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เติบโตเต็มตามศักยภาพ ($\bar{X} = 4.32$) ข้อ 2 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษ ($\bar{X} = 4.26$) และข้อ 4 การบริหารความเสี่ยงและความขัดแย้ง ($\bar{X} = 4.22$) ตามลำดับ

ความรู้ด้านการบริหารสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 4 นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการบริหารและการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.33$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 5 การบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 4.31$) ข้อ 1 ทฤษฎี หลักการ กระบวนการ และหน้าที่ในการบริหาร ข้อ 2 การบริหารงานวิชาการเพื่อคุณภาพและความเป็นเลิศ ($\bar{X} = 4.23$) และข้อ 3 การบริหารแหล่งเรียนรู้ และสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.23$) ข้อ 6 การบริหารงานธุรการ การเงิน พัสดุ และอาคารสถานที่ ($\bar{X} = 4.21$) ข้อ 8 การวางแผนเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.20$) และ ข้อ 7 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.17$) ตามลำดับ

ความรู้ด้านหลักสูตร การสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 3 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.23$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 1 การพัฒนาหลักสูตรและหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.30$) และข้อ 2 การจัดการเรียนการสอน และการสอนเสริม ($\bar{X} = 4.29$) ตามลำดับ

ความรู้ด้านกิจการและกิจกรรมนักเรียน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 การบริหารกิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมนักเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้รู้จักการจัดการและคิดเป็น ($\bar{X} = 4.34$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 2 การบริหารจัดการให้เกิดการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.28$) และข้อ 3 การบริหารจัดการให้เกิดการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ($\bar{X} = 4.26$) ตามลำดับ

ความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 หลักการและกระบวนการในการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.26$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 2 การประกันคุณภาพภายในและภายนอก ($\bar{X} = 4.24$) ตามลำดับ

ความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 3 จรรยาบรรณของวิชาชีพที่คุรุสภากำหนด ($\bar{X} = 4.48$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 1 หลักธรรมาภิบาลและความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 4.45$) และข้อ 2 คุณธรรม และจริยธรรมของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.44$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ด้านความรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) เมื่อพิจารณาความรู้ในแต่ละด้านมีผลการวิจัยในแต่ละด้าน ดังนี้

ความรู้ด้านการพัฒนาวิชาชีพ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 2 การจัดการความรู้เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.73$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 1 จิตวิญญาณ อุทิศตนของผู้บริหาร และ ข้อ 3 ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ ($\bar{X} = 4.57$) และ ข้อ 4 การวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.62$) ตามลำดับ

ความรู้ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 5 ปฏิสัมพันธ์และการพัฒนาเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X} = 4.67$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 3 การนิเทศเพื่อพัฒนาครูให้จัดการการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เติบโตเต็มตามศักยภาพ ($\bar{X} = 4.65$) ข้อ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน และท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.63$) ข้อ 1 การเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม ผู้นำการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมผู้นำ ภาวะผู้นำ ($\bar{X} = 4.61$) ข้อ 4 การบริหารความเสี่ยงและความขัดแย้ง ($\bar{X} = 4.55$) และข้อ 2 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 4.54$) ตามลำดับ

ความรู้ด้านการบริหารสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 2 การบริหารงานวิชาการเพื่อคุณภาพและความเป็นเลิศ ($\bar{X} = 4.68$) และข้อ 4 นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.68$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 7 กฎหมายที่

เกี่ยวข้องกับการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.66$) ข้อ 1 ทฤษฎี หลักการ กระบวนการ และหน้าที่ในการบริหาร ($\bar{X} = 4.64$) ข้อ 5 การบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 4.63$) ข้อ 3 การบริหารแหล่งเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.62$) ข้อ 6 การบริหารงานธุรการ การเงิน พัสดุ และอาคารสถานที่ ($\bar{X} = 4.59$) และ ข้อ 8 การวางแผน เพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.52$) ตามลำดับ

ความรู้ด้านหลักสูตร การสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 3 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.62$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 2 การจัดการเรียนการสอนและการสอนเสริม ($\bar{X} = 4.60$) และข้อ 1 การพัฒนาหลักสูตร และหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.59$) ตามลำดับ

ความรู้ด้านกิจการและกิจกรรมนักเรียน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 2 การบริหารจัดการให้เกิดการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.67$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 3 การบริหารจัดการให้เกิดการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ($\bar{X} = 4.62$) และข้อ 1 การบริหารกิจกรรมเสริมหลักสูตร และกิจกรรมนักเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้รู้จักการจัดการและคิดเป็น ($\bar{X} = 4.58$) ตามลำดับ

ความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 2 การประกันคุณภาพ ภายในและภายนอก ($\bar{X} = 4.60$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 1 หลักการและกระบวนการในการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.59$) ตามลำดับ

ความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 2 คุณธรรม และจริยธรรมของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.78$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 1 หลักธรรมาภิบาล และความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 4.77$) และข้อ 3 จรรยาบรรณของวิชาชีพ ที่คุรุสภากำหนด ($\bar{X} = 4.73$) ตามลำดับ

การประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษา มหำบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พบว่า ในด้านความรู้ มีค่าดัชนีความต้องการ จำเป็น เท่ากับ 0.08 เมื่อพิจารณาความรู้ในแต่ละด้าน พบว่า ความรู้ด้านการบริหาร สถานศึกษา มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.09$) รองลงมา ได้แก่ ความรู้

ด้านหลักสูตร การสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ความรู้ด้านกิจการและกิจกรรมนักเรียน และความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ($PNI_{\text{modified}} = 0.08$) ความรู้ด้านความรู้ด้านการพัฒนาวิชาชีพ และความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ ($PNI_{\text{modified}} = 0.07$) และความรู้ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ ($PNI_{\text{modified}} = 0.06$) ตามลำดับ

การประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พบว่า ในความรู้ด้านการพัฒนาวิชาชีพ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น เท่ากับ 0.08 เมื่อพิจารณาความรู้ในแต่ละข้อ พบว่า ข้อ 2 การจัดการความรู้เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา และข้อ 4 การวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพ มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.09$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 3 ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ ($PNI_{\text{modified}} = 0.06$) และข้อ 1 จิตวิญญาณ อุทิศการณ ของผู้บริหาร ($PNI_{\text{modified}} = 0.04$) ตามลำดับ

การประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พบว่า ในความรู้ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น เท่ากับ 0.06 เมื่อพิจารณาความรู้ในแต่ละข้อ พบว่า ข้อ 3 การนิเทศเพื่อพัฒนาครูให้จัดการการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เติบโตเต็มตามศักยภาพ และข้อ 4 การบริหารความเสี่ยงและความขัดแย้ง มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.08$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 2 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ($PNI_{\text{modified}} = 0.07$) ข้อ 1 การเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม ผู้นำการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมผู้นำ ภาวะผู้นำ ข้อ 5 ปฏิสัมพันธ์และการพัฒนาเพื่อนร่วมงาน ($PNI_{\text{modified}} = 0.06$) และข้อ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน และท้องถิ่น ($PNI_{\text{modified}} = 0.05$) ตามลำดับ

การประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พบว่า ในความรู้ด้านการบริหารสถานศึกษามีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น เท่ากับ 0.09 เมื่อพิจารณาความรู้ในแต่ละข้อ พบว่า ข้อ 7 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.12$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 2 การบริหารงานวิชาการเพื่อคุณภาพและความเป็นเลิศ ($PNI_{\text{modified}} = 0.11$) ข้อ 1 ทฤษฎี หลักการ กระบวนการ และหน้าที่ในการบริหาร ($PNI_{\text{modified}} = 0.10$) ข้อ 3 การบริหารแหล่งเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ และข้อ 6 การบริหารงานธุรการ การเงิน พัสดุ และอาคารสถานที่ ($PNI_{\text{modified}} = 0.09$) และข้อ 4 นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหาร

และการเรียนรู้ ข้อ 5 การบริหารงานบุคคล และข้อ 8 การวางแผนเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ($PNI_{\text{modified}} = 0.08$) ตามลำดับ

การประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พบว่า ในความรู้ด้านหลักสูตร การสอน การวัด และประเมินผลการเรียนรู้ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น เท่ากับ 0.08 เมื่อพิจารณาความรู้ในแต่ละข้อ พบว่า ข้อ 1 การพัฒนาหลักสูตรและหลักสูตรสถานศึกษา มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.08$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 2 การจัดการเรียนการสอน และการสอนเสริม และข้อ 3 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ($PNI_{\text{modified}} = 0.07$) ตามลำดับ

การประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พบว่า ในความรู้ด้านกิจการและกิจกรรมนักเรียน มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น เท่ากับ 0.08 เมื่อพิจารณาความรู้ในแต่ละข้อ พบว่า ข้อ 1 การบริหารกิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมนักเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้รู้จักการจัดการและคิดเป็น ข้อ 2 การบริหารจัดการให้เกิดการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน และข้อ 3 การบริหารจัดการให้เกิดการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.08$)

การประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พบว่า ในความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น เท่ากับ 0.08 เมื่อพิจารณาความรู้ในแต่ละข้อ พบว่า ข้อ 2 การประกันคุณภาพภายในและภายนอก มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.09$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 1 หลักการและกระบวนการในการประกันคุณภาพการศึกษา ($PNI_{\text{modified}} = 0.08$) ตามลำดับ

การประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พบว่า ในความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น เท่ากับ 0.07 เมื่อพิจารณาความรู้ในแต่ละข้อ พบว่า ข้อ 1 หลักธรรมาภิบาล และความซื่อสัตย์สุจริต และข้อ 2 คุณธรรม และจริยธรรมของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.07$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 3 จรรยาบรรณของวิชาชีพที่คุรุสภากำหนด ($PNI_{\text{modified}} = 0.06$) ตามลำดับ

ตาราง 6 แสดงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของ
ผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษาในด้านทักษะ

ที่	ผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านทักษะ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1	การเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.41	0.59	มาก	4.58	0.62	มากที่สุด	0.04	15
2	การสร้างความรู้ในการ ปฏิบัติ	4.41	0.57	มาก	4.64	0.53	มากที่สุด	0.05	6
3	การคิดริเริ่มสร้างสิ่งใหม่ เพื่อสร้างความรู้ใหม่ เชิงวิชาการหรือวิชาชีพ	4.34	0.63	มาก	4.62	0.56	มากที่สุด	0.06	3
4	การแสวงหาความรู้ด้วย ตนเอง	4.47	0.56	มาก	4.69	0.54	มากที่สุด	0.05	6
5	การคิดเชิงวิพากษ์และคิด อย่างมีวิจารณญาณ	4.35	0.64	มาก	4.62	0.56	มากที่สุด	0.06	3
6	การแสดงเหตุผล	4.39	0.61	มาก	4.63	0.52	มากที่สุด	0.05	6
7	การคิดสร้างสรรค์	4.42	0.58	มาก	4.65	0.55	มากที่สุด	0.05	6
8	การสื่อสาร	4.43	0.62	มาก	4.66	0.52	มากที่สุด	0.05	6
9	การร่วมมือ รวมพลัง	4.42	0.61	มาก	4.63	0.54	มากที่สุด	0.05	6
10	การทำงานเป็นทีม	4.44	0.62	มาก	4.67	0.54	มากที่สุด	0.05	6
11	การเป็นผู้นำ	4.35	0.68	มาก	4.65	0.56	มากที่สุด	0.07	1
12	การเป็นผู้ประกอบการ	4.27	0.66	มาก	4.52	0.59	มากที่สุด	0.06	3
13	การแก้ไขปัญหา	4.33	0.60	มาก	4.62	0.53	มากที่สุด	0.07	1
14	การอยู่ร่วมกับผู้อื่น	4.44	0.62	มาก	4.65	0.53	มากที่สุด	0.05	6
15	การมีทักษะการทำงาน ที่หลากหลาย	4.46	0.58	มาก	4.66	0.54	มากที่สุด	0.05	6
	รวม	4.40	0.51	มาก	4.63	0.48	มากที่สุด	0.05	

จากตาราง 6 แสดงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาในด้านทักษะ ผลการวิจัย พบว่า

สภาพปัจจุบันของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ด้านทักษะ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 4 การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.47$) รองลงมาได้แก่ ข้อ 15 การมีทักษะการทำงานที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.46$) ข้อ 10 การทำงานเป็นทีม และข้อ 14 การอยู่ร่วมกับผู้อื่น ($\bar{X} = 4.44$) ข้อ 8 การสื่อสาร ($\bar{X} = 4.43$) ข้อ 7 การคิด

สร้างสรรค์ และข้อ 9 การร่วมมือ รวมพลัง ($\bar{X} = 4.42$) ข้อ 1 การเรียนรู้ด้วยตนเอง และข้อ 2 การสร้างความรู้ในการปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.41$) ข้อ 6 การแสดงเหตุผล ($\bar{X} = 4.39$) ข้อ 5 การคิดเชิงวิพากษ์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ และข้อ 11 การเป็นผู้นำ ($\bar{X} = 4.35$) ข้อ 3 การคิดริเริ่มสร้างสิ่งใหม่ เพื่อสร้างความรู้ใหม่เชิงวิชาการหรือวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.34$) ข้อ 13 การแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 4.33$) และข้อ 12 การเป็นผู้ประกอบการ ($\bar{X} = 4.27$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ด้านทักษะ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 4 การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.69$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 10 การทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.67$) ข้อ 8 การสื่อสาร และข้อ 15 การมีทักษะการทำงานที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.66$) ข้อ 7 การคิดสร้างสรรค์ และข้อ 11 การเป็นผู้นำ และข้อ 14 การอยู่ร่วมกับผู้อื่น ($\bar{X} = 4.65$) ข้อ 2 การสร้างความรู้ในการปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.64$) ข้อ 6 การแสดงเหตุผล และข้อ 9 การร่วมมือ รวมพลัง ($\bar{X} = 4.63$) ข้อ 3 การคิดริเริ่มสร้างสิ่งใหม่ เพื่อสร้างความรู้ใหม่เชิงวิชาการหรือวิชาชีพ ข้อ 5 การคิดเชิงวิพากษ์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ และข้อ 13 การแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 4.62$) ข้อ 1 การเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.58$) และข้อ 12 การเป็นผู้ประกอบการ ($\bar{X} = 4.52$) ตามลำดับ

การประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พบว่า ในด้านทักษะ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากับ 0.05 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อ 11 การเป็นผู้นำ และข้อ 13 การแก้ไขปัญหา มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.07$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 3 การคิดริเริ่มสร้างสิ่งใหม่ เพื่อสร้างความรู้ใหม่เชิงวิชาการหรือวิชาชีพ ข้อ 5 การคิดเชิงวิพากษ์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ และข้อ 12 การเป็นผู้ประกอบการ ($PNI_{\text{modified}} = 0.06$) ข้อ 2 การสร้างความรู้ในการปฏิบัติ ข้อ 4 การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ข้อ 6 การแสดงเหตุผล ข้อ 7 การคิดสร้างสรรค์ ข้อ 8 การสื่อสาร ข้อ 9 การร่วมมือ รวมพลัง ข้อ 10 การทำงานเป็นทีม ข้อ 14 การอยู่ร่วมกับผู้อื่น ข้อ 15 การมีทักษะการทำงานที่หลากหลาย ($PNI_{\text{modified}} = 0.05$) และข้อ 1 การเรียนรู้ด้วยตนเอง ($PNI_{\text{modified}} = 0.04$) ตามลำดับ

ตาราง 7 แสดงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของ
ผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษาในด้านจริยธรรม

ที่	ผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านจริยธรรม	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1	การประพฤติตนตาม จรรยาบรรณของวิชาชีพ และแบบแผนพฤติกรรม ตามจรรยาบรรณของ วิชาชีพ	4.44	0.67	มาก	4.70	0.47	มากที่สุด	0.06	1
2	การมีวินัยในตนเอง พัฒนา ตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทาง วิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ	4.44	0.63	มาก	4.68	0.48	มากที่สุด	0.06	1
3	การมีความรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบ ต่อวิชาชีพและเป็นสมาชิก ที่ดีขององค์กรวิชาชีพ	4.55	0.63	มากที่สุด	4.71	0.47	มากที่สุด	0.04	3
4	การมีความรัก เมตตา โอบอ้อมอารี เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์ และ ผู้รับบริการ ตามบทบาท หน้าที่โดยเสมอหน้า	4.55	0.64	มากที่สุด	4.71	0.47	มากที่สุด	0.03	8
5	การส่งเสริมให้เกิด การเรียนรู้ ทักษะ และนิสัย ที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตาม บทบาทหน้าที่อย่างเต็ม ความสามารถ ด้วยความ บริสุทธิ์ใจ	4.54	0.59	มากที่สุด	4.72	0.45	มากที่สุด	0.04	3
6	การประพฤติปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และ จิตใจ	4.53	0.65	มากที่สุด	4.68	0.48	มากที่สุด	0.03	8

ตาราง 7 (ต่อ)

ที่	ผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านจริยธรรม	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
7	การไม่กระทำตนเป็น ปฏิบัติต่อความเจริญ ทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์ และผู้รับบริการ	4.57	0.59	มากที่สุด	4.70	0.48	มากที่สุด	0.03	8
8	การให้บริการด้วย ความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับ ผลประโยชน์จากการใช้ ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ	4.55	0.63	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด	0.03	8
9	การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกัน และกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบ คุณธรรม สร้างความ สามัคคีในหมู่คณะ	4.55	0.58	มากที่สุด	4.69	0.48	มากที่สุด	0.03	8
10	การประพฤติปฏิบัติตน เป็นผู้นำในการอนุรักษ์ และ พัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม	4.54	0.64	มากที่สุด	4.70	0.47	มากที่สุด	0.04	3
11	การรักษาผลประโยชน์ ของส่วนรวม และ มีจิตสาธารณะ	4.56	0.59	มากที่สุด	4.70	0.48	มากที่สุด	0.03	8
12	การยึดมั่นในการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข	4.56	0.63	มากที่สุด	4.69	0.47	มากที่สุด	0.03	8
13	การไม่ละเมิดทรัพย์สิน ทางปัญญา	4.55	0.63	มากที่สุด	4.72	0.46	มากที่สุด	0.04	3
14	การไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพ	4.58	0.55	มากที่สุด	4.74	0.45	มากที่สุด	0.04	3
รวม		4.53	0.56	มากที่สุด	4.69	0.50	มากที่สุด	0.04	

จากตาราง 7 แสดงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาด้านจริยธรรม ผลการวิจัย พบว่า

สภาพปัจจุบันของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาด้านจริยธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 14 การไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพ ($\bar{X} = 4.58$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 7 การไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกายสติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์ และผู้รับบริการ ($\bar{X} = 4.57$) ข้อ 11 การรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และมีจิตสาธารณะ และข้อ 12 การยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ($\bar{X} = 4.56$) ข้อ 3 การมีความรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพและเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ ข้อ 4 การมีความรักเมตตา โอบอ้อมอารี เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า ข้อ 8 การให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาคโดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ ข้อ 9 การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ข้อ 13 การไม่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ($\bar{X} = 4.55$) ข้อ 5 การส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัย ที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ข้อ 10 การประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.54$) ข้อ 6 การประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ ($\bar{X} = 4.53$) ข้อ 1 การประพฤติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ และแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ และข้อ 2 การมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง อยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.44$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาด้านจริยธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 14 การไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพ ($\bar{X} = 4.74$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 5 การส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ และข้อ 13 การไม่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ($\bar{X} = 4.72$) ข้อ 3 การมีความรัก ศรัทธา

ชื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพและเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ ข้อ 4 การมีความรักเมตตา โอบอ้อมอารี เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า และข้อ 8 การให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ ($\bar{X} = 4.71$) ข้อ 1 การประพฤติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ และแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ ข้อ 7 การไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์ และผู้รับบริการ ข้อ 10 การประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม และข้อ 11 การรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และมีจิตสาธารณะ ($\bar{X} = 4.70$) ข้อ 9 การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ และข้อ 12 การยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ($\bar{X} = 4.69$) ข้อ 2 การมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเอง ด้านวิชาชีพบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ และข้อ 6 การประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ ($\bar{X} = 4.68$) ตามลำดับ

การประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พบว่า ในด้านจริยธรรม มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น เท่ากับ 0.04 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อ 1 การประพฤติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ และแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ และข้อ 2 การมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.06$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 3 การมีความรัก ศรัทธา ชื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ ข้อ 5 การส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัย ที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ข้อ 10 การประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ และพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม ข้อ 13 การไม่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา และข้อ 14 การไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพ ($PNI_{\text{modified}} = 0.04$) ข้อ 4 การมีความรัก เมตตา โอบอ้อมอารี เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า ข้อ 6 การประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ ข้อ 7 การไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ

อารมณ์ และสังคมของศิษย์ และผู้รับบริการ ข้อ 8 การให้บริการด้วยความจริงใจ และเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ ข้อ 9 การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ข้อ 11 การรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และมีจิตสาธารณะ และข้อ 12 การยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (PNI_{modified} = 0.03) ตามลำดับ

ตาราง 8 แสดงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของ ผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษาในด้านลักษณะบุคคล

ที่	ผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านลักษณะบุคคล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
ด้านลักษณะบุคคลทั่วไป									
1	มีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ	4.50	0.50	มาก	4.68	0.47	มากที่สุด	0.04	5
2	มีความเป็นมิตร และมีเสน่ห์	4.49	0.52	มาก	4.68	0.47	มากที่สุด	0.04	5
3	มีลักษณะเป็นคน ช่างสังเกต	4.52	0.53	มากที่สุด	4.69	0.48	มากที่สุด	0.04	5
4	มีค่านิยมยึดมั่นใน อุดมการณ์ที่ถูกต้อง	4.56	0.52	มากที่สุด	4.77	0.44	มากที่สุด	0.05	1
5	มีการรักษาลังแวดล้อม	4.51	0.57	มากที่สุด	4.74	0.45	มากที่สุด	0.05	1
6	มีความพอเพียง	4.48	0.58	มาก	4.72	0.48	มากที่สุด	0.05	1
7	มีความเท่าเทียมกัน ในสังคม	4.53	0.56	มากที่สุด	4.77	0.42	มากที่สุด	0.05	1
8	มีการใช้จ่ายอย่างมี เหตุผล	4.54	0.55	มากที่สุด	4.70	0.47	มากที่สุด	0.04	5
9	มีความรับผิดชอบ	4.64	0.48	มากที่สุด	4.76	0.44	มากที่สุด	0.03	12
10	มีการสื่อสารที่ดี	4.58	0.53	มากที่สุด	4.76	0.45	มากที่สุด	0.04	5
11	เป็นแบบอย่างได้	4.56	0.53	มากที่สุด	4.75	0.46	มากที่สุด	0.04	5
12	มีความเชื่อมั่นในตนเอง	4.57	0.52	มากที่สุด	4.72	0.46	มากที่สุด	0.03	12
13	มีสุนทรียภาพ	4.55	0.56	มากที่สุด	4.72	0.47	มากที่สุด	0.04	5
14	มีจินตนาการ	4.56	0.52	มากที่สุด	4.65	0.48	มากที่สุด	0.02	15
15	มีความเป็นผู้ประกอบการ	4.46	0.57	มากที่สุด	4.60	0.52	มากที่สุด	0.03	12
16	มีความรู้เท่าทันสื่อ	4.58	0.52	มากที่สุด	4.61	0.53	มากที่สุด	0.01	16
รวม		4.49	0.50	มาก	4.67	0.49	มากที่สุด	0.04	

ตาราง 8 (ต่อ)

ที่	ผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านลักษณะบุคคล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
ด้านลักษณะบุคคลตามวิชาชีพ									
1	มีบุคลิกภาพดี	4.53	0.53	มากที่สุด	4.69	0.46	มากที่สุด	0.04	8
2	มีความคิดเป็นระบบ	4.46	0.62	มาก	4.69	0.49	มากที่สุด	0.05	5
3	มีความเป็นนักบริหาร จัดการ	4.43	0.56	มาก	4.70	0.48	มากที่สุด	0.06	1
4	มีความคิดเชิงตรรกะ	4.43	0.60	มาก	4.71	0.50	มากที่สุด	0.06	1
5	มีความรู้ดิจิทัล	4.44	0.54	มาก	4.71	0.46	มากที่สุด	0.06	1
6	มีความเป็นผู้นำ	4.47	0.55	มาก	4.72	0.47	มากที่สุด	0.06	1
7	มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน	4.52	0.54	มากที่สุด	4.74	0.47	มากที่สุด	0.05	5
8	มีความกล้าแสดงออก	4.53	0.55	มากที่สุด	4.72	0.49	มากที่สุด	0.04	8
9	มีความกล้าตัดสินใจ	4.53	0.55	มากที่สุด	4.73	0.47	มากที่สุด	0.05	5
10	มีการทำงานเป็นทีม	4.62	0.52	มากที่สุด	4.73	0.48	มากที่สุด	0.02	12
11	มีการคิดอย่างมี วิจารณญาณ มีเหตุผล	4.56	0.54	มากที่สุด	4.74	0.47	มากที่สุด	0.04	8
12	มีความรับผิดชอบ ต่อสังคม	4.61	0.56	มากที่สุด	4.68	0.51	มากที่สุด	0.02	12
13	มีการยอมรับ ความแตกต่างในสังคม	4.63	0.52	มากที่สุด	4.69	0.49	มากที่สุด	0.01	16
14	มีความอดทนในการ ทำงานตามวิชาชีพ	4.61	0.51	มากที่สุด	4.70	0.48	มากที่สุด	0.02	12
15	มีความรอบคอบ ละเอียดย ถี่ถ้วน	4.56	0.56	มากที่สุด	4.70	0.47	มากที่สุด	0.03	11
รวม		4.52	0.48	มากที่สุด	4.66	0.45	มากที่สุด	0.04	

จากตาราง 8 แสดงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ในด้านลักษณะบุคคล ผลการวิจัย พบว่า

สภาพปัจจุบันของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ในด้านลักษณะบุคคลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านลักษณะบุคคลตามวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.52$) รองลงมา ได้แก่ ด้านลักษณะบุคคลทั่วไป ($\bar{X} = 4.50$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ในด้านลักษณะบุคคลอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) เมื่อพิจารณา

รายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านลักษณะบุคคลทั่วไป ($\bar{X} = 4.67$) รองลงมา ได้แก่ ด้านลักษณะบุคคลตามวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.66$) ตามลำดับ

การประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พบว่า ในด้านลักษณะบุคคล มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น เท่ากับ 0.04 เมื่อพิจารณาความรู้ในแต่ละด้าน พบว่า ด้านลักษณะบุคคลทั่วไป และด้านลักษณะบุคคลตามวิชาชีพ มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.04$)

สภาพปัจจุบันของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ด้านลักษณะบุคคลทั่วไป ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 9 มีความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.64$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 10 มีการสื่อสารที่ดี และข้อ 16 มีความรู้เท่าทันสื่อ ($\bar{X} = 4.58$) ข้อ 12 มีความเชื่อมั่นในตนเอง ($\bar{X} = 4.57$) ข้อ 4 มีค่านิยมยึดมั่นในอุดมการณ์ที่ถูกต้อง ข้อ 11 เป็นแบบอย่างได้ และข้อ 14 มีจินตนาการ ($\bar{X} = 4.56$) ข้อ 13 มีสุนทรียภาพ ($\bar{X} = 4.55$) ข้อ 8 มีการใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล ($\bar{X} = 4.54$) ข้อ 7 มีความเท่าเทียมกันในสังคม ($\bar{X} = 4.53$) ข้อ 3 มีลักษณะเป็นคนช่างสังเกต ($\bar{X} = 4.52$) ข้อ 5 มีการรักษาสິงแวดล้อม ($\bar{X} = 4.51$) ข้อ 1 มีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ ($\bar{X} = 4.50$) ข้อ 2 มีความเป็นมิตร และมีเสน่ห์ ($\bar{X} = 4.49$) ข้อ 6 มีความพอเพียง ($\bar{X} = 4.48$) และข้อ 15 มีความเป็นผู้ประกอบการ ($\bar{X} = 4.46$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ด้านลักษณะบุคคลทั่วไป ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 4 มีค่านิยมยึดมั่นในอุดมการณ์ที่ถูกต้อง และข้อ 7 มีความเท่าเทียมกันในสังคม ($\bar{X} = 4.77$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 9 มีความรับผิดชอบ และข้อ 10 มีการสื่อสารที่ดี ($\bar{X} = 4.76$) ข้อ 11 เป็นแบบอย่างได้ ($\bar{X} = 4.75$) ข้อ 5 มีการรักษาสິงแวดล้อม ($\bar{X} = 4.74$) ข้อ 6 มีความพอเพียง ข้อ 12 มีความเชื่อมั่นในตนเอง และข้อ 13 มีสุนทรียภาพ ($\bar{X} = 4.72$) ข้อ 8 มีการใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล ($\bar{X} = 4.70$) ข้อ 3 มีลักษณะเป็นคนช่างสังเกต ($\bar{X} = 4.69$) ข้อ 1 มีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ และข้อ 2 มีความเป็นมิตร และมีเสน่ห์ ($\bar{X} = 4.68$) ข้อ 14 มีจินตนาการ ($\bar{X} = 4.65$) ข้อ 16 มีความรู้เท่าทันสื่อ ($\bar{X} = 4.61$) และข้อ 15 มีความเป็นผู้ประกอบการ ($\bar{X} = 4.60$) ตามลำดับ

การประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พบว่า ในด้านลักษณะบุคคลทั่วไป มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น เท่ากับ 0.04 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อ 4 มีค่านิยมยึดมั่นในอุดมการณ์ที่ถูกต้อง ข้อ 5 มีการรักษาสິงแวดล้อม ข้อ 6 มีความพอเพียง และข้อ 7 มีความเท่าเทียมกันในสังคม มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.05$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 1 มีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ ข้อ 2 มีความเป็นมิตร และมีเสน่ห์ ข้อ 3 มีลักษณะเป็นคนช่างสังเกต ข้อ 8 มีการใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล ข้อ 10 มีการสื่อสารที่ดี ข้อ 11 เป็นแบบอย่างได้ และข้อ 13 มีสุนทรียภาพ ($PNI_{\text{modified}} = 0.04$) ข้อ 9 มีความรับผิดชอบ ข้อ 12 มีความเชื่อมั่นในตนเอง และข้อ 15 มีความเป็นผู้ประกอบการ ($PNI_{\text{modified}} = 0.03$) ข้อ 14 มีจินตนาการ ($PNI_{\text{modified}} = 0.02$) และข้อ 16 มีความรู้เท่าทันสื่อ ($PNI_{\text{modified}} = 0.01$) ตามลำดับ

สภาพปัจจุบันของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ด้านลักษณะบุคคลตามวิชาชีพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 13 มีการยอมรับความแตกต่างในสังคม ($\bar{X} = 4.63$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 10 มีการทำงานเป็นทีม และข้อ 12 มีความรับผิดชอบต่อสังคม ($\bar{X} = 4.62$) ข้อ 14 มีความอดทนในการทำงานตามวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.61$) ข้อ 11 มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีเหตุผล ($\bar{X} = 4.56$) ข้อ 15 มีความรอบคอบละเอียดถี่ถ้วน ($\bar{X} = 4.55$) ข้อ 1 มีบุคลิกภาพดี ข้อ 7 มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน ข้อ 8 มีความกล้าแสดงออก และข้อ 9 มีความกล้าตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.53$) ข้อ 2 มีความคิดเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.47$) ข้อ 6 มีความเป็นผู้นำ ($\bar{X} = 4.46$) ข้อ 4 มีความคิดเชิงตรรกะ และข้อ 5 มีความรู้ดิจิทัล ($\bar{X} = 4.44$) และข้อ 3 มีความเป็นนักบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.43$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ด้านลักษณะบุคคลตามวิชาชีพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 7 มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน และข้อ 11 มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีเหตุผล ($\bar{X} = 4.74$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 9 มีความกล้าตัดสินใจ และข้อ 10 มีการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.73$) ข้อ 6 มีความเป็นผู้นำ และข้อ 8 มีความกล้าแสดงออก ($\bar{X} = 4.72$) ข้อ 4 มีความคิดเชิงตรรกะ และข้อ 5 มีความรู้ดิจิทัล ($\bar{X} = 4.71$) ข้อ 3 มีความเป็นนักบริหารจัดการ ข้อ 14 มีความอดทนในการทำงานตามวิชาชีพ และข้อ 15 มีความรอบคอบ ละเอียดถี่ถ้วน ($\bar{X} = 4.70$) ข้อ 1 มีบุคลิกภาพดี ข้อ 2 มีความคิด

เป็นระบบ และข้อ 13 มีการยอมรับความแตกต่างในสังคม ($\bar{X} = 4.69$) และข้อ 12 มีความรับผิดชอบต่อสังคม ($\bar{X} = 4.68$) ตามลำดับ

การประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พบว่า ในด้านลักษณะบุคคลตามวิชาชีพ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น เท่ากับ 0.04 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อ 3 มีความเป็นนักบริหารจัดการ ข้อ 4 มีความคิดเชิงตรรกะ ข้อ 5 มีความรู้ดิจิทัล และข้อ 6 มีความเป็นผู้นำ มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.06$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 2 มีความคิดเป็นระบบ ข้อ 7 มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน และข้อ 9 มีความกล้าตัดสินใจ ($PNI_{\text{modified}} = 0.05$) ข้อ 1 มีบุคลิกภาพดี ข้อ 8 มีความกล้าแสดงออก และข้อ 11 มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีเหตุผล ($PNI_{\text{modified}} = 0.04$) ข้อ 15 มีความรอบคอบ ละเอียดถี่ถ้วน ($PNI_{\text{modified}} = 0.03$) ข้อ 10 มีการทำงานเป็นทีม ข้อ 12 ความรับผิดชอบต่อสังคม และข้อ 14 มีความอดทนในการทำงานตามวิชาชีพ ($PNI_{\text{modified}} = 0.02$) ข้อ 13 มีการยอมรับความแตกต่างในสังคม ($PNI_{\text{modified}} = 0.01$) ตามลำดับ

1.2 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา โดยใช้แบบสอบถาม สอบถามความคิดเห็นของนิสิต คิษย์เก่า ผู้ใช้บัณฑิต และอาจารย์ผู้สอน จำนวน 47 คน ได้ข้อมูลตอบกลับที่มีความสมบูรณ์ จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 100 มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังแสดงในตาราง 9-14

ตาราง 9 แสดงค่าความถี่ และค่าร้อยละ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม
ความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	16	34.00
หญิง	31	66.00
รวม	47	100.00
อายุ		
น้อยกว่า 25 ปี	-	-
25-30 ปี	3	6.40
31-40 ปี	12	25.50
41 ปีขึ้นไป	32	68.10
รวม	47	100.00
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน		
1-5 ปี	4	8.50
6-10 ปี	11	23.40
11 ปีขึ้นไป	32	68.10
รวม	47	100.00
ความเกี่ยวข้องกับหลักสูตร		
นิสิต	25	53.20
ศิษย์เก่า	6	12.80
อาจารย์ผู้สอน	10	21.30
ผู้ใช้บัณฑิต	6	12.80
รวม	47	100.00

จากตาราง 9 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามความต้องการจำเป็นของ
ผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พบว่า
ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 34 เพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 66 ส่วนใหญ่
มีอายุ 41 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 68.10 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็น
ร้อยละ 25.50 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.50 ประสบการณ์

ในการปฏิบัติงาน 6–10 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.40 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 11 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 68.10 และมีความเกี่ยวข้องกับหลักสูตร โดยเป็นนิสิต คิดเป็นร้อยละ 53.20 เป็นศิษย์เก่า คิดเป็นร้อยละ 12.80 เป็นอาจารย์ผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 21.30 และเป็นผู้ใช้บัณฑิต คิดเป็นร้อยละ 12.80

ตาราง 10 แสดงสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปริญญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาในภาพรวม

ที่	ผลลัพธ์การเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1	ด้านความรู้	4.27	0.57	มาก	4.85	0.25	มากที่สุด	0.14	1
2	ด้านทักษะ	4.30	0.70	มาก	4.87	0.30	มากที่สุด	0.13	2
3	ด้านจริยธรรม	4.52	0.78	มากที่สุด	4.95	0.19	มากที่สุด	0.10	4
4	ด้านลักษณะบุคคล	4.41	0.67	มาก	4.91	0.25	มากที่สุด	0.11	3
รวม		4.34	0.57	มาก	4.88	0.22	มากที่สุด	0.12	

จากตาราง 10 แสดงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปริญญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาในภาพรวม ผลการวิจัย พบว่า

สภาพปัจจุบันของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปริญญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านจริยธรรม ($\bar{X} = 4.52$) รองลงมา ได้แก่ ด้านลักษณะบุคคล ($\bar{X} = 4.41$) ด้านทักษะ ($\bar{X} = 4.30$) และ ด้านความรู้ ($\bar{X} = 4.27$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปริญญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านจริยธรรม ($\bar{X} = 4.95$) รองลงมา คือ ด้านลักษณะบุคคล ($\bar{X} = 4.91$) ด้านทักษะ ($\bar{X} = 4.87$) และ ด้านความรู้ ($\bar{X} = 4.85$) ตามลำดับ

การประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปริญญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พบว่า ในภาพรวมมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น เท่ากับ 0.12 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความรู้ มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.14$)

รองลงมา ได้แก่ ด้านทักษะ ($PNI_{\text{modified}} = 0.13$) ด้านลักษณะบุคคล ($PNI_{\text{modified}} = 0.11$) และด้านจริยธรรม ($PNI_{\text{modified}} = 0.10$) ตามลำดับ

ตาราง 11 แสดงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ในด้านความรู้

ที่	ผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านความรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
ความรู้ด้านการพัฒนาวิชาชีพ									
1	จิตวิญญาณ อุทิศการณของผู้บริหาร	4.09	0.72	มาก	4.81	0.45	มากที่สุด	0.18	1
2	การจัดการความรู้เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา	4.30	0.69	มาก	4.85	0.36	มากที่สุด	0.13	4
3	ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ	4.17	0.64	มาก	4.79	0.46	มากที่สุด	0.15	2
4	การวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพ	4.15	0.66	มาก	4.74	0.49	มากที่สุด	0.14	3
	รวม	4.18	0.60	มาก	4.80	0.37	มากที่สุด	0.15	4
ความรู้ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ									
1	การเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม ผู้นำการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมผู้นำ ภาวะผู้นำ	4.26	0.61	มาก	4.81	0.45	มากที่สุด	0.13	6
2	การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา	3.87	0.74	มาก	4.72	0.54	มากที่สุด	0.22	1
3	การบริหารงานระบบเครือข่าย	4.13	0.71	มาก	4.68	0.56	มากที่สุด	0.13	6
4	การบริหารความเสี่ยงและความขัดแย้ง	3.96	0.72	มาก	4.72	0.50	มากที่สุด	0.19	3

ตาราง 11 (ต่อ)

ที่	ผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านความรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
5	ปฏิสัมพันธ์และการพัฒนาเพื่อนร่วมงาน	4.15	0.86	มาก	4.85	0.36	มากที่สุด	0.17	4
6	การนิเทศการศึกษา การนิเทศเพื่อพัฒนาครูให้จัดการการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เติบโตเต็มตามศักยภาพ	4.02	0.71	มาก	4.81	0.40	มากที่สุด	0.20	2
7	ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนและท้องถิ่น	4.06	0.82	มาก	4.77	0.43	มากที่สุด	0.17	4
รวม		4.06	0.63	มาก	4.77	0.41	มากที่สุด	0.17	2
ความรู้ด้านการบริหารสถานศึกษา และการบริหารการศึกษา									
1	ทฤษฎี หลักการ กระบวนการ และหน้าที่ในการบริหาร	4.34	0.52	มาก	4.85	0.36	มากที่สุด	0.12	9
2	การบริหารองค์การสำนักงาน และองค์คณะบุคคล	4.17	0.73	มาก	4.87	0.34	มากที่สุด	0.17	6
3	การบริหารงานวิชาการ เพื่อคุณภาพและความเป็นเลิศ	4.09	0.65	มาก	4.85	0.36	มากที่สุด	0.19	4
4	การบริหารแหล่งเรียนรู้ และสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้	4.06	0.76	มาก	4.81	0.40	มากที่สุด	0.18	5
5	นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและการเรียนรู้	4.17	0.70	มาก	4.81	0.40	มากที่สุด	0.15	8
6	การบริหารงานบุคคล	4.11	0.73	มาก	4.79	0.41	มากที่สุด	0.17	6
7	การบริหารงานธุรการการเงิน พัสดุ และอาคารสถานที่	3.94	0.73	มาก	4.77	0.48	มากที่สุด	0.21	1
8	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา	4.06	0.60	มาก	4.89	0.31	มากที่สุด	0.20	3

ตาราง 11 (ต่อ)

ที่	ผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านความรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
9	การวางแผนเพิ่ม ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลการบริหาร สถานศึกษา และ การบริหารการศึกษา	4.00	0.69	มาก	4.83	0.38	มากที่สุด	0.21	1
รวม		4.10	0.59	มาก	4.83	0.28	มากที่สุด	0.18	1
ความรู้ด้านหลักสูตร การสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้									
1	การพัฒนาหลักสูตรและ หลักสูตรสถานศึกษา	4.19	0.65	มาก	4.87	0.34	มากที่สุด	0.16	2
2	การประเมินหลักสูตร	4.04	0.62	มาก	4.85	0.36	มากที่สุด	0.20	1
3	การจัดการเรียนการสอน และการสอนเสริม	4.23	0.70	มาก	4.87	0.34	มากที่สุด	0.15	4
4	การวัดและประเมินผล การเรียนรู้	4.19	0.68	มาก	4.85	0.36	มากที่สุด	0.16	2
รวม		4.16	0.62	มาก	4.86	0.30	มากที่สุด	0.17	2
ความรู้ด้านกิจการและกิจกรรมนักเรียน									
1	การบริหารกิจกรรมเสริม หลักสูตรและกิจกรรม นักเรียนเพื่อพัฒนา ศักยภาพผู้เรียนให้รู้จัก การจัดการและคิดเป็น	4.17	0.60	มาก	4.89	0.31	มากที่สุด	0.17	1
2	การบริหารจัดการให้เกิด การพัฒนาทักษะชีวิตของ ผู้เรียน	4.28	0.50	มาก	4.85	0.36	มากที่สุด	0.13	2
3	การบริหารจัดการให้เกิด การดูแลช่วยเหลือผู้เรียน	4.38	0.53	มาก	4.94	0.25	มากที่สุด	0.13	2
รวม		4.28	0.49	มาก	4.89	0.28	มากที่สุด	0.14	6
ความรู้ด้านการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา									
1	การพัฒนาศักยภาพ ผู้เรียน	4.17	0.67	มาก	4.81	0.40	มากที่สุด	0.15	1
2	การบริหารแหล่งเรียนรู้ และสิ่งแวดล้อมเพื่อ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้	4.17	0.60	มาก	4.81	0.40	มากที่สุด	0.15	1
รวม		4.17	0.59	มาก	4.81	0.37	มากที่สุด	0.15	4

ตาราง 11 (ต่อ)

ที่	ผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านความรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
ความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา									
1	หลักการและ กระบวนการในการ ประกันคุณภาพ การศึกษา	4.60	0.54	มาก	4.87	0.34	มากที่สุด	0.06	2
2	ระบบการประกัน คุณภาพการศึกษา ทั้งภายในและภายนอก	4.57	0.54	มาก	4.96	0.20	มากที่สุด	0.08	1
3	การกำกับติดตามการ ประกันคุณภาพ การศึกษา	4.55	0.54	มาก	4.91	0.28	มากที่สุด	0.08	1
รวม		4.57	0.53	มาก	4.91	0.24	มากที่สุด	0.07	7
ความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ									
1	หลักธรรมาภิบาล และ ความซื่อสัตย์สุจริต	4.51	0.59	มากที่สุด	4.94	0.25	มากที่สุด	0.09	1
2	คุณธรรม และจริยธรรม ของวิชาชีพผู้บริหาร สถานศึกษาและผู้บริหาร การศึกษา	4.66	0.56	มากที่สุด	4.96	0.20	มากที่สุด	0.06	2
3	จรรยาบรรณของวิชาชีพ ที่คุรุสภากำหนด	4.74	0.49	มากที่สุด	4.94	0.25	มากที่สุด	0.04	3
รวม		4.64	0.50	มากที่สุด	4.94	0.22	มากที่สุด	0.07	7

จากตาราง 11 แสดงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการ
จำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ในด้านความรู้ ผลการวิจัย พบว่า

สภาพปัจจุบันของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษาด้านความรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) เมื่อพิจารณาความรู้
ในแต่ละด้านมีผลการวิจัยในแต่ละด้าน ดังนี้

ความรู้ด้านการพัฒนาวิชาชีพ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$)
เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 2 การจัดการความรู้เกี่ยวกับ
การบริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.30$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 3 ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ

($\bar{X} = 4.17$) ข้อ 4 การวิจัยเพื่อพัฒนาริชาชีพ ($\bar{X} = 4.15$) และข้อ 1 จิตวิญญาณ อุดมการณ์ของผู้บริหาร ($\bar{X} = 4.09$) ตามลำดับ

ความรู้ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 การเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม ผู้นำการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมผู้นำ ภาวะผู้นำ ($\bar{X} = 4.26$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 5 ปฏิสัมพันธ์และการพัฒนาเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X} = 4.15$) ข้อ 3 การบริหารงานระบบเครือข่าย ($\bar{X} = 4.13$) ข้อ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน และท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.06$) ข้อ 6 การนิเทศการศึกษา การนิเทศเพื่อพัฒนาครูให้จัดการการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เติบโตเต็มตามศักยภาพ ($\bar{X} = 4.02$) ข้อ 4 การบริหารความเสี่ยงและความขัดแย้ง ($\bar{X} = 3.96$) และ ข้อ 2 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 3.87$) ตามลำดับ

ความรู้ด้านการบริหารสถานศึกษา และการบริหารการศึกษา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 ทฤษฎีหลักการ กระบวนการ และหน้าที่ในการบริหาร ($\bar{X} = 4.34$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 2 การบริหารองค์การ สำนักงาน และองค์คณะบุคคล และข้อ 5 นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.17$) ข้อ 6 การบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 4.11$) ข้อ 3 การบริหารงานวิชาการเพื่อคุณภาพและความเป็นเลิศ ($\bar{X} = 4.09$) ข้อ 4 การบริหารแหล่งเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ และ ข้อ 8 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา ($\bar{X} = 4.06$) ข้อ 9 การวางแผนเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา และการบริหารการศึกษา ($\bar{X} = 4.00$) และข้อ 7 การบริหารงานธุรการ การเงิน พัสดุ และอาคารสถานที่ ($\bar{X} = 3.94$) ตามลำดับ

ความรู้ด้านหลักสูตร การสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 3 การจัดการเรียนการสอนและการสอนเสริม ($\bar{X} = 4.23$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 1 การพัฒนาหลักสูตรและหลักสูตรสถานศึกษา และข้อ 4 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.19$) และ ข้อ 2 การประเมินหลักสูตร ($\bar{X} = 4.04$) ตามลำดับ

ความรู้ด้านกิจการและกิจกรรมนักเรียน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 3 การบริหารจัดการให้เกิดการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ($\bar{X} = 4.38$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 2 การบริหารจัดการให้เกิดการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.28$) และ ข้อ 1 การบริหารกิจกรรมเสริมหลักสูตร

และกิจกรรมนักเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้รู้จักการจัดการและคิดเป็น ($\bar{X} = 4.17$) ตามลำดับ

ความรู้ด้านการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อ 1 การพัฒนาศักยภาพผู้เรียน และข้อ 2 การบริหารแหล่งเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.17$)

ความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.57$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 หลักการและกระบวนการในการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.60$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 2 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก ($\bar{X} = 4.57$) และข้อ 3 การกำกับติดตามการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.55$) ตามลำดับ

ความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.64$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 3 จรรยาบรรณของวิชาชีพที่คุรุสภากำหนด ($\bar{X} = 4.74$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 2 คุณธรรมและจริยธรรมของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา ($\bar{X} = 4.66$) และ ข้อ 1 หลักธรรมาภิบาล และความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 4.51$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ด้านความรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.85$) เมื่อพิจารณาความรู้ในแต่ละด้านมีผลการวิจัยในแต่ละด้าน ดังนี้

ความรู้ด้านการพัฒนาวิชาชีพ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 2 การจัดการความรู้เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.85$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 1 จิตวิญญาณ อุดมการณ์ของผู้บริหาร ($\bar{X} = 4.81$) ข้อ 3 ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ ($\bar{X} = 4.79$) และข้อ 4 การวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.74$) ตามลำดับ

ความรู้ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 5 ปฏิสัมพันธ์และการพัฒนาเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X} = 4.85$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 1 การเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม ผู้นำการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมผู้นำ ภาวะผู้นำ และข้อ 6 การนิเทศการศึกษา การนิเทศเพื่อพัฒนาครูให้จัดการการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เติบโตเต็มตามศักยภาพ ($\bar{X} = 4.81$) ข้อ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน และท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.77$) ข้อ 2 การระดม

ทรัพยากรเพื่อการศึกษา และข้อ 4 การบริหารความเสี่ยงและความขัดแย้ง ($\bar{X} = 4.72$)
ข้อ 3 การบริหารงานระบบเครือข่าย ($\bar{X} = 4.68$) ตามลำดับ

ความรู้ด้านการบริหารสถานศึกษา และการบริหารการศึกษา พบว่า ในภาพรวม
อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 8
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา ($\bar{X} = 4.89$)
รองลงมา ได้แก่ ข้อ 2 การบริหารองค์การ สำนักงาน และองค์คณะบุคคล ($\bar{X} = 4.87$) ข้อ 1
ทฤษฎี หลักการ กระบวนการ และหน้าที่ในการบริหาร และข้อ 3 การบริหารงานวิชาการ
เพื่อคุณภาพและความเป็นเลิศ ($\bar{X} = 4.85$) ข้อ 9 การวางแผนเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผล
การบริหารสถานศึกษา และการบริหารการศึกษา ($\bar{X} = 4.83$) ข้อ 4 การบริหารแหล่งเรียนรู้
และสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ และข้อ 5 นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ
เพื่อการบริหารและการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.81$) ข้อ 6 การบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 4.79$) และข้อ 7
การบริหารงานธุรการ การเงิน พัสดุ และอาคารสถานที่ ($\bar{X} = 4.77$) ตามลำดับ

ความรู้ด้านหลักสูตร การสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า
ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
คือ ข้อ 1 การพัฒนาหลักสูตรและหลักสูตรสถานศึกษา และข้อ 3 การจัดการเรียนการสอน
และการสอนเสริม ($\bar{X} = 4.87$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 2 การประเมินหลักสูตร และข้อ 4 การวัด
และประเมินผลการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.85$) ตามลำดับ

ความรู้ด้านกิจการและกิจกรรมนักเรียน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
($\bar{X} = 4.89$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 3 การบริหารจัดการ
ให้เกิดการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ($\bar{X} = 4.94$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 1 การบริหารกิจกรรม
เสริมหลักสูตรและกิจกรรมนักเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้รู้จักการจัดการและคิดเป็น
($\bar{X} = 4.89$) และข้อ 2 การบริหารจัดการให้เกิดการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.85$)
ตามลำดับ

ความรู้ด้านการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับ
มากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อ 1 การพัฒนาศักยภาพผู้เรียน และข้อ 2
การบริหารแหล่งเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.81$)

ความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับ
มากที่สุด ($\bar{X} = 4.91$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 2 ระบบ
การประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก ($\bar{X} = 4.96$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 3

การกำกับติดตามการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.91$) และ ข้อ 1 หลักการและกระบวนการในการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.87$) ตามลำดับ

ความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.94$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 2 คุณธรรมและจริยธรรมของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา ($\bar{X} = 4.96$) รองลงมาได้แก่ ข้อ 1 หลักธรรมมาภิบาล และความซื่อสัตย์สุจริต และข้อ 3 จรรยาบรรณของวิชาชีพที่คุรุสภากำหนด ($\bar{X} = 4.94$) ตามลำดับ

การประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พบว่า ในด้านความรู้ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากับ 0.14 เมื่อพิจารณาความรู้ในแต่ละด้าน พบว่า ความรู้ด้านการบริหารสถานศึกษา และการบริหารการศึกษา มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.18$) รองลงมาได้แก่ ความรู้ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ และความรู้ด้านหลักสูตร การสอน การวัด และประเมินผลการเรียนรู้ ($PNI_{\text{modified}} = 0.17$) ความรู้ด้านการพัฒนาวิชาชีพ และความรู้ด้านการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ($PNI_{\text{modified}} = 0.15$) ความรู้ด้านการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ($PNI_{\text{modified}} = 0.14$) ความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ ($PNI_{\text{modified}} = 0.07$) ตามลำดับ

การประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พบว่า ความรู้ด้านการพัฒนาวิชาชีพ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากับ 0.15 เมื่อพิจารณาความรู้ในแต่ละข้อ พบว่า ข้อ 1 จิตวิญญาณ อุดมการณ์ของผู้บริหาร มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.18$) รองลงมาได้แก่ ข้อ 3 ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ ($PNI_{\text{modified}} = 0.15$) ข้อ 4 การวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพ ($PNI_{\text{modified}} = 0.14$) และ ข้อ 2 การจัดการความรู้เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา และการบริหารการศึกษา ($PNI_{\text{modified}} = 0.13$) ตามลำดับ

การประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พบว่า ความรู้ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากับ 0.18 เมื่อพิจารณาความรู้ในแต่ละข้อ พบว่า ข้อ 2 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษามีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.22$) รองลงมาได้แก่ ข้อ 6 การนิเทศการศึกษา การนิเทศเพื่อพัฒนาครูให้จัดการการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เติบโตเต็มตามศักยภาพ ($PNI_{\text{modified}} = 0.22$) ข้อ 4 การบริหารความเสี่ยงและความขัดแย้ง ($PNI_{\text{modified}} = 0.19$) ข้อ 5 ปฏิสัมพันธ์และการพัฒนาเพื่อนร่วมงาน และ ข้อ 7 ความสัมพันธ์

ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน และท้องถิ่น ($PNI_{\text{modified}} = 0.17$) และข้อ 1 การเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม ผู้นำการเปลี่ยนแปลง และข้อ 3 การบริหารงานระบบเครือข่าย ($PNI_{\text{modified}} = 0.13$) ตามลำดับ

การประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พบว่า ความรู้ด้านการบริหารสถานศึกษา และการบริหารการศึกษา มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น เท่ากับ 0.18 เมื่อพิจารณาความรู้ในแต่ละข้อ พบว่า ข้อ 7 การบริหารงานธุรการ การเงิน พัสดุ และอาคารสถานที่ และข้อ 9 การวางแผนเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพผลการบริหารสถานศึกษา และการบริหารการศึกษา มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.21$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 8 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา ($PNI_{\text{modified}} = 0.20$) ข้อ 3 การบริหารงานวิชาการเพื่อคุณภาพและความเป็นเลิศ ($PNI_{\text{modified}} = 0.19$) ข้อ 4 การบริหารแหล่งเรียนรู้ และสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ($PNI_{\text{modified}} = 0.18$) ข้อ 2 การบริหารองค์การ สำนักงาน และองค์คณะบุคคล และข้อ 6 การบริหารงานบุคคล ($PNI_{\text{modified}} = 0.17$) ข้อ 5 นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและการเรียนรู้ ($PNI_{\text{modified}} = 0.15$) และข้อ 1 ทฤษฎี หลักการ กระบวนการ และหน้าที่ในการบริหาร ($PNI_{\text{modified}} = 0.12$) ตามลำดับ

การประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พบว่า ความรู้ด้านหลักสูตร การสอน การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น เท่ากับ 0.17 เมื่อพิจารณาความรู้ในแต่ละข้อ พบว่า ข้อ 2 การประเมินหลักสูตร มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.20$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 1 การพัฒนาหลักสูตรและหลักสูตรสถานศึกษา และข้อ 4 การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ ($PNI_{\text{modified}} = 0.16$) และ ข้อ 3 การจัดการเรียนการสอนและการสอนเสริม ($PNI_{\text{modified}} = 0.16$) ตามลำดับ

การประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พบว่า ความรู้ด้านกิจการและกิจกรรมนักเรียน มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น เท่ากับ 0.14 เมื่อพิจารณาความรู้ในแต่ละข้อ พบว่า ข้อ 1 การบริหารกิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมนักเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้รู้จักการจัดการและคิดเป็น มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.17$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 2 การบริหารจัดการให้เกิดการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน และข้อ 3 การบริหารจัดการให้เกิดการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.13$) ตามลำดับ

การประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พบว่า ความรู้ด้านการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น เท่ากับ 0.15 เมื่อพิจารณาความรู้ในแต่ละข้อ พบว่า ข้อ 1 การพัฒนา ศักยภาพผู้เรียน และข้อ 2 การบริหารแหล่งเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการจัดการ เรียนรู้ มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.15$)

การประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พบว่า ความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา มีค่าดัชนี ความต้องการจำเป็น เท่ากับ 0.07 เมื่อพิจารณาความรู้ในแต่ละข้อ พบว่า ข้อ 2 ระบบ การประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก และข้อ 3 การกำกับติดตามการประกัน คุณภาพการศึกษา มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.08$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 1 หลักการและกระบวนการในการประกันคุณภาพการศึกษา ($PNI_{\text{modified}} = 0.06$) ตามลำดับ

การประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พบว่า ความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น เท่ากับ 0.07 เมื่อพิจารณาความรู้ในแต่ละข้อ พบว่า ข้อ 1 หลักธรรมาภิบาล และความซื่อสัตย์สุจริต มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.09$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 2 คุณธรรม และจริยธรรมของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา ($PNI_{\text{modified}} = 0.06$) และข้อ 3 จรรยาบรรณของวิชาชีพที่คุรุสภา กำหนด ($PNI_{\text{modified}} = 0.04$) ตามลำดับ

ตาราง 12 แสดงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชาการบริหาร การศึกษาในด้านทักษะ

ที่	ผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านทักษะ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1	การเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.36	0.70	มาก	4.85	0.36	มากที่สุด	0.11	14
2	การสร้างความรู้ ในการปฏิบัติ	4.32	0.59	มาก	4.87	0.34	มากที่สุด	0.13	6
3	การคิดริเริ่มสร้าง สิ่งใหม่ เพื่อสร้าง ความรู้ใหม่เชิง วิชาการหรือวิชาชีพ	4.19	0.74	มาก	4.89	0.31	มากที่สุด	0.17	1
4	การแสวงหาความรู้ ด้วยตนเอง	4.34	0.70	มาก	4.89	0.31	มากที่สุด	0.13	6
5	การคิดเชิงวิพากษ์ และคิดอย่างมี วิจารณญาณ	4.23	0.73	มาก	4.87	0.34	มากที่สุด	0.15	4
6	การแสดงเหตุผล	4.36	0.74	มาก	4.91	0.28	มากที่สุด	0.13	6
7	การคิดสร้างสรรค์	4.19	0.68	มาก	4.85	0.36	มากที่สุด	0.16	2
8	การสื่อสาร	4.28	0.65	มาก	4.85	0.36	มากที่สุด	0.13	6
9	การร่วมมือ รวบรวมพลัง	4.28	0.71	มาก	4.87	0.34	มากที่สุด	0.14	5
10	การทำงานเป็นทีม	4.30	0.75	มาก	4.87	0.34	มากที่สุด	0.13	6
11	การเป็นผู้นำ	4.34	0.73	มาก	4.87	0.34	มากที่สุด	0.12	13
12	การเป็น ผู้ประกอบการ	4.09	0.72	มาก	4.74	0.44	มากที่สุด	0.16	2
13	การแก้ไขปัญหา	4.32	0.69	มาก	4.89	0.31	มากที่สุด	0.13	6
14	การอยู่ร่วมกับผู้อื่น	4.55	0.69	มากที่สุด	4.87	0.34	มากที่สุด	0.07	15
15	การมีทักษะ การทำงานที่ หลากหลาย	4.32	0.73	มาก	4.89	0.31	มากที่สุด	0.13	6
รวม		4.30	0.63	มาก	4.87	0.30	มากที่สุด	0.13	

จากตาราง 12 แสดงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชาการบริหาร การศึกษาในด้านทักษะ ผลการวิจัย พบว่า

สภาพปัจจุบันของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ด้านทักษะ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 14 การอยู่ร่วมกับผู้อื่น ($\bar{X} = 4.55$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 1 การเรียนรู้ด้วยตนเอง และข้อ 6 การแสดงเหตุผล ($\bar{X} = 4.36$) ข้อ 4 การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และข้อ 11 การเป็นผู้นำ ($\bar{X} = 4.34$) ข้อ 2 การสร้างความรู้ในการปฏิบัติ ข้อ 13 การแก้ไขปัญหา และข้อ 15 การมีทักษะการทำงานที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.32$) ข้อ 10 การทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.30$) ข้อ 8 การสื่อสาร และข้อ 9 การร่วมมือ รวมพลัง ($\bar{X} = 4.28$) ข้อ 5 การคิดเชิงวิพากษ์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ ($\bar{X} = 4.23$) ข้อ 3 การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อสร้างความรู้ใหม่เชิงวิชาการหรือวิชาชีพ และข้อ 7 การคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.19$) และ ข้อ 12 การเป็นผู้ประกอบการ ($\bar{X} = 4.09$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ด้านทักษะ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 6 การแสดงเหตุผล ($\bar{X} = 4.91$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 3 การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อสร้างความรู้ใหม่เชิงวิชาการหรือวิชาชีพ ข้อ 4 การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ข้อ 13 การแก้ไขปัญหา และข้อ 15 การมีทักษะการทำงานที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.89$) ข้อ 2 การสร้างความรู้ในการปฏิบัติ ข้อ 5 การคิดเชิงวิพากษ์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ ข้อ 9 การร่วมมือ รวมพลัง ข้อ 10 การทำงานเป็นทีม ข้อ 11 การเป็นผู้นำ ข้อ 14 การอยู่ร่วมกับผู้อื่น ($\bar{X} = 4.87$) ข้อ 1 การเรียนรู้ด้วยตนเอง ข้อ 7 การคิดสร้างสรรค์ และข้อ 8 การสื่อสาร ($\bar{X} = 4.85$) และข้อ 12 การเป็นผู้ประกอบการ ($\bar{X} = 4.74$) ตามลำดับ

การประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พบว่า ในด้านทักษะ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น เท่ากับ 0.13 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อ 3 การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อสร้างความรู้ใหม่เชิงวิชาการหรือวิชาชีพ มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.17$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 7 การคิดสร้างสรรค์ และข้อ 12 การเป็นผู้ประกอบการ ($PNI_{\text{modified}} = 0.16$) ข้อ 5 การคิดเชิงวิพากษ์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ ($PNI_{\text{modified}} = 0.15$) ข้อ 9 การร่วมมือ รวมพลัง ($PNI_{\text{modified}} = 0.14$) ข้อ 2 การสร้างความรู้ในการปฏิบัติ ข้อ 4 การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ข้อ 6 การแสดงเหตุผล ข้อ 8 การสื่อสาร ข้อ 10 การทำงานเป็นทีม ข้อ 13 การแก้ไขปัญหา และข้อ 15 การมีทักษะการทำงานที่หลากหลาย ($PNI_{\text{modified}} = 0.13$) ข้อ 11 การเป็นผู้นำ ($PNI_{\text{modified}} = 0.12$) ข้อ 1 การเรียนรู้ด้วยตนเอง ($PNI_{\text{modified}} = 0.11$) และข้อ 14 การอยู่ร่วมกับผู้อื่น ($PNI_{\text{modified}} = 0.07$) ตามลำดับ

ตาราง 13 แสดงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็น
ของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษาด้านจริยธรรม

ที่	ผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านจริยธรรม	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1	การประพฤติตนตาม จรรยาบรรณของ วิชาชีพ และแบบแผน พฤติกรรมตาม จรรยาบรรณของ วิชาชีพ	4.53	0.91	มากที่สุด	4.98	0.15	มากที่สุด	0.10	3
2	การมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้าน วิชาชีพบุคลิกภาพ และ วิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการ พัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และ การเมืองอยู่เสมอ	4.19	0.90	มาก	4.98	0.15	มากที่สุด	0.19	1
3	การมีความรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดี ขององค์กรวิชาชีพ	4.62	0.68	มากที่สุด	4.94	0.25	มากที่สุด	0.07	11
4	การมีความรัก เมตตา โอบอ้อมอารี เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่ โดยเสมอหน้า	4.51	0.91	มากที่สุด	4.94	0.25	มากที่สุด	0.09	5
5	การส่งเสริมให้เกิด การเรียนรู้ ทักษะ และ นิสัย ที่ถูกต้องดีงาม แก่ศิษย์และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่ อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ	4.57	0.68	มากที่สุด	4.94	0.25	มากที่สุด	0.08	10

ตาราง 13 (ต่อ)

ที่	ผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านจริยธรรม	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
6	การประพฤติปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ	4.45	0.69	มาก	4.98	0.15	มากที่สุด	0.12	2
7	การไม่กระทำตนเป็น ปฏิปักษ์ต่อความเจริญ ทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และ สังคมของศิษย์ และ ผู้รับบริการ	4.53	0.91	มากที่สุด	4.94	0.25	มากที่สุด	0.09	5
8	การให้บริการด้วย ความจริงใจและเสมอ ภาค โดยไม่เรียกรับ หรือขอมรับ ผลประโยชน์จากการใช้ ตำแหน่งหน้าที่ โดยมิชอบ	4.51	0.95	มากที่สุด	4.94	0.25	มากที่สุด	0.09	5
9	การช่วยเหลือเกื้อกูล ซึ่งกันและกันอย่าง สร้างสรรค์ โดยยึดมั่น ในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคี ในหมู่คณะ	4.53	0.69	มากที่สุด	4.94	0.25	มากที่สุด	0.09	5
10	การประพฤติปฏิบัติตน เป็นผู้นำในการอนุรักษ์ และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิ ปัญญา สิ่งแวดล้อม	4.51	0.69	มากที่สุด	4.94	0.25	มากที่สุด	0.09	5
11	การรักษาผลประโยชน์ ของส่วนรวม และ มีจิตสาธารณะ	4.62	0.68	มากที่สุด	4.94	0.25	มากที่สุด	0.07	11
12	การยึดมั่นในการ ปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข	4.62	0.74	มากที่สุด	4.94	0.25	มากที่สุด	0.07	11

ตาราง 13 (ต่อ)

ที่	ผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านจริยธรรม	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
13	การไม่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา	4.51	0.91	มากที่สุด	4.98	0.15	มากที่สุด	0.10	3
14	การไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพ	4.64	0.67	มากที่สุด	4.98	0.15	มากที่สุด	0.07	11
รวม		4.52	0.74	มากที่สุด	4.95	0.19	มากที่สุด		

จากตาราง 13 แสดงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ในด้านจริยธรรม ผลการวิจัย พบว่า

สภาพปัจจุบันของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ด้านจริยธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 14 การไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพ ($\bar{X} = 4.64$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 3 การมีความรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ ข้อ 11 การรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และมีจิตสาธารณะ และข้อ 12 การยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ($\bar{X} = 4.62$) ข้อ 5 การส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัย ที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ($\bar{X} = 4.57$) ข้อ 1 การประพฤติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ และแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ ข้อ 7 การไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์ และผู้รับบริการ และข้อ 9 การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ($\bar{X} = 4.53$) ข้อ 4 การมีความรัก เมตตา โอบอ้อมอารี เอาใจใส่ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า ข้อ 8 การให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ ข้อ 10 การประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม ข้อ 13 การไม่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ($\bar{X} = 4.51$) ข้อ 6 การประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ ($\bar{X} = 4.45$) และ ข้อ 2 การมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเอง

ด้านวิชาชีพบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.19$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ด้านจริยธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.95$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 การประพฤติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ และแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ ข้อ 2 การมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ ข้อ 6 การประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ ข้อ 13 การไม่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ข้อ 14 การไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพ ($\bar{X} = 4.98$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 3 การมีความรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพและเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ ข้อ 4 การมีความรัก เมตตา โอบอ้อมอารี เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า ข้อ 5 การส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัย ที่ถูกต้องดีงาม แก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ข้อ 7 การไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์ และผู้รับบริการ ข้อ 8 การให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับ หรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ ข้อ 9 การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ข้อ 10 การประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ และพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม ข้อ 11 การรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และมีจิตสาธารณะ และข้อ 12 การยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ($\bar{X} = 4.94$) ตามลำดับ

การประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พบว่า ในด้านจริยธรรม มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากับ 0.10 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อ 2 การมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.19$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 6 การประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ ($PNI_{\text{modified}} = 0.12$) ข้อ 1 การประพฤติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ และแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ และข้อ 13 การไม่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ($PNI_{\text{modified}} = 0.10$) ข้อ 4 การมี

ความรัก เมตตา โอบอ้อมอารี เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า ข้อ 7 การไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์ และผู้รับบริการ ข้อ 8 การให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่ โดยมีขอบ ข้อ 9 การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบ คุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ และข้อ 10 การประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการ อนุรักษ์ และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม ($PNI_{\text{modified}} = 0.09$) ข้อ 5 การส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัย ที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ($PNI_{\text{modified}} = 0.08$) และ ข้อ 3 การมีความรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพและเป็นสมาชิก ที่ดีขององค์กรวิชาชีพ ข้อ 11 การรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และมีจิตสาธารณะ ข้อ 12 การยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ข้อ 14 การไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพ ($PNI_{\text{modified}} = 0.07$) ตามลำดับ

ตาราง 14 แสดงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็น ของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษาในด้านลักษณะบุคคล

ที่	ผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านลักษณะบุคคล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
ด้านลักษณะบุคคลทั่วไป									
1	มีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ	4.38	0.68	มาก	4.94	0.25	มากที่สุด	0.13	5
2	มีความเป็นมิตร และมีเสน่ห์	4.30	0.88	มาก	4.94	0.25	มากที่สุด	0.15	2
3	มีลักษณะเป็นคนช่างสังเกต	4.38	0.68	มาก	4.94	0.25	มากที่สุด	0.13	5
4	มีค่านิยมยึดมั่นในอุดมการณ์ที่ถูกต้อง	4.51	0.91	มากที่สุด	4.94	0.25	มากที่สุด	0.10	12
5	มีการรักษา สิ่งแวดล้อม	4.47	0.75	มาก	4.83	0.38	มากที่สุด	0.08	14
6	มีความพอเพียง	4.32	0.73	มาก	4.87	0.34	มากที่สุด	0.13	5
7	มีความเท่าเทียมกันในสังคม	4.34	0.96	มาก	4.89	0.31	มากที่สุด	0.13	5

ตาราง 14 (ต่อ)

ที่	ผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านลักษณะบุคคล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
8	มีการใช้จ่ายอย่างมี เหตุผล	4.32	0.69	มาก	4.89	0.31	มากที่สุด	0.13	5
9	มีความรับผิดชอบ	4.43	0.68	มาก	4.89	0.31	มากที่สุด	0.10	12
10	มีการสื่อสารที่ดี	4.19	0.92	มาก	4.89	0.31	มากที่สุด	0.17	1
11	เป็นแบบอย่างได้	4.36	0.74	มาก	4.94	0.25	มากที่สุด	0.13	5
12	มีความเชื่อมั่น ในตนเอง	4.57	0.58	มากที่สุด	4.87	0.34	มากที่สุด	0.07	16
13	มีสุนทรียภาพ	4.23	0.76	มาก	4.87	0.34	มากที่สุด	0.15	2
14	มีจินตนาการ	4.26	0.71	มาก	4.85	0.36	มากที่สุด	0.14	4
15	มีความเป็น ผู้ประกอบการ	4.34	0.87	มาก	4.83	0.38	มากที่สุด	0.11	11
16	มีความรู้เท่าทันสื่อ	4.55	0.69	มากที่สุด	4.91	0.28	มากที่สุด	0.08	14
	รวม	4.37	0.69	มาก	4.89	0.26	มากที่สุด	0.12	1
ด้านลักษณะบุคคลตามวิชาชีพ									
1	มีบุคลิกภาพดี	4.49	0.72	มาก	4.91	0.28	มากที่สุด	0.09	10
2	มีความคิดเป็นระบบ	4.26	0.67	มาก	4.91	0.28	มากที่สุด	0.16	1
3	มีความเป็นนักบริหาร จัดการ	4.47	0.78	มาก	4.91	0.28	มากที่สุด	0.10	8
4	มีความคิดเชิงตรรกะ	4.49	0.78	มาก	4.91	0.28	มากที่สุด	0.09	10
5	มีความรู้ดิจิทัล	4.30	0.75	มาก	4.91	0.28	มากที่สุด	0.14	2
6	มีความเป็นผู้นำ	4.45	0.72	มาก	4.91	0.28	มากที่สุด	0.11	6
7	มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน	4.36	0.74	มาก	4.94	0.25	มากที่สุด	0.13	4
8	มีความกล้า แสดงออก	4.53	0.58	มากที่สุด	4.91	0.28	มากที่สุด	0.08	12
9	มีความกล้าตัดสินใจ	4.38	0.71	มากที่สุด	4.91	0.28	มากที่สุด	0.12	5
10	มีการทำงานเป็นทีม	4.49	0.69	มาก	4.94	0.25	มากที่สุด	0.10	8
11	มีการคิดอย่างมี วิจารณญาณ มีเหตุผล	4.45	0.72	มาก	4.94	0.25	มากที่สุด	0.11	6
12	มีความรับผิดชอบ ต่อสังคม	4.57	0.68	มากที่สุด	4.89	0.31	มากที่สุด	0.07	14

ตาราง 14 (ต่อ)

ที่	ผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านลักษณะบุคคล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
13	มีการยอมรับความ แตกต่างในสังคม	4.57	0.68	มากที่สุด	4.91	0.28	มากที่สุด	0.07	14
14	มีความอดทนในการ ทำงานตามวิชาชีพ	4.51	0.69	มากที่สุด	4.89	0.31	มากที่สุด	0.08	12
15	มีความรอบคอบ ละเอียดถี่ถ้วน	4.32	0.73	มาก	4.94	0.25	มากที่สุด	0.14	2
รวม		4.44	0.65	มาก	4.92	0.25	มากที่สุด	0.11	2

จากตาราง 14 แสดงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ในด้านลักษณะบุคคล ผลการวิจัย พบว่า

สภาพปัจจุบันของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ในด้านลักษณะบุคคลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านลักษณะบุคคลตามวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.44$) รองลงมา ได้แก่ ด้านลักษณะบุคคลทั่วไป ($\bar{X} = 4.37$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ในด้านลักษณะบุคคลอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.91$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านลักษณะบุคคลตามวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.92$) รองลงมา ได้แก่ ด้านลักษณะบุคคลทั่วไป ($\bar{X} = 4.89$) ตามลำดับ

การประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พบว่า ในด้านลักษณะบุคคล มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากับ 0.12 เมื่อพิจารณาความรู้ในแต่ละด้าน พบว่า ด้านลักษณะบุคคลทั่วไป มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.12$) รองลงมา ได้แก่ ด้านลักษณะบุคคลตามวิชาชีพ ($PNI_{\text{modified}} = 0.11$) ตามลำดับ

สภาพปัจจุบันของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ด้านลักษณะบุคคลทั่วไป ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 12 มีความเชื่อมั่นในตนเอง ($\bar{X} = 4.57$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 16 มีความรู้เท่าทันสื่อ ($\bar{X} = 4.55$) ข้อ 4 มีค่านิยมยึดมั่น

ในอุดมการณ์ที่ถูกต้อง ($\bar{X} = 4.51$) ข้อ 5 มีการรักษาสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.47$) ข้อ 9 มีความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.43$) ข้อ 1 มีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ และข้อ 3 มีลักษณะเป็นคนช่างสังเกต ($\bar{X} = 4.38$) ข้อ 11 เป็นแบบอย่างได้ ($\bar{X} = 4.36$) ข้อ 7 มีความเท่าเทียมกันในสังคม และข้อ 15 มีความเป็นผู้ประกอบการ ($\bar{X} = 4.34$) ข้อ 6 มีความพอเพียง และข้อ 8 มีการใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล ($\bar{X} = 4.32$) ข้อ 2 มีความเป็นมิตร และมีเสน่ห์ ($\bar{X} = 4.30$) ข้อ 14 มีจินตนาการ ($\bar{X} = 4.26$) ข้อ 13 มีสุนทรียภาพ ($\bar{X} = 4.23$) และข้อ 10 มีการสื่อสารที่ดี ($\bar{X} = 4.19$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ด้านลักษณะบุคคลทั่วไป พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.89$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 มีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ ข้อ 2 มีความเป็นมิตร และมีเสน่ห์ ข้อ 3 มีลักษณะเป็นคนช่างสังเกต ข้อ 4 มีค่านิยมยึดมั่นในอุดมการณ์ที่ถูกต้อง ข้อ 11 เป็นแบบอย่างได้ ($\bar{X} = 4.94$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 16 มีความรู้เท่าทันสื่อ ($\bar{X} = 4.91$) ข้อ 7 มีความเท่าเทียมกันในสังคม ข้อ 8 มีการใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล ข้อ 9 มีความรับผิดชอบ และข้อ 10 มีการสื่อสารที่ดี ($\bar{X} = 4.89$) ข้อ 6 มีความพอเพียง ข้อ 12 มีความเชื่อมั่นในตนเอง และข้อ 13 มีสุนทรียภาพ ($\bar{X} = 4.87$) ข้อ 14 มีจินตนาการ ($\bar{X} = 4.85$) และ ข้อ 5 มีการรักษาสิ่งแวดล้อม และข้อ 15 มีความเป็นผู้ประกอบการ ($\bar{X} = 4.83$) ตามลำดับ

การประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พบว่า บุคคลด้านลักษณะบุคคลทั่วไป มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น เท่ากับ 0.12 เมื่อพิจารณาความรู้ในแต่ละข้อ พบว่า ข้อ 10 มีการสื่อสารที่ดี มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.17$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 2 มีความเป็นมิตร และมีเสน่ห์ และข้อ 13 มีสุนทรียภาพ ($PNI_{\text{modified}} = 0.15$) ข้อ 14 มีจินตนาการ ($PNI_{\text{modified}} = 0.14$) ข้อ 1 มีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ ข้อ 3 มีลักษณะเป็นคนช่างสังเกต ข้อ 6 มีความพอเพียง ข้อ 7 มีความเท่าเทียมกันในสังคม ข้อ 8 มีการใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล และข้อ 11 เป็นแบบอย่างได้ ($PNI_{\text{modified}} = 0.13$) ข้อ 15 มีความเป็นผู้ประกอบการ ($PNI_{\text{modified}} = 0.11$) ข้อ 4 มีค่านิยมยึดมั่นในอุดมการณ์ที่ถูกต้อง และข้อ 9 มีความรับผิดชอบ ($PNI_{\text{modified}} = 0.10$) ข้อ 5 มีการรักษาสิ่งแวดล้อม และข้อ 16 มีความรู้เท่าทันสื่อ ($PNI_{\text{modified}} = 0.08$) และข้อ 12 มีความเชื่อมั่นในตนเอง ($PNI_{\text{modified}} = 0.07$) ตามลำดับ

สภาพปัจจุบันของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ด้านลักษณะบุคคลตามวิชาชีพ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

($\bar{X} = 4.44$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 12 มีความรับผิดชอบ ต่อสังคม และข้อ 13 มีการยอมรับความแตกต่างในสังคม ($\bar{X} = 4.57$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 8 มีความกล้าแสดงออก ($\bar{X} = 4.53$) ข้อ 14 มีความอดทนในการทำงานตามวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.51$) ข้อ 1 มีบุคลิกภาพดี ข้อ 4 มีความคิดเชิงตรรกะ และข้อ 10 มีการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.49$) ข้อ 3 มีความเป็นนักบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.47$) ข้อ 6 มีความเป็นผู้นำ ข้อ 11 มีการคิดอย่างมี วิจารณญาณ มีเหตุผล ($\bar{X} = 4.45$) ข้อ 9 มีความกล้าตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.38$) ข้อ 7 มีนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ($\bar{X} = 4.36$) ข้อ 15 มีความรอบคอบ ละเอียดถี่ถ้วน ($\bar{X} = 4.32$) ข้อ 5 มีความรู้ดิจิทัล ($\bar{X} = 4.30$) และ ข้อ 2 มีความคิดเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.26$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา ด้านลักษณะบุคคลตามวิชาชีพ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.92$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 7 มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน ข้อ 10 มีการทำงานเป็นทีม ข้อ 11 มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีเหตุผล และข้อ 15 มีความ รอบคอบ ละเอียดถี่ถ้วน ($\bar{X} = 4.94$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 1 มีบุคลิกภาพดี ข้อ 2 มีความคิด เป็นระบบ ข้อ 3 มีความเป็นนักบริหารจัดการ ข้อ 4 มีความคิดเชิงตรรกะ ข้อ 5 มีความรู้ดิจิทัล ข้อ 6 มีความเป็นผู้นำ ข้อ 8 มีความกล้าแสดงออก ข้อ 9 มีความกล้าตัดสินใจ และข้อ 13 มีการ ยอมรับความแตกต่างในสังคม ($\bar{X} = 4.91$) และข้อ 12 มีความรับผิดชอบต่อสังคม และข้อ 14 มีความอดทนในการทำงานตามวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.89$) ตามลำดับ

การประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พบว่า บุคคลด้านลักษณะบุคคลตามวิชาชีพ มีค่าดัชนี ความต้องการจำเป็น เท่ากับ 0.11 เมื่อพิจารณาความรู้ในแต่ละข้อ พบว่า ข้อ 2 มีความคิด เป็นระบบ มีดัชนีความ ต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.16$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 5 มีความรู้ดิจิทัล และข้อ 15 มีความรอบคอบ ละเอียดถี่ถ้วน ($PNI_{\text{modified}} = 0.14$) ข้อ 7 มีนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.13$) ข้อ 9 มีความกล้าตัดสินใจ ($PNI_{\text{modified}} = 0.12$) ข้อ 6 มีความเป็น ผู้นำ และข้อ 11 มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีเหตุผล ($PNI_{\text{modified}} = 0.11$) ข้อ 3 มีความเป็น นักบริหารจัดการ และข้อ 10 มีการทำงานเป็นทีม ($PNI_{\text{modified}} = 0.10$) ข้อ 1 มีบุคลิกภาพดี และข้อ 4 มีความคิดเชิงตรรกะ ($PNI_{\text{modified}} = 0.09$) ข้อ 8 มีความกล้าแสดงออก และข้อ 14 มีความอดทนในการทำงานตามวิชาชีพ ($PNI_{\text{modified}} = 0.08$) และข้อ 12 มีความรับผิดชอบต่อ สังคม และข้อ 13 มีการยอมรับความแตกต่างในสังคม ($PNI_{\text{modified}} = 0.07$) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

2.1 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ หลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ หลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ใน 4 ด้าน
ประกอบด้วย ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะ (Skills) ด้านจริยธรรม (Ethics) และ
ด้านลักษณะบุคคล (Characters) มีผลการวิจัย ดังแสดงในตาราง 15

ตาราง 15 แสดงผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัย
การศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ผลลัพธ์การเรียนรู้ (PLOs)	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับผลลัพธ์ การเรียนรู้ (PLOs)	แนวทางการพัฒนาผู้เรียน ตามผลลัพธ์การเรียนรู้
1. ด้านความรู้ (Knowledge)		วิธีการจัดการเรียนการสอน
1.1 ความรู้ด้านการพัฒนาวิชาชีพ ประกอบไปด้วย การจัดการ ความรู้เกี่ยวกับการบริหาร สถานศึกษา การวิจัยเพื่อ พัฒนาวิชาชีพ ความเป็น ผู้บริหารมืออาชีพ จิตวิญญาณ อุดมการณ์ของผู้บริหาร	จิตวิทยาการบริหารงาน	1. การจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิจัย เป็นฐาน Research-based Learning (RBL) 2. การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหา เป็นฐาน Problem-based Learning (PBL) 3. การนำกรณีศึกษามาใช้ในการจัด การเรียนการสอน 4. การส่งเสริมการเรียนรู้ ตลอดชีวิต (Life Long Learning) 5. การจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่ส่งเสริมการพัฒนากรอบ ความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset)
1.2 ความรู้ด้านความเป็นผู้นำทาง วิชาการ ประกอบไปด้วย การ นิเทศเพื่อพัฒนาครูให้จัดการ การเรียนรู้ของผู้เรียนให้เติบโต เต็มตามศักยภาพ การบริหารความเสี่ยงและ ความขัดแย้ง การระดม ทรัพยากรเพื่อการศึกษา		

ตาราง 15 (ต่อ)

ผลลัพธ์การเรียนรู้ (PLOs)	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับผลลัพธ์ การเรียนรู้ (PLOs)	แนวทางการพัฒนาผู้เรียน ตามผลลัพธ์การเรียนรู้
การเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม ผู้นำการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมผู้นำ ภาวะผู้นำ ปฏิสัมพันธ์และการพัฒนาเพื่อนร่วมงาน ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน และท้องถิ่น		6. การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง 7. การศึกษาดูงานในสถานศึกษาหรือจากบุคคลต้นแบบ (Role Model) 8. การพัฒนาองค์ความรู้ผ่านผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จมาร่วมแชร์ประสบการณ์ 9. การสะท้อนความคิด และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์
1.3 ความรู้ด้านการบริหารสถานศึกษา ประกอบไปด้วย กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการเพื่อคุณภาพ ทฤษฎี หลักการ กระบวนการ และหน้าที่ในการบริหาร การบริหารแหล่งเรียนรู้และสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ การบริหารงานธุรการ การเงิน พัสดุ และอาคารสถานที่ นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและการเรียนรู้ การบริหารงานบุคคล	การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และกลยุทธ์การบริหารจัดการ	การวัดประเมินผล 1. การสะท้อนผลกลับจากการเรียนหรือการฝึกประสบการณ์ 2. การวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสัมภาษณ์ การทำรายงาน การนำเสนองาน และการนำเสนอวิสัยทัศน์ เป็นต้น 3. การวัดและประเมินผลโดยการมีส่วนร่วมของนิสิต เพื่อนนิสิต และอาจารย์ผู้สอน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 4. การนำเครื่องมือหรือแนวทางต่าง ๆ มาใช้ในการวัดและประเมินผล เช่น การใช้ Rubrics Score การรับฟังความคิดเห็น และการใช้ Applications หรือ Platform Online มาประยุกต์ใช้
1.4 ความรู้ด้านหลักสูตร การสอน การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ ประกอบไปด้วย การพัฒนาหลักสูตรและหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนและการสอนเสริม การวัดและประเมินผล การเรียนรู้	การประเมินผลการใช้หลักสูตร	

ตาราง 15 (ต่อ)

ผลลัพธ์การเรียนรู้ (PLOs)	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับผลลัพธ์ การเรียนรู้ (PLOs)	แนวทางการพัฒนาผู้เรียน ตามผลลัพธ์การเรียนรู้
1.5 ความรู้ด้านกิจการและ กิจกรรมนักเรียน ประกอบ ไปด้วย การบริหารกิจกรรม เสริมหลักสูตรและกิจกรรม นักเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพ ผู้เรียนให้รู้จักการจัดการและ คิดเป็น การบริหารจัดการให้ เกิดการพัฒนาทักษะชีวิตของ ผู้เรียน การบริหารจัดการให้ เกิดการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน		
1.6 ความรู้ด้านการประกัน คุณภาพการศึกษา ประกอบ ไปด้วย การประกันคุณภาพ ภายในและภายนอก หลักการ และกระบวนการในการ ประกันคุณภาพการศึกษา		
1.7 ความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ ประกอบไปด้วย หลักธรรมมา ภิบาล และความซื่อสัตย์ สุจริต คุณธรรม และ จริยธรรมของวิชาชีพผู้บริหาร สถานศึกษา จรรยาบรรณ ของวิชาชีพที่คุรุสภากำหนด		
2. ด้านทักษะ (Skills) การเป็นผู้นำ การแก้ไขปัญหา การคิดริเริ่มสร้าง สิ่งใหม่ เพื่อสร้างความรู้ใหม่เชิง วิชาการหรือวิชาชีพ การคิดเชิง วิพากษ์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ การเป็นผู้ประกอบการ การสร้าง ความรู้ในการปฏิบัติการแสวงหา	ทักษะการใช้ภาษา ต่างประเทศ การใช้เทคโนโลยี ดิจิทัล การตัดสินใจ การจัดการความเครียด การบริหารเวลา การเป็นโค้ช การคิดเชิงบวก (Positive Thinking) การสร้างแรงจูงใจ การทำงานเป็นทีม และทักษะ ในศตวรรษที่ 21	

ตาราง 15 (ต่อ)

ผลลัพธ์การเรียนรู้ (PLOs)	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับผลลัพธ์ การเรียนรู้ (PLOs)	แนวทางการพัฒนาผู้เรียน ตามผลลัพธ์การเรียนรู้
<p>ความรู้ด้วยตนเอง การแสดงเหตุผล การคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร การร่วมมือ รวมพลัง การทำงาน เป็นทีม การอยู่ร่วมกับผู้อื่น การมี ทักษะการทำงานที่หลากหลาย การเรียนรู้ด้วยตนเอง</p>		<p>วิธีการจัดการเรียนการสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การใช้กรณีศึกษา (Case Study) 2. การนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ ในการจัดการเรียนการสอน 3. การนำเสนอผลการฝึกปฏิบัติงาน ในสถานศึกษา และหน่วยงาน ทางการศึกษา 4. การกำหนดสถานการณ์หรือสภาพ ปัญหาให้นิสิตได้ฝึกทักษะแก้ไข ปัญหา หรือทักษะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง 5. การจัดอบรมโดยวิทยากร เฉพาะด้าน
<p>3. ด้านจริยธรรม (Ethics) การประพฤติตนตามจรรยาบรรณของ วิชาชีพ และแบบแผนพฤติกรรมตาม จรรยาบรรณของวิชาชีพ การมีวินัย ในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อ การพัฒนาทางวิชาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ การมี ความรัก ศรัทธาซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพและเป็น สมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ</p>	<p>การนำหลักธรรมาภิบาล มาใช้ในการบริหาร หน่วยงานของรัฐ</p>	<p>การวัดประเมินผล</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การทดสอบทักษะการปฏิบัติ จากการปฏิบัติงานจริง 2. การประเมินผลงานหรือชิ้นงานจาก การทำงานกลุ่ม หรืองานรายบุคคล 3. การประเมินการฝึกทักษะจากการ ปฏิบัติจริง ประเมินโดยผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง <p>วิธีการจัดการเรียนการสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การให้แนวทางการพัฒนาจริยธรรม ด้วยตนเอง ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การเข้ารับการอบรม การศึกษาจาก สื่อสังคมออนไลน์ และการเรียนรู้ จากบุคคลต้นแบบ (Role Model) เป็นต้น 2. การศึกษาจากกรณีศึกษาเพื่อเป็น แนวทางการปฏิบัติให้ถูกต้องตาม ระเบียบ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ตาราง 15 (ต่อ)

ผลลัพธ์การเรียนรู้ (PLOs)	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับผลลัพธ์ การเรียนรู้ (PLOs)	แนวทางการพัฒนาผู้เรียน ตามผลลัพธ์การเรียนรู้
<p>การส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัย ที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ การประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม การไม่ละเมิดทรัพย์สิน ทางปัญญา การไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพ การมีความรัก เมตตา โอบอ้อมอารี เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์ และผู้รับบริการตามบทบาทหน้าที่ โดยเสมอหน้า การประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ การไม่กระทำความผิดเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคม ของศิษย์ และผู้รับบริการ การให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ การรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และมีจิตสาธารณะ การยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข</p>		<p>การวัดประเมินผล</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การทดสอบ 2. การสัมภาษณ์ 3. การติดตามและสังเกตพฤติกรรม 4. การศึกษาและสังเกตสถานการณ์จริง และจัดทำรายงาน

ตาราง 15 (ต่อ)

ผลลัพธ์การเรียนรู้ (PLOs)	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับผลลัพธ์ การเรียนรู้ (PLOs)	แนวทางการพัฒนาผู้เรียน ตามผลลัพธ์การเรียนรู้
4. ด้านลักษณะบุคคล (Character)	การมีความมุ่งมั่น และ ทุ่มเทในการทำงาน	วิธีการจัดการเรียนการสอน
4.1 ลักษณะบุคคลทั่วไป พบว่า มีผลลัพธ์การเรียนรู้ ได้แก่ มีค่านิยมยึดมั่นในอุดมการณ์ ที่ถูกต้อง มีการรักษา สิ่งแวดล้อม มีความพอเพียง มีความเท่าเทียมกันในสังคม มีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ มีความ เป็นมิตร และมีเสน่ห์ มีลักษณะ เป็นคนช่างสังเกต มีการใช้จ่าย อย่างมีเหตุผล มีการสื่อสารที่ดี เป็นแบบอย่างได้ มีสุนทรียภาพ มีความรับผิดชอบ มีความ เชื่อมั่นในตนเอง มีความเป็น ผู้ประกอบการ มีจินตนาการ มีความรู้เท่าทันสื่อ		1. การให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายและ วางแผน ในการพัฒนาคุณลักษณะ ส่วนบุคคล 2. การเรียนรู้จากสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อฝึกการควบคุมอารมณ์ 3. การเรียนรู้จากบุคคลต้นแบบ (Role Model) 4. การเรียนรู้ผ่านกระบวนการทาง สังคม ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง 5. การกำหนดสถานการณ์และปัญหา ให้วิเคราะห์ฝึกแก้ปัญหาเพื่อแสดง ความสามารถ ทักษะ และวิสัยทัศน์ ของแต่ละบุคคล
4.2 ลักษณะบุคคลตามวิชาชีพ พบว่า มีผลลัพธ์การเรียนรู้ ได้แก่ มีความเป็นนักบริหาร จัดการ มีความคิดเชิงตรรกะ มีความรู้ดิจิทัล มีความเป็น ผู้นำ มีความคิดเป็นระบบ มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความกล้า ตัดสินใจ มีบุคลิกภาพดี มีความกล้าแสดงออก มีการ คิดอย่างมีวิจารณญาณ มีเหตุผล มีความรอบคอบ ละเอียดถี่ถ้วน มีการทำงาน เป็นทีม มีความรับผิดชอบ ต่อสังคม มีความอดทน ในการทำงานตามวิชาชีพ มีการยอมรับความแตกต่าง ในสังคม	การเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจ และมุ่งเน้นการพัฒนา ตนเองอย่างต่อเนื่องโดย ยึดหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	การวัดประเมินผล 1. การติดตามและสังเกตพฤติกรรม 2. การประเมินด้วยตนเอง จากเพื่อน และอาจารย์ผู้สอน โดยพิจารณา จากผลสำเร็จของการจัดกิจกรรม หรือโครงการ 3. การศึกษาและสังเกตสถานการณ์ จริง และจัดทำรายงาน

2.2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ หลักสูตรปรัชญา
 ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ หลักสูตร
 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
 โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ใน 4 ด้าน
 ประกอบด้วย ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะ (Skills) ด้านจริยธรรม (Ethics) และ
 ด้านลักษณะบุคคล (Characters) มีผลการวิจัย ดังแสดงในตาราง 16

ตาราง 16 แสดงผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้
 หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัย
 การศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ผลลัพธ์การเรียนรู้ (PLOs)	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับผลลัพธ์ การเรียนรู้ (PLOs)	แนวทางการพัฒนาผู้เรียน ตามผลลัพธ์การเรียนรู้
1. ด้านความรู้ (Knowledge)		วิธีการจัดการเรียนการสอน
1.1 ความรู้ด้านการพัฒนาวิชาชีพ ประกอบไปด้วย จิตวิญญาณ อุดมการณ์ของผู้บริหาร ความ เป็นผู้บริหารมืออาชีพ การวิจัย เพื่อพัฒนาวิชาชีพ การจัดการ ความรู้เกี่ยวกับการบริหาร สถานศึกษา และการบริหาร การศึกษา และความเป็น พลเมืองโลกในยุคดิจิทัล		1. การจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิจัย เป็นฐาน Research-based Learning (RBL) 2. การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหา เป็นฐาน Problem-based Learning (PBL) 3. การนำกรณีศึกษามาใช้ในการจัด การเรียนการสอน 4. การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learning)
1.2 ความรู้ด้านความเป็นผู้นำทาง วิชาการ ประกอบไปด้วย การ ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การนิเทศการศึกษา การนิเทศ เพื่อพัฒนาครูให้จัดการ การเรียนรู้ของผู้เรียนให้เติบโต เต็มตามศักยภาพ		5. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมการพัฒนากรอบความคิด แบบเติบโต (Growth Mindset) 6. การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง 7. การศึกษาดูงานในสถานศึกษา หรือจากบุคคลต้นแบบ (Role Model)

ตาราง 16 (ต่อ)

ผลลัพธ์การเรียนรู้ (PLOs)	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับผลลัพธ์ การเรียนรู้ (PLOs)	แนวทางการพัฒนาผู้เรียน ตามผลลัพธ์การเรียนรู้
การบริหารความเสี่ยงและ ความขัดแย้ง ปฏิสัมพันธ์และ การพัฒนาเพื่อนร่วมงาน ความสัมพันธ์ระหว่าง สถานศึกษากับชุมชน และ ท้องถิ่น การเปลี่ยนแปลงของ โลกและสังคม ผู้นำการ เปลี่ยนแปลง พฤติกรรมผู้นำ ภาวะผู้นำ การบริหารงาน ระบบเครือข่าย		8. การพัฒนาองค์ความรู้ผ่านผู้บริหาร ที่ประสบความสำเร็จมาร่วมแชร์ ประสบการณ์ 9. การสะท้อนความคิด และ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 10. การจัดการเรียนการสอนตามแนวทาง Active Learning 11. การจัดสัมมนาโดยวิทยากร หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และ ประสบการณ์ทางด้านการบริหาร การศึกษาหรือการวิจัย
1.3 ความรู้ด้านการบริหาร สถานศึกษา และการบริหาร การศึกษา ประกอบไปด้วย การบริหารงานวิชาการ เพื่อคุณภาพและความเป็น เลิศ การบริหารองค์การ สำนักงาน และองค์คณะ บุคคล ทฤษฎี หลักการ กระบวนการ และหน้าที่ ในการบริหาร การบริหาร งานธุรการ การเงิน พัสดุ และอาคารสถานที่ การวางแผนเพิ่ม ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล การบริหารสถานศึกษา และ การบริหารการศึกษา กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษา ผู้บริหาร สถานศึกษา และผู้บริหาร การศึกษา การบริหาร แหล่งเรียนรู้และสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมการจัดการ	การจัดการศึกษา เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และกลยุทธ์ การบริหารจัดการ	การวัดประเมินผล 1. การสะท้อนผลกลับจากการเรียน หรือการฝึกประสบการณ์ 2. การวัดและประเมินผลด้วยวิธีการ ที่หลากหลาย เช่น การสัมภาษณ์ การ ทำรายงาน การนำเสนองาน และ การนำเสนอวิสัยทัศน์ เป็นต้น 3. การวัดและประเมินผลโดยการมี ส่วนร่วมของนิสิต เพื่อนนิสิต และ อาจารย์ผู้สอน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 4. การนำเครื่องมือหรือแนวทางต่าง ๆ มาใช้ในการวัดและประเมินผล เช่น การใช้ Rubrics Score การรับฟัง ความคิดเห็น และการใช้ Applications หรือ Platform Online มาประยุกต์ใช้

ตาราง 16 (ต่อ)

ผลลัพธ์การเรียนรู้ (PLOs)	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับผลลัพธ์ การเรียนรู้ (PLOs)	แนวทางการพัฒนาผู้เรียน ตามผลลัพธ์การเรียนรู้
<p>เรียนรู้ การบริหารงานบุคคล นวัตกรรมและเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการบริหาร และการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อ พัฒนานวัตกรรมการศึกษา การบริหารความปลอดภัย ในสถานศึกษา การบริหาร จัดการเชิงกลยุทธ์ การโค้ชซึ่ง และหลักจิตวิทยาในการ บริหาร</p>	<p>1.4 ความรู้ด้านหลักสูตร การสอนการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบไปด้วย การประเมิน หลักสูตร การพัฒนา หลักสูตรและหลักสูตร สถานศึกษา การวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน และการสอนเสริม</p>	<p>1.5 ความรู้ด้านกิจการและ กิจกรรมนักเรียน ประกอบไป ด้วย การบริหารกิจกรรม เสริมหลักสูตรและกิจกรรม นักเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพ ผู้เรียนให้รู้จักการจัดการและ คิดเป็น การบริหารจัดการให้ เกิดการพัฒนากิจกรรมชีวิตของ ผู้เรียน การบริหารจัดการให้ เกิดการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน</p>

ตาราง 16 (ต่อ)

ผลลัพธ์การเรียนรู้ (PLOs)	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับผลลัพธ์ การเรียนรู้ (PLOs)	แนวทางการพัฒนาผู้เรียน ตามผลลัพธ์การเรียนรู้
1.6 ความรู้ด้านการส่งเสริม คุณภาพการศึกษา ประกอบไป ด้วยการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน การบริหารแหล่งเรียนรู้และ สิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริม การจัดการเรียนรู้		
1.7 ความรู้ด้านการประกัน คุณภาพการศึกษา ประกอบ ไปด้วย ระบบการประกัน คุณภาพการศึกษาทั้งภายใน และภายนอก การกำกับ ติดตามการประกันคุณภาพ การศึกษา หลักการและ กระบวนการในการประกัน คุณภาพการศึกษา		
1.8 ความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ ประกอบไปด้วย หลักธรรมมา ภิบาล และความซื่อสัตย์ สุจริต คุณธรรม และ จริยธรรมของวิชาชีพผู้บริหาร สถานศึกษาและผู้บริหาร การศึกษา		
2. ด้านทักษะ (Skills)	ทักษะการใช้	วิธีการจัดการเรียนการสอน
การคิดริเริ่มสร้างสิ่งใหม่ เพื่อสร้าง ความรู้ใหม่เชิงวิชาการหรือวิชาชีพ การคิดสร้างสรรค์ การเป็น ผู้ประกอบการ การคิดเชิงวิพากษ์ และคิดอย่างมีวิจารณญาณ การร่วมมือ รวบรวมพลัง การสร้าง ความรู้ในการปฏิบัติ การแสวงหา ความรู้ด้วยตนเอง การแสดง	ภาษาต่างประเทศ การใช้ เทคโนโลยีดิจิทัล การตัดสินใจ การจัดการ ความเครียด การบริหาร เวลา การเป็นโค้ช การคิด เชิงบวก (Positive Thinking) การสร้างแรงจูงใจ การทำงานเป็นทีม และ ทักษะในศตวรรษที่ 21	1. การใช้กรณีศึกษา (Case Study) 2. การนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการ จัดการเรียนการสอน 3. การนำเสนอผลการฝึกปฏิบัติงาน ในสถานศึกษา และหน่วยงาน ทางการศึกษา 4. การกำหนดสถานการณ์หรือสภาพ ปัญหาให้ผลิตได้ฝึกทักษะแก้ไข ปัญหา หรือทักษะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตาราง 16 (ต่อ)

ผลลัพธ์การเรียนรู้ (PLOs)	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับผลลัพธ์ การเรียนรู้ (PLOs)	แนวทางการพัฒนาผู้เรียน ตามผลลัพธ์การเรียนรู้
<p>เหตุผล การสื่อสาร การทำงาน เป็นทีม การแก้ไขปัญหา การมี ทักษะการทำงานที่หลากหลาย การเป็นผู้นำ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การอยู่ร่วมกับผู้อื่น ทักษะการใช้ ภาษาต่างประเทศ สำหรับ การบริหาร ทักษะการวางแผน การบริหารเวลา การคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์ ทักษะการใช้ เทคโนโลยีในการบริหารจัดการ การประสานงาน การตัดสินใจ การสร้างแรงจูงใจ และ การสนทนา</p>		<p>5. การจัดอบรมโดยวิทยากรเฉพาะด้าน 6. การฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ และ สังเคราะห์ผ่านกระบวนการวิจัย และการศึกษาด้วยตนเอง</p>
<p>3. ด้านจริยธรรม (Ethics)</p>		<p>การวัดประเมินผล</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การทดสอบทักษะการปฏิบัติจาก การปฏิบัติงานจริง 2. การประเมินผลงานหรือชิ้นงานจาก การทำงานกลุ่ม หรืองานรายบุคคล 3. การประเมินการฝึกทักษะจากการ ปฏิบัติจริง ประเมินโดยผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง <p>วิธีการจัดการเรียนการสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การให้แนวทางการพัฒนาจริยธรรม ด้วยตนเอง ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การเข้ารับการอบรม การศึกษาจาก สื่อสังคมออนไลน์ และการเรียนรู้ จากบุคคลต้นแบบ (Role Model) เป็นต้น 2. การศึกษาจากกรณีศึกษาเพื่อเป็น แนวทางการปฏิบัติให้ถูกต้องตาม ระเบียบ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง <p>การวัดประเมินผล</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การทดสอบการใช้เหตุผลเชิง จริยธรรม 2. การสัมภาษณ์ 3. การติดตามและสังเกตพฤติกรรม 4. การศึกษาและสังเกตสถานการณ์จริง และจัดทำรายงาน
<p>การมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเอง ด้านวิชาชีพบุคลิกภาพ และ วิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทาง วิชาการ เศรษฐกิจ สังคม และ การเมืองอยู่เสมอ การประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทาง กาย วาจา และจิตใจ การประพฤติตน ตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ และ แบบแผนพฤติกรรมตาม จรรยาบรรณของวิชาชีพ การไม่ ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา การมี ความรัก เมตตา โอบอ้อมอารี เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า การไม่กระทำความผิดเป็นปฏิปักษ์ต่อ ความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์</p>		

ตาราง 16 (ต่อ)

ผลลัพธ์การเรียนรู้ (PLOs)	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับผลลัพธ์ การเรียนรู้ (PLOs)	แนวทางการพัฒนาผู้เรียน ตามผลลัพธ์การเรียนรู้
<p>และผู้รับบริการ การให้บริการด้วย ความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่ เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์ จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกัน และกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่น ในระบบคุณธรรม สร้างความ สามัคคีในหมู่คณะ การประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม การส่งเสริมให้เกิด การเรียนรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้อง ดีงามแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็ม ความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ การมีความรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์ สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพและเป็น สมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ การรักษามูลประโยชน์ของส่วนรวม และมีจิตสาธารณะ การยึดมั่น ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพ การคิด เชิงบวกภายใต้กรอบของกฎหมาย และการประพฤติปฏิบัติตนตามหลัก ศาสนา</p>		
<p>4. ด้านลักษณะบุคคล (Character) 4.1 ลักษณะบุคคลทั่วไป พบว่า มีผลลัพธ์การเรียนรู้ ได้แก่ มีการ สื่อสารที่ดี มีความเป็นมิตรและมี เสน่ห์ มีสุนทรียภาพ มีจินตนาการ</p>		<p>วิธีการจัดการเรียนการสอน 1. การให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมาย และวางแผน ในการพัฒนา คุณลักษณะ ส่วนบุคคล</p>

ตาราง 16 (ต่อ)

ผลลัพธ์การเรียนรู้ (PLOs)	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับผลลัพธ์ การเรียนรู้ (PLOs)	แนวทางการพัฒนาผู้เรียน ตามผลลัพธ์การเรียนรู้
มีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ มีลักษณะ เป็นคนช่างสังเกต มีความ พอเพียง มีความเท่าเทียมกัน ในสังคม มีการใช้จ่ายอย่างมี เหตุผล เป็นแบบอย่างได้ มีความเป็นผู้ประกอบการ มีค่านิยมยึดมั่นในอุดมการณ์ ที่ถูกต้อง มีความรับผิดชอบ มีการรักษาสีเสื้อมัดมัด มีความรู้เท่าทันสื่อ มีความ เชื่อมั่นในตนเอง การคิดเชิงบวก จิตสาธารณะ ความอ่อนน้อม ถ่อมตน และการตระหนักรู้ในตน		<ol style="list-style-type: none"> 2. การเรียนรู้จากสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อฝึกการควบคุมอารมณ์ 3. การเรียนรู้จากบุคคลต้นแบบ (Role Model) 4. การเรียนรู้ผ่านกระบวนการทางสังคม ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5. การกำหนดสถานการณ์และปัญหาให้ใกล้เคียงได้ฝึกแก้ปัญหาเพื่อแสดงความสามารถ ทักษะคิด และวิสัยทัศน์ของแต่ละบุคคล
4.2 ลักษณะบุคคลตามวิชาชีพ พบว่า มีผลลัพธ์การเรียนรู้ ได้แก่ มีความคิดเป็นระบบ มีความรู้ดิจิทัล มีความรอบคอบ ละเอียดถี่ถ้วน มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความกล้าตัดสินใจ มีความ เป็นผู้นำ มีการคิดอย่างมี วิจารณญาณ มีเหตุผล มีความเป็นนักบริหารจัดการ มีการทำงานเป็นทีม มีบุคลิกภาพดี มีความคิด เชิงตรรกะ มีความกล้า แสดงออก มีความอดทน ในการทำงานตามวิชาชีพ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีการยอมรับความแตกต่าง ในสังคม ความเสียสละ อุทิศตนให้กับองค์กร และ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	การเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจ และมุ่งเน้นการพัฒนา ตนเองอย่างต่อเนื่องโดยยึด หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	<p>การวัดประเมินผล</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การติดตามและสังเกตพฤติกรรม 2. การประเมินด้วยตนเอง จากเพื่อน และอาจารย์ผู้สอน โดยพิจารณาจากผลสำเร็จของการจัดกิจกรรมหรือโครงการ 3. การศึกษาและสังเกตสถานการณ์จริง และจัดทำรายงาน 4. การประเมินตามสภาพจริง

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัย เรื่อง การศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรบัณฑิตศึกษา และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา โดยผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

จากการการศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1.1 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา สรุปได้ดังนี้

1.1.1 ด้านความรู้ พบว่า มีผลลัพธ์การเรียนรู้ในแต่ละด้าน สรุปได้ดังนี้

ความรู้ด้านการพัฒนาวิชาชีพ ประกอบไปด้วย การจัดการความรู้เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพ ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ จิตวิญญาณ อุดมการณ์ของผู้บริหาร

ความรู้ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ ประกอบไปด้วย การนิเทศเพื่อพัฒนาครูให้จัดการการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เติบโตเต็มตามศักยภาพ การบริหารความเสี่ยงและความขัดแย้ง การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม ผู้นำการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมผู้นำ ภาวะผู้นำ ปฏิสัมพันธ์และการพัฒนาเพื่อนร่วมงาน ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน และท้องถิ่น และจิตวิทยาการบริหารงาน

ความรู้ด้านการบริหารสถานศึกษา ประกอบไปด้วย กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการเพื่อคุณภาพ ทฤษฎี

หลักการ กระบวนการ และหน้าที่ในการบริหาร การบริหารแหล่งเรียนรู้และสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ การบริหารงานธุรการ การเงิน พัสดุ และอาคารสถานที่ นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและการเรียนรู้ การบริหารงานบุคคล การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และกลยุทธ์การบริหารจัดการ

ความรู้ด้านหลักสูตร การสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบไปด้วย การพัฒนาหลักสูตรและหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน และการสอนเสริม การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการประเมินผลการใช้หลักสูตร

ความรู้ด้านกิจการและกิจกรรมนักเรียน ประกอบไปด้วย การบริหาร กิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมนักเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้รู้จักการจัดการ และคิดเป็น การบริหารจัดการให้เกิดการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน การบริหารจัดการให้เกิด การดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

ความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบไปด้วย การประกัน คุณภาพภายในและภายนอก หลักการและกระบวนการในการประกันคุณภาพการศึกษา

ความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ ประกอบไปด้วย หลักธรรมาภิบาล และความซื่อสัตย์สุจริต คุณธรรม และจริยธรรมของวิชาชีพผู้บริหาร สถานศึกษา จรรยาบรรณของวิชาชีพที่คุรุสภากำหนด

1.1.2 ด้านทักษะ พบว่า มีผลลัพธ์การเรียนรู้ ประกอบด้วย การเป็นผู้ นำ การแก้ไขปัญหา การคิดริเริ่มสร้างสิ่งใหม่ เพื่อสร้างความรู้ใหม่เชิงวิชาการหรือวิชาชีพ การคิด เชิงวิพากษ์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ การเป็นผู้ประกอบการ การสร้างความรู้ในการปฏิบัติ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การแสดงเหตุผล การคิดสร้างสรรค์ การสื่อสารการร่วมมือ รวบรวมพลัง การทำงานเป็นทีม การอยู่ร่วมกับผู้อื่น การมีทักษะการทำงานที่หลากหลาย การเรียนรู้ด้วยตนเอง ทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การตัดสินใจ การจัดการความเครียด การบริหารเวลา การเป็นโค้ช การคิดเชิงบวก (Positive Thinking) การสร้างแรงจูงใจ การทำงานเป็นทีม และทักษะในศตวรรษที่ 21

1.1.3 ด้านจริยธรรม พบว่า มีผลลัพธ์การเรียนรู้ ประกอบด้วย การประพฤติตน ตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ และแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ การมีวินัย ในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ การมีความรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบ ต่อวิชาชีพและเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ การส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และ นิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ

ด้วยความบริสุทธิ์ใจ การประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม การไม่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา การไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพ การมีความรัก เมตตา โอบอ้อมอารี เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า การประพฤติปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ การไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญ ทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์ และผู้รับบริการ การให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่ โดยมีชอบ การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ การรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และมีจิตสาธารณะ การยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการนำหลักธรรมมาภิบาลมาใช้ในการบริหารหน่วยงานของรัฐ

1.1.4 ด้านลักษณะบุคคล พบว่า มีผลลัพธ์การเรียนรู้ในแต่ละด้าน สรุปได้ ดังนี้

ด้านลักษณะบุคคลทั่วไป พบว่า มีผลลัพธ์การเรียนรู้ ประกอบด้วย มีค่านิยมยึดมั่นในอุดมการณ์ที่ถูกต้อง มีการรักษาสีน้ำเงิน สิ่งแวดล้อม มีความพอเพียง มีความเท่าเทียมกัน ในสังคม มีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ มีความเป็นมิตร และมีเสน่ห์ มีลักษณะเป็นคนช่างสังเกต มีการใช้ ง่ายอย่างมีเหตุผล มีการสื่อสารที่ดี เป็นแบบอย่างได้ มีสุนทรียภาพ มีความรับผิดชอบ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความเป็นผู้ประกอบการ มีจินตนาการ มีความรู้เท่าทันสื่อ การมีความมุ่งมั่น และทุ่มเทในการทำงาน

ด้านลักษณะบุคคลตามวิชาชีพ พบว่า มีผลลัพธ์การเรียนรู้ ประกอบด้วย มีความเป็นนักบริหารจัดการ มีความคิดเชิงตรรกะ มีความรู้ดิจิทัล มีความเป็นผู้นำ มีความคิด เป็นระบบ มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความกล้าตัดสินใจ มีบุคลิกภาพดี มีความกล้าแสดงออก มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีเหตุผล มีความรอบคอบ ละเอียดถี่ถ้วน มีการทำงานเป็นทีม มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความอดทนในการทำงานตามวิชาชีพ มีการยอมรับความแตกต่าง ในสังคม การเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจ และมุ่งเน้นการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องโดยยึดหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา สรุปได้ ดังนี้

1.2.1 ด้านความรู้ พบว่า มีผลลัพธ์การเรียนรู้ในแต่ละด้าน สรุปได้ดังนี้

ความรู้ด้านการพัฒนาวิชาชีพ ประกอบด้วย จิตวิญญาณ อุดมการณ์ของผู้บริหาร ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ การวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพ การจัดการ ความรู้เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา และการบริหารการศึกษา และความเป็นพลเมืองโลก ในยุคดิจิทัล

ความรู้ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ ประกอบด้วย การระดม ทรัพยากรเพื่อการศึกษา การนิเทศการศึกษา การนิเทศเพื่อพัฒนาครูให้จัดการการเรียนรู้ของ ผู้เรียนให้เติบโตเต็มตามศักยภาพ การบริหารความเสี่ยงและความขัดแย้ง ปฏิสัมพันธ์ และการพัฒนาเพื่อนร่วมงาน ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน และท้องถิ่น การเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม ผู้นำการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมผู้นำ ภาวะผู้นำ การบริหารงานระบบเครือข่าย

ความรู้ด้านการบริหารสถานศึกษา และการบริหารการศึกษา ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการเพื่อคุณภาพและความเป็นเลิศ การบริหารองค์การ สำนักงาน และองค์คณะบุคคล ทฤษฎี หลักการ กระบวนการ และหน้าที่ในการบริหาร การบริหารงานธุรการ การเงิน พัสดุ และอาคารสถานที่ การวางแผนเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา และการบริหารการศึกษา กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา การบริหารแหล่งเรียนรู้และ สิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ การบริหารงานบุคคล นวัตกรรมและเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการบริหารและการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษา การบริหาร ความปลอดภัยในสถานศึกษา การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ การโค้ชชิ่ง และหลักจิตวิทยา ในการบริหาร

ความรู้ด้านหลักสูตร การสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย การประเมินหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรและหลักสูตรสถานศึกษา การวัด และประเมินผลการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนและการสอนเสริม

ความรู้ด้านกิจการและกิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วย การบริหาร กิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมนักเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้รู้จักการจัดการ และคิดเป็น การบริหารจัดการให้เกิดการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน การบริหารจัดการให้เกิด การดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

ความรู้ด้านการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย การพัฒนา ศักยภาพผู้เรียน การบริหารแหล่งเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้

ความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบไปด้วย ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก การกำกับติดตามการประกันคุณภาพการศึกษา หลักการและกระบวนการในการประกันคุณภาพการศึกษา

ความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ ประกอบไปด้วย หลักธรรมาภิบาล และความซื่อสัตย์สุจริต คุณธรรม และจริยธรรมของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา

1.2.2 ด้านทักษะ พบว่า มีผลลัพธ์การเรียนรู้ ประกอบด้วย การคิดริเริ่มสร้างสิ่งใหม่ เพื่อสร้างความรู้ใหม่เชิงวิชาการหรือวิชาชีพ การคิดสร้างสรรค์ การเป็นผู้ประกอบการ การคิดเชิงวิพากษ์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ การร่วมมือ รวมพลัง การสร้างความรู้ในการปฏิบัติ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การแสดงเหตุผล การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม การแก้ไขปัญหา การมีทักษะการทำงานที่หลากหลาย การเป็นผู้นำ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การอยู่ร่วมกับผู้อื่น ทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ สำหรับการบริหาร ทักษะการวางแผน การบริหารเวลา การคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ ทักษะการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการ การประสานงาน การตัดสินใจ การสร้างแรงจูงใจ และการสอนงาน

1.2.3 ด้านจริยธรรม พบว่า มีผลลัพธ์การเรียนรู้ ประกอบด้วย การมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ การประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ การประพฤติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ และแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ การไม่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา การมีความรัก เมตตา โอบอ้อมอารี เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า การไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์ และผู้รับบริการ การให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ การประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม การส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ การมีความรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพและเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ การรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และมีจิตสาธารณะ การยึดมั่น

ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพ การคิดเชิงบวกภายใต้กรอบของกฎหมาย และการประพฤติปฏิบัติตนตามหลักศาสนา

1.2.4 ด้านลักษณะบุคคล พบว่า มีผลลัพธ์การเรียนรู้ในแต่ละด้าน สรุปได้ดังนี้

1) ด้านลักษณะบุคคลทั่วไป พบว่า มีผลลัพธ์การเรียนรู้ ประกอบด้วย มีการสื่อสารที่ดี มีความเป็นมิตร และมีเสน่ห์ มีสุนทรียภาพ มีจินตนาการ มีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ มีลักษณะเป็นคนช่างสังเกต มีความพอเพียง มีความเท่าเทียมกันในสังคม มีการใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล เป็นแบบอย่างได้ มีความเป็นผู้ประกอบการ มีค่านิยมยึดมั่นในอุดมการณ์ที่ถูกต้อง มีความรับผิดชอบ มีการรักษาสีงแวดล้อม มีความรู้เท่าทันสื่อ มีความเชื่อมั่นในตนเอง การคิดเชิงบวก จิตสาธารณะ ความอ่อนน้อมถ่อมตน และการตระหนักรู้ในตน

2) ด้านลักษณะบุคคลตามวิชาชีพ พบว่า มีผลลัพธ์การเรียนรู้ ประกอบด้วย มีความคิดเป็นระบบ มีความรู้ดิจิทัล มีความรอบคอบ ละเอียดถี่ถ้วน มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความกล้าตัดสินใจ มีความเป็นผู้นำ มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีเหตุผล มีความเป็นนักบริหารจัดการ มีการทำงานเป็นทีม มีบุคลิกภาพดี มีความคิดเชิงตรรกะ มีความกล้าแสดงออก มีความอดทนในการทำงานตามวิชาชีพ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีการยอมรับความแตกต่างในสังคม ความเสียสละ อุทิศตนให้กับองค์กร และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

2.1 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

2.1.1 ด้านความรู้ (Knowledge) มีแนวทางการพัฒนาผู้เรียน ตามกลยุทธ์การสอน ประกอบด้วย การจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน Research-based Learning (RBL) การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน Problem-based Learning (PBL) การนำกรณีศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learning) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การศึกษาดูงานในสถานศึกษา หรือจากบุคคลต้นแบบ (Role Model) การพัฒนาองค์ความรู้ผ่านผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จ มาร่วมแชร์ประสบการณ์ การสะท้อนความคิด และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ โดยมีการวัด

และประเมินผล ประกอบด้วย การสะท้อนผลกลับจากการเรียนหรือการฝึกประสบการณ์ การวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสัมภาษณ์ การทำรายงาน การนำเสนองาน และการนำเสนอวิสัยทัศน์ เป็นต้น การวัดและประเมินผลโดยการมีส่วนร่วมของนิสิต เพื่อนนิสิต และอาจารย์ผู้สอน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง การนำเครื่องมือหรือแนวทางต่าง ๆ มาใช้ในการวัดและประเมินผล เช่น การใช้ Rubrics Score การรับฟังความคิดเห็น และการใช้ Applications หรือ Platform Online มาประยุกต์ใช้

2.1.2 ด้านทักษะ (Skills) มีแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามกลยุทธ์การสอน ประกอบด้วย การใช้กรณีศึกษา (Case Study) การนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน การนำเสนอผลการฝึกปฏิบัติงานในสถานศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษา การกำหนดสถานการณ์หรือสภาพปัญหาให้นิสิตได้ฝึกทักษะแก้ไขปัญหา หรือทักษะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และการจัดอบรมโดยวิทยากรเฉพาะด้าน โดยมีการวัดและประเมินผล ประกอบด้วย การทดสอบทักษะการปฏิบัติจากการปฏิบัติงานจริง การประเมินผลงานหรือชิ้นงานจากการทำงานกลุ่ม หรืองานรายบุคคล การประเมินการฝึกทักษะจากการปฏิบัติจริง ประเมินโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

2.1.3 ด้านจริยธรรม (Ethics) มีแนวทางการพัฒนาผู้เรียน ตามกลยุทธ์การสอน ประกอบด้วย การให้แนวทางการพัฒนาจริยธรรมด้วยตนเอง ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การเข้ารับการอบรม การศึกษาจากสื่อสังคมออนไลน์ และการเรียนรู้จากบุคคลต้นแบบ (Role Model) เป็นต้น การศึกษาจากกรณีศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยมีการวัดและประเมินผล ประกอบด้วย การทดสอบ การสัมภาษณ์ การติดตามและสังเกตพฤติกรรม การศึกษาและสังเกตสถานการณ์จริง และจัดทำรายงาน

2.1.4 ด้านลักษณะบุคคล (Character) มีแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามกลยุทธ์การสอน ประกอบด้วย การให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายและวางแผนในการพัฒนาคุณลักษณะส่วนบุคคล การเรียนรู้จากสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อฝึกการควบคุมอารมณ์ การเรียนรู้จากบุคคลต้นแบบ (Role Model) การเรียนรู้ผ่านกระบวนการทางสังคม ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การกำหนดสถานการณ์และปัญหาให้นิสิตได้ฝึกแก้ปัญหาเพื่อแสดงความสามารถ ทศนคติ และวิสัยทัศน์ของแต่ละบุคคล โดยมีการวัดและประเมินผล ประกอบด้วย การติดตามและสังเกตพฤติกรรม การประเมินด้วยตนเอง จากเพื่อนและอาจารย์ผู้สอน โดยพิจารณาจากผลสำเร็จของการจัดกิจกรรมหรือโครงการ การศึกษาและสังเกตสถานการณ์จริง และจัดทำรายงาน

2.2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

2.2.1 ด้านความรู้ (Knowledge) มีแนวทางการพัฒนาผู้เรียน ตามกลยุทธ์
การสอน ประกอบด้วย การจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน Research-based
Learning (RBL) การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน Problem-based Learning
(PBL) การนำกรณีศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
(Life Long Learning) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนากรอบความคิด
แบบเติบโต (Growth Mindset) การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การศึกษาดูงานในสถานศึกษา
หรือจากบุคคลต้นแบบ (Role Model) การพัฒนาองค์ความรู้ผ่านผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จ
มาร่วมแชร์ประสบการณ์ การสะท้อนความคิด และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การจัดการ
เรียนการสอนตามแนวทาง Active Learning การจัดสัมมนาโดยวิทยากรหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มี
ความรู้และประสบการณ์ทางด้านการบริหารการศึกษาหรือการวิจัย โดยมีการวัดและ
ประเมินผล ประกอบด้วย การสะท้อนผลกลับจากการเรียนหรือการฝึกประสบการณ์ การวัด
และประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสัมภาษณ์ การทำรายงาน การนำเสนองาน
และการนำเสนอวิสัยทัศน์ เป็นต้น การวัดและประเมินผลโดยการมีส่วนร่วมของนิสิต เพื่อน
นิสิต และอาจารย์ผู้สอน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง การนำเครื่องมือหรือแนวทางต่าง ๆ มาใช้ในการ
การวัดและประเมินผล เช่น การใช้ Rubrics Score การรับฟังความคิดเห็น และการใช้
Applications หรือ Platform online มาประยุกต์ใช้

2.1.2 ด้านทักษะ (Skills) มีแนวทางการพัฒนาผู้เรียน ตามกลยุทธ์การสอน
ประกอบด้วย การใช้กรณีศึกษา (Case Study) การนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการ
เรียนการสอน การนำเสนอผลการฝึกปฏิบัติงานในสถานศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษา
การกำหนดสถานการณ์หรือสภาพปัญหาให้นิสิตได้ฝึกทักษะแก้ไขปัญหา หรือทักษะ
อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง การจัดอบรมโดยวิทยากรเฉพาะด้าน การฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ และ
สังเคราะห์ผ่านกระบวนการวิจัย และการศึกษาดูงานด้วยตนเอง โดยมีการวัดและประเมินผล
ประกอบด้วย การทดสอบทักษะการปฏิบัติจากการปฏิบัติงานจริง การประเมินผลงาน
หรือชิ้นงานจากการทำงานกลุ่ม หรืองานรายบุคคล การประเมินการฝึกทักษะจากการปฏิบัติ
จริง ประเมินโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

2.1.3 ด้านจริยธรรม (Ethics) มีแนวทางการพัฒนาผู้เรียน ตามกลยุทธ์
การสอน ประกอบด้วย การให้แนวทางการพัฒนาจริยธรรมด้วยตนเอง ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น

การเข้ารับการอบรม การศึกษาจากสื่อสังคมออนไลน์ และการเรียนรู้จากบุคคลต้นแบบ (Role Model) เป็นต้น การศึกษาจากกรณีศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยมีการวัดและประเมินผล ประกอบด้วย การทดสอบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม การสัมภาษณ์ การติดตามและสังเกตพฤติกรรม การศึกษาและสังเกตสถานการณ์จริง และจัดทำรายงาน

2.1.4 ด้านลักษณะบุคคล (Character) มีแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามกลยุทธ์การสอน ประกอบด้วย การให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายและวางแผนในการพัฒนาคุณลักษณะส่วนบุคคล การเรียนรู้จากสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อฝึกการควบคุมอารมณ์ การเรียนรู้จากบุคคลต้นแบบ (Role Model) การเรียนรู้ผ่านกระบวนการทางสังคม ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การกำหนดสถานการณ์และปัญหาให้นิสิตได้ฝึกแก้ปัญหาเพื่อแสดงความสามารถ ทักษะ และวิสัยทัศน์ของแต่ละบุคคล โดยมีการวัดและประเมินผล ประกอบด้วย การติดตามและสังเกตพฤติกรรม การประเมินด้วยตนเอง จากเพื่อนและอาจารย์ผู้สอน โดยพิจารณาจากผลสำเร็จของการจัดกิจกรรมหรือโครงการ การศึกษาและสังเกตสถานการณ์จริง และจัดทำรายงาน และการประเมินตามสภาพจริง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ ระดับหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา มีประเด็นที่ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้ ระดับหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา พบว่า หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พบว่า มีความต้องการจำเป็นด้านความรู้ อยู่ในลำดับแรก รองลงมา ได้แก่ ด้านทักษะ ด้านลักษณะบุคคล และด้านจริยธรรม ส่วนผลการประเมินความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พบว่า มีความต้องการจำเป็นด้านความรู้ อยู่ในลำดับแรก รองลงมา ได้แก่ ด้านทักษะ ด้านลักษณะบุคคล และด้านจริยธรรม ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความคิดเห็นต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ทั้งสองหลักสูตรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าความรู้เป็นสารสนเทศที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถนำไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วยข้อเท็จจริง แนวคิด หลักการหรือทฤษฎี รวมถึงรูปแบบ กรอบความคิด หรือข้อมูลอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารการศึกษาหรือการบริหารสถานศึกษา

รวมถึงการพัฒนาตนเองให้มีทักษะ คุณลักษณะ และจริยธรรมตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้บริหารการศึกษา รวมถึงสอดคล้องกับการผลิตบัณฑิตให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทางกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ได้จัดทำประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดการศึกษาในระดับปริญญาโท จะต้องให้ความสำคัญกับความรู้ที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ ต่อยอดความรู้ และเชื่อมโยงความรู้ใหม่เพื่อการค้นพบ และสร้างสิ่งใหม่ที่เป็นที่ยอมรับ และระดับปริญญาเอก จะต้องให้ความสำคัญกับความรู้ที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ ต่อยอดความรู้ เชื่อมโยงความรู้ และการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่นำไปสู่การแก้ปัญหาแบบองค์รวม ซึ่งเป็นที่ยอมรับและอ้างอิงได้ และหรือปรับใช้ในบริบทอื่นได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาทิตย์ เพิ่มเขตกรรม (2565, หน้า 75-76, สื่อออนไลน์) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง มาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ สามารถพยากรณ์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 โดยมีพันธกิจหลักในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเพื่อพัฒนาวิชาชีพ การบริหารการศึกษาให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ พัฒนาแผนงานของสถานศึกษาให้มีคุณภาพสูง สามารถปฏิบัติให้เกิดผลได้จริง ร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่นอย่างสร้างสรรค์ และแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา ทำให้ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับ พรกมล ช่างเผือก และพิชญภา ยืนยาว (2560, หน้า 274-283) ได้ศึกษามาตรฐานความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ผลการวิจัย พบว่า มาตรฐานความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาข้าราชการครูในสถานศึกษา ประกอบด้วย ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา หลักสูตรการสอนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ กิจกรรมและกิจกรรมนักเรียน คุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณ ส่งผลต่อการพัฒนาข้าราชการครูในสถานศึกษา นอกจากนี้ วิภาลัย วงษา (2563) ได้ทำวิจัย เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนในยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนในยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีแนวทาง

การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้บริหารโรงเรียนให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในยุคไทยแลนด์ 4.0 เสนอแนะไว้ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการเป็นผู้นำ ทางวิชาการ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการเป็นนักริเริ่มสร้างสรรค์ และด้านการเป็นนักสร้าง พลังแรงบันดาลใจเชิงบวก รวมถึง อัมราภรณ์ เดือนจำรูญ (2562, สื่อออนไลน์) ได้ศึกษา คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการพัฒนาตนเองเชิงวิชาการ ด้านสังคมและชุมชนด้านวิสัยทัศน์ ด้านการบริหารจัดการและด้านวิชาการ

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

2.1 ด้านความรู้ (Knowledge) ในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มีแนวทางการพัฒนาผู้เรียน ตามวิธีการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย การจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน Research-based Learning (RBL) การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน Problem-based Learning (PBL) การนำ กรณีศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learning) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การศึกษาดูงานในสถานศึกษาหรือจาก บุคคลต้นแบบ (Role Model) การพัฒนาองค์ความรู้ผ่านผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จมาร่วม แשרประสบการณ์ การสะท้อนความคิด และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การจัดการเรียน การสอนตามแนวทาง Active Learning การจัดสัมมนาโดยวิทยากรหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ และประสบการณ์ทางด้านการบริหารการศึกษาหรือการวิจัย แสดงให้เห็นว่าแนวทาง การพัฒนาผู้เรียนด้านความรู้จำเป็นต้องใช้วิธีการที่หลากหลายเน้นการให้ผู้เรียนได้ลงมือ ปฏิบัติและได้รับประสบการณ์ตรงจากบุคคลและพร้อมที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สอดคล้องกับงานวิจัยของ อติพร เกิดเรือง, ไชยวัฒน์ คำชู และชัยพัฒน์ พันธุ์วัฒนสกุล (2564) ได้ทำการศึกษาวิจัยแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถาบันอุดมศึกษาไทย ดำเนินการศึกษาโดยวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับ การส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผลการศึกษา พบว่า การส่งเสริมการเรียนรู้จากยุคเดิม สู่ยุคศตวรรษที่ 21 ต้องจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเรียน การทำงาน

และการดำรงชีวิต เน้นการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมการค้นคว้าด้วยตนเอง โดยนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนรู้ให้มากที่สุด โดยผู้สอนเป็นเพียงผู้ชี้แนะแนวทางในการเรียนรู้ตามหลักสูตรเท่านั้นการส่งเสริมการเรียนรู้ในรู้ศตวรรษที่ 21 ต้องคำนึงถึงการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนเครือข่ายออนไลน์ แบ่งปันความรู้และเนื้อหาผ่านเครือข่ายออนไลน์ เน้นการสร้างสรรค์ และการคิดเชิงวิพากษ์ เน้นการใช้เครือข่ายออนไลน์ในการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์ เนื้อหาการเรียนรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ และส่งเสริมความรู้จากการได้ลงมือปฏิบัติจริงมากขึ้น โดยมีการวัด ประเมินผล ประกอบด้วย การสะท้อนผลกลับจากการเรียนหรือการฝึกประสบการณ์ การวัด และประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสัมภาษณ์ การทำรายงาน การนำเสนองาน และการนำเสนอวิสัยทัศน์ เป็นต้น การวัดและประเมินผลโดยการมีส่วนร่วมของนิสิต เพื่อนนิสิต และอาจารย์ผู้สอน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง การนำเครื่องมือหรือแนวทางต่าง ๆ มาใช้ในการวัดประเมินผล เช่น การใช้ Rubrics Score การรับฟังความคิดเห็น และการใช้ Applications หรือ Platform online มาประยุกต์ใช้ สอดคล้องกับแนวคิดของ สุวัฒน์ เบญจพลพิทักษ์ (2566, สื่อออนไลน์) ได้เสนอแนะแนวทางการวัดผลแบบ Outcome-based Assessment ที่มีหลักการแตกต่างจากวิธีการวัดผลทั่วไปที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน โดยมีหลักการสำคัญของ Outcome-based Assessment คือ การมุ่งเน้นประเมินผลลัพธ์ (Outputs) หรือ ผลผลิตสุดท้าย (End Products) ของผู้เรียน เป็นการวัดประเมินผลมุ่งเน้นการประยุกต์ใช้ความรู้และสามารถแสดง (Performance) ให้เห็นถึงภูมิความรู้ ทักษะและเจตคติ ที่ผู้เรียนต้องทำได้ตามบริบทเงื่อนไขที่พึงประสงค์เมื่อผู้เรียนเรียนจบรายวิชา ซึ่งเป็น Outcomes ที่ได้แจ้งให้ทราบและเข้าใจ ก่อนเรียนในรายวิชาว่าเมื่อจบแล้วจะวัดผลด้วยการประเมินอะไร ประเมินอย่างไร และเป็นที่ยอมรับได้ว่าผู้เรียนจะบรรลุ Outcomes ต่าง ๆ ตามที่ได้กำหนดไว้ นอกจากนี้หลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบ Outcome-based Assessment ต้องวัดและประเมินให้สอดคล้องกับ วัดดูประสงค์การเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการกำหนดรูปแบบการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง ให้ครอบคลุมทักษะและความรู้ที่จำเป็น มุ่งเน้นให้อาจารย์ จัดการเรียนรู้ ที่เหมาะสมให้เกิดกับนักศึกษา นอกจากนี้ การประเมินผลการเรียนรู้ตามแนวการปฏิรูป การศึกษาให้ความสำคัญค่อนข้างมากกับการให้คะแนนแบบรูบริค (Rubric Scoring) ซึ่งมีความเป็นปรนัยสูง และใช้ประโยชน์ในด้านการให้ข้อมูลป้อนกลับได้ดี ส่วนในด้านของนักศึกษา เป็นการให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้ถูกประเมิน ซึ่งเป็นการตอบสนองหลักการของการประเมินผล เพื่อการปรับปรุง ทำให้นักศึกษาสามารถประเมินตนเองได้ และเข้าใจว่าจะเพิ่มสมรรถนะตนเองได้อย่างไร (คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม, 2563, สื่อออนไลน์)

2.2 ด้านทักษะ (Skills) มีแนวทางการพัฒนาผู้เรียน ตามวิธีการจัดการเรียน การสอน ประกอบด้วย การใช้กรณีศึกษา (Case Study) การนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการ จัดการเรียนการสอน การนำเสนอผลการฝึกปฏิบัติงานในสถานศึกษา และหน่วยงานทางการ ศึกษา การกำหนดสถานการณ์หรือสภาพปัญหาให้ฝึกได้ฝึกทักษะแก้ไขปัญหา หรือทักษะ อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง การจัดอบรมโดยวิทยากรเฉพาะด้าน การฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ และ สังเคราะห์ผ่านกระบวนการวิจัย และการศึกษาดูด้วยตนเอง โดยมีการวัดประเมินผล ประกอบด้วย การทดสอบทักษะการปฏิบัติจากการปฏิบัติงานจริง การประเมินผลงาน หรือชิ้นงานจากการทำงานกลุ่ม หรืองานรายบุคคล การประเมินการฝึกทักษะจากการปฏิบัติ จริง และประเมินโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะ ในการบริหารการศึกษาหรือการบริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องให้ผู้เรียนได้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริงเพื่อให้มีประสบการณ์โดยตรง สอดคล้องกับแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลของ สมเกียรติ อินทรสิงห์ (2564, สื่อออนไลน์) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านทักษะ ว่าเป็นความสามารถ ด้านการเคลื่อนไหวของร่างกาย และทักษะในการปฏิบัติโดยมีพฤติกรรมด้านทักษะพิสัย ประกอบด้วย พฤติกรรมที่เกิดจากการเลียนแบบ พฤติกรรมที่เกิดจากการจัดกระทำ พฤติกรรมที่กระทำด้วยความแม่นยำ พฤติกรรมที่มีความสอดคล้องประสานกัน และ พฤติกรรมที่มีความเป็นธรรมชาติ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พัชรินทร์ รุจิรานุกูล อัจฉญา แพทย์ศาสตร์ (2561, สื่อออนไลน์) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนานักศึกษาคณะ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีในยุคไทยแลนด์ 4.0 ผลการวิจัย พบว่า ควรส่งเสริมให้นักศึกษาคณะได้เกิด การพัฒนาด้านการสื่อสารและการร่วมมือกัน ด้านข้อมูลข่าวสาร สื่อ และเทคโนโลยี เน้นการพัฒนาด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม การพัฒนาด้านการคิดเชิงวิพากษ์และ การแก้ปัญหา การพัฒนาด้านชีวิตและการประกอบอาชีพ โดยจัดในกิจกรรมเสริมหลักสูตร หรือสอดแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอน

2.3 ด้านจริยธรรม (Ethics) มีแนวทางการพัฒนาผู้เรียน ตามวิธีการจัดการเรียน การสอน ประกอบด้วย การให้แนวทางการพัฒนาจริยธรรมด้วยตนเอง ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การเข้ารับการอบรม การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อสังคมออนไลน์ และการเรียนรู้ จากบุคคลต้นแบบ (Role Model) เป็นต้น การศึกษาจากกรณีศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติ ให้ถูกต้องตามระเบียบ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยมีการวัดประเมินผล ประกอบด้วย การทดสอบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม การสัมภาษณ์ การติดตามและสังเกตพฤติกรรม การศึกษาและสังเกตสถานการณ์จริง และจัดทำรายงาน แสดงให้เห็นว่าในการพัฒนาผู้เรียน

ด้านจริยธรรมจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ผู้เรียนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้จากบุคคลอื่น และเรียนรู้จากสื่อหรือแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงแนวทางในการพัฒนาตนเองในด้านจริยธรรมได้อย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุทัย ชุมเหล็ก, พระมหาวิเศษ ปญฺวารชิโร และกมล บุตรชารี (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ผลการวิจัย พบว่า แนวทางในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม คือ การกำหนดนโยบายในระดับมหาวิทยาลัยและวิทยาเขตให้มีการจัดกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วมของนักศึกษา จัดอบรมสัมมนา และกิจกรรมเสริมหลักสูตรในการพัฒนาเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมแก่นักศึกษา ให้นักศึกษาได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้ และปฏิบัติด้วยตนเอง โดยเฉพาะการพัฒนาด้านจิตใจ และงานวิจัยของ ปาริชาติ ธีระวิทย์ (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัย พบว่า แนวทางในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21 มี 2 แนวทาง ดังนี้ 1) วิถีทางในการพัฒนาจริยธรรม ซึ่งสามารถดำเนินการได้ 3 แนวทางย่อย คือ การศึกษาเรียนรู้ การวิเคราะห์ตนเอง และการฝึกฝนตนเอง และ 2) วิธีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งสามารถดำเนินการได้ 2 แนวทางย่อย คือ การศึกษาเพื่อการปลูกฝังคุณธรรมและ จริยธรรม โดยการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาจริยธรรม และรายวิชาอื่น ๆ ที่จะต้องกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมร่วมกับเนื้อหาความรู้ในแต่ละรายวิชา และการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมด้วยการปลูกฝังค่านิยม

2.4 ด้านลักษณะบุคคล (Character) มีแนวทางการพัฒนาผู้เรียน ตามวิธีการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย การให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายและวางแผนในการพัฒนาคุณลักษณะส่วนบุคคล การเรียนรู้จากสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อฝึกการควบคุมอารมณ์ การเรียนรู้จากบุคคลต้นแบบ (Role Model) การเรียนรู้ผ่านกระบวนการทางสังคมตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การกำหนดสถานการณ์และปัญหาให้นิสิตได้ฝึกแก้ปัญหาเพื่อแสดงความสามารถ ทศนคติ และวิสัยทัศน์ของแต่ละบุคคล โดยมีการวัดประเมินผล ประกอบด้วย การติดตามและสังเกตพฤติกรรม การประเมินด้วยตนเอง จากเพื่อนและอาจารย์ผู้สอน โดยพิจารณาจากผลสำเร็จของการจัดกิจกรรมหรือโครงการ การศึกษาและสังเกตสถานการณ์จริง และจัดทำรายงาน และการประเมินตามสภาพจริงทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าลักษณะบุคคลของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกัน ดังนั้นการเรียนรู้จากบุคคล ชุมชน และสังคม จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยพัฒนาได้ รวมถึงการได้รับผลการสะท้อนกลับจากบุคคลอื่นเกี่ยวกับ

คุณลักษณะบุคคล จะเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่สามารถพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมกับการเป็นผู้บริหารการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษา และการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวในการพัฒนาตนเอง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุนันทา แก้วสุข (2564) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนานักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีให้มีคุณลักษณะตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการพัฒนาควรเป็นการพัฒนาแบบองค์รวมและมีระบบการบริหารจัดการที่เชื่อมโยงระหว่างวิชาการและกิจกรรมนักศึกษา และให้นำระบบประกันคุณภาพมาเชื่อมโยงกับการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ โดยการพัฒนาความรู้และคุณธรรมให้เกิดขึ้นในตัวนักศึกษาผ่านโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งในกระบวนการทำโครงการ/กิจกรรมจะทำให้เกิดคุณลักษณะ 3 ประการ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ซึ่งต้องอาศัยความรู้ และต้องอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรม และงานวิจัยของ ปรีดี ทুমเมฆ สุมิตรชา ซาเสน (2564) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตโดยใช้กิจกรรมแบบบูรณาการ คือ 1) กิจกรรมรู้จักตัวเอง/วิเคราะห์ตนเอง/เข้าใจตนเองเพื่อเข้าใจความเป็นตัวเอง และพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนตนเองให้ดียิ่งขึ้น 2) กิจกรรมคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของตนเอง ให้นักศึกษามีความพุดที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม สรรวมกาย วาจา ใจ 3) กิจกรรมปรับบุคลิกภาพเพื่อพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของตนเอง ให้นักศึกษาเกิดความมั่นใจและมีบุคลิกภาพที่ดี 4) กิจกรรมต้นแบบของคนประสบความสำเร็จ ให้นักศึกษาได้ศึกษาและเรียนรู้จากคนที่เป็ต้นแบบในด้านการประสบความสำเร็จในชีวิตและสร้างแรงบันดาลใจ 5) กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ให้นักศึกษาได้ศึกษาวิธีการและกระบวนการต่าง ๆ และ 6) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพและคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ให้นักศึกษาได้แสดงความสามารถตามความถนัด พัฒนาศักยภาพและความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หลักสูตรระดับบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สามารถนำผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรบัณฑิตศึกษาไปใช้ในการออกแบบหลักสูตร และการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (Program Learning Outcomes)

ให้ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะ (Skills) ด้านจริยธรรม (Ethics) และด้านลักษณะบุคคล (Character) เช่น การกำหนดกลุ่มของรายวิชาการกำหนดรายวิชา การเขียนคำอธิบายรายวิชา รวมถึงการจัดทำแผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ของหลักสูตร (PLO) สู่กระบวนการรายวิชา (Curriculum Mapping) เป็นต้น

2. หลักสูตรระดับบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สามารถนำผลการศึกษานโยบายการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรบัณฑิตศึกษาไปกำหนดกลยุทธ์การเรียนการสอน และการวัดประเมินผลให้เหมาะสม และสอดคล้องกับผู้เรียนและสภาพบริบท

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษากลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษาตามผลลัพธ์การเรียนรู้
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารหลักสูตรตามแนวทางการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ (Outcomes Based Education)
3. ควรมีการประเมินหลักสูตรบัณฑิตศึกษาตามผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร (Program Learning Outcomes)

บรรณานุกรม

- กจิตตา ชินพิทักษ์วัฒนา. (2557). การประเมินความต้องการจำเป็นของผู้ดูแลเด็กในการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยทารกวัยเตาะแตะในสถานรับเลี้ยงเด็ก. วิทยานิพนธ์ ค.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2566). พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562. สืบค้นเมื่อ 13 มิถุนายน 2566, จาก <https://www.ops.go.th/th/ches-downloads/edu-standard/item/8383-2562>
- กองบริการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา. (2563). ประกาศมหาวิทยาลัยพะเยา เรื่อง แนวทางการดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2563.
- กองแผนงาน มหาวิทยาลัยพะเยา. (2566). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยพะเยา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566–2570.
- คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม. (2563). แนวปฏิบัติ เรื่อง “การออกแบบการเรียนรู้และกลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาผู้เรียน” คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม. สืบค้นเมื่อ 11 กันยายน 2566, จาก <https://science.siam.edu/km-คณะวิทยาศาสตร์/>
- คมศร วงษ์รักษา. (2540). การเปรียบเทียบคุณภาพและความสอดคล้องของเทคนิคการจัดเรียงลำดับความสำคัญที่อิงโมเดลความแตกต่างในการประเมินความต้องการจำเป็น. วิทยานิพนธ์ กศ.ด., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ชลธิชา ไชยิต. (2562). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความต้องการของบุคลากรวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดบึงกาฬ. วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 2(2), 43–56.
- ลิวิตีมา ญาณะวงษา, สมเกียรติ อินทสิงห์, สุนีย์ เงินยวง และน้ำผึ้ง อินทะเนตร. (2564). หลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์: แนวทางใหม่สำหรับหลักสูตรอุดมศึกษา Outcome-Based Curriculum: New approach for Higher Education Curriculum. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 15(2), 279–291. จาก <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/GraduatePSRU/article/view/242250/167286>

- ถาวร โสมณวัฒน์. (2558). **คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของบุคลากรครูวิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยปทุมธานี, ปทุมธานี.
- ทิพวรรณ ล้วนปลื้มศรีสกุล. (2562). **คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ. จาก <http://thesis-ir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/2412/1/58252904.pdf>
- บัณฑิต ทิพากร. (2560). **My 2 Satangs: การศึกษาเชิงผลลัพธ์ (Outcome Based Education)**. สืบค้นเมื่อ 13 มิถุนายน 2566, จาก <https://www.c4ed.kmutt.ac.th/copy-of-my2satangstaf>
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญส่ง กรุงชาติ. (2562). **ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. (2558). **การศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ (Outcome-based Education) โดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-centered) และใช้โครงการเป็นฐานในการเรียนรู้ (Project-based Learning)**. สืบค้นเมื่อ 11 กันยายน 2566, จาก <https://vet.ku.ac.th/vv2018/form/edu/OBE06.pdf>
- ปรีดี ทুমเมฆ และสุมิตรชา ซาเลน. (2564). **แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี**. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 6(1), 147-158.
- ปรียาพร ไชยพลบาล. (2561). **ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี.
- ปาริชาติ ชีระวิทย์. (2561). **การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21**. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้, 11(1), 31-39.
- พรกมล ช้างเผือก และพิชญภา ยืนยาว. (2560). **มาตรฐานความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9**. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 9(1), 274-283.

- พรทิพย์ พลประเสริฐ. (2560). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. ใน **รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 1 มหาวิทยาลัยนครพนม** (หน้า 1258–1264). นครพนม: มหาวิทยาลัยนครพนม.
- พัชรินทร์ รุจิรานุกูล และอัฐฉญา แพทย์ศาสตร์. (2561). **แนวทางการพัฒนานักศึกษาคณะมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ในยุคไทยแลนด์ 4.0**. สืบค้นเมื่อ 11 กันยายน 2566, จาก <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/rdi-arua/article/view/235155/165018>
- ยุพธนา เฉลียวชาติ. (2559). การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. **วารสาร มจร. สังคมศาสตร์ปริทัศน์**, 5(1), 65–72.
- วัลลิกา พูลศิริ. (2562). **ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา. (2566). **แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567–2571**.
- วิภาลัย วงษา. (2563). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนในยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- ศรัญญา น้อยพิมาย. (2562). **ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- ศศิตา เพลินจิต. (2558). **ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1**. การค้นคว้าอิสระ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, กาญจนบุรี.
- ศุภมาส วิสัยนาม. (2560). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.

- สมเกียรติ อินทรสิงห์. (2564). **การปรับปรุงหลักสูตรตามแนวคิด Outcome Based Education**. สืบค้นเมื่อ 11 กันยายน 2566, จาก <https://www.nurse.cmu.ac.th/web/FONEventDetail.aspx?id=26817>
- สมชาย เทพแสง, กัญมณีญา นฤโฆษกิตติเกียรติ และอัจฉริยา เทพแสง. (2566). **การศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ Outcome-based Education (OBE): กุญแจสำคัญในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นนักเรียนเป็นหลัก**. สืบค้นเมื่อ 13 มิถุนายน 2566, จาก <https://www.ops.go.th/th/ches-downloads/edu-standard/item/8383-2562>
- สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2565ก). **กฎกระทรวงมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565**. สืบค้นเมื่อ 19 พฤษภาคม 2566, จาก <https://www.mhesi.go.th/index.php/all-legal/76-ministerial-regulation/7209-2565.html>
- สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2565ข). **ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2565**. สืบค้นเมื่อ 19 พฤษภาคม 2566, จาก <https://www.ops.go.th/th/ches-downloads/edu-standard/item/6943-2022-07-22-03-20-23>
- สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2565ค). **คู่มือการตรวจสอบหลักสูตรการศึกษา และการตรวจสอบการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อการรับรองมาตรฐานการอุดมศึกษาในหลักสูตรการศึกษา**. สืบค้นเมื่อ 19 พฤษภาคม 2566, จาก <https://reg.dru.ac.th/2021/pdf/mua/mhesi-2565.pdf>
- สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2565ง). **ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565**. สืบค้นเมื่อ 19 พฤษภาคม 2566, จาก <https://www.ops.go.th/th/ches-downloads/edu-standard/item/6940-2022-07-22-02-54-49>
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2556). **ประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่อง สาระความรู้ สมรรถนะและประสบการณ์วิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์ ตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556**. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2566, จาก <https://www.ksp.or.th/ksp2018/wp-content/uploads/2018/11/3.3.4ข้อบังคับจรรยาบรรณ-2556.pdf>

- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ สำนักงานয়กรัฐมนตรี. (2565). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570)**. สืบค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2566, จาก http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2565/E/258/T_0001.PDF
- สุดารัตน์ เหมาะสมาน. (2561). **การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- สุนันทา แก้วสุข. (2564). **แนวทางการพัฒนานักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีให้มีคุณลักษณะตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**. **วารสารวิจัยราชภัฏธนบุรีรับใช้สังคมสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี**, 7(1), 1–14.
- สุลานนท์ มีแสงวง. (2560). **พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- สุวัฒน์ เบญจพลพิทักษ์. (2566). **แนวทางการวัดผลแบบ Outcome-based Assessment**. สืบค้นเมื่อ 11 กันยายน 2566, จาก chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://quality.sc.mahidol.ac.th/wp-content/uploads/2016/03/Outcome-Based_Assessment_by_Suwat_2017.pdf
- สุวิทย์ สงรัมย์. (2562). **ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2562). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (พิมพ์ครั้งที่ 4)**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวาณิช (ผู้บรรยาย). (9 กันยายน 2566). **การประชุมสัมมนาการจัดทำหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ (PLO) ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรอุดมศึกษา สาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์**. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อติพร เกิดเรือง, ไชยวัฒน์ คำชู และชัยวัฒน์ พันธุ์วัฒนสกุล. (2564). **แนวคิดในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถาบันอุดมศึกษาไทย**. **วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์**, 6(1), 781–790.
- อมรวิรัช นาครทรรพ (ผู้บรรยาย). (9 กันยายน 2566). **การประชุมสัมมนาการจัดทำหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ (PLO) ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรอุดมศึกษา สาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์**. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อัมราภรณ์ เตือนจำรูญ. (2562). **คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. การศึกษาค้นคว้าอิสระ** ศษ.ม., มหาวิทยาลัยสุโขทัยนครราชสีมา, กรุงเทพฯ. จาก <https://opac01.stou.ac.th/multim/is/2562/165738.pdf>
- อาทิตย์ เพิ่มเขตกรรม. (2565). **มาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.** จาก <https://etheses.rbru.ac.th/showthesis.php?theid=470&group=20>
- อุทัย ชุมเหล็ก, พระมหาวิเศษ ปญฺวารชิโร และกมล บุตรชาวี. (2563). **การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา. วารสารปัญญา, 27(1), 69–81.**
- Kaufman, R. and English, F. W. (1981). **Need Assessment Concept and Application (3rd ed.).** New York: Education Technology.
- McCaslin, N. L. and Tibeziinda, J. P. (2014). **Assessing Target Group Needs.** Retrieved 17 August, 2017, from <http://www.fao.org/docrep/w5830E/w5830e07.htm>
- Reviere, R., Susan, B., Carolyn, C. C. and Carolyn, G. F. (1996). **Needs Assessments: A Creative and Practical Guide for Social Scientists.** New York: Taylor & Francis.
- Witkin, B. R. and Altschuld, J. W. (1995). **Planning and Conducting Needs Assessment: A Practical Guide.** Thousand Oaks, CA: Sage.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยพะเยา
UNIVERSITY OF PHAYAO

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลธิดา เทพหินลับ
รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยพะเยา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลภรณ์ วิชญาวัฒน์
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและนวัตกรรมการศึกษา วิทยาลัยการศึกษ มหาวิทยาลัยพะเยา
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดาวัลย์ อุ่นกอง
อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และ
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษ
มหาวิทยาลัยพะเยา

ภาคผนวก ข รายชื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เข้าร่วมในการสนทนากลุ่ม

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
1	ผศ.ดร.สุนทร คล้ายอ่ำ	รองคณบดี	ผู้รับผิดชอบหลักสูตร
2	ผศ.ดร.ธิดาวัลย์ อุ่นกอง	อาจารย์	ผู้รับผิดชอบหลักสูตร
3	ดร.ยุทธนา คงแหลม	ผู้อำนวยการโรงเรียน	ผู้ใช้บัณฑิต
4	ดร.กฤติมา มะโนพรหม	ผู้อำนวยการโรงเรียน	ผู้ใช้บัณฑิต
5	คุณคณิศ คชา	ครู	ศิษย์เก่า
6	คุณรัชชคณา ตีบมา	รองผู้อำนวยการโรงเรียน	ศิษย์เก่า
7	คุณเดือนเพ็ญ อนุตรพงศ์	ครู	นิสิต
8	คุณอุดมศักดิ์ สันสมบัติ	ครู	นิสิต
9	คุณอรวิญญา อริยธเนศ	ครู	นิสิต
10	คุณศิริวัฒน์ เทพคำ	ครู	นิสิต

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
1	ผศ.ดร.สุนทร คล้ายอ่ำ	รองคณบดี	ผู้รับผิดชอบหลักสูตร
2	ผศ.ดร.ธิดาวัลย์ อุ่นกอง	อาจารย์	ผู้รับผิดชอบหลักสูตร
3	ดร.ยุทธนา คงแหลม	ผู้อำนวยการโรงเรียน	ผู้ใช้บัณฑิต
4	ดร.กฤติมา มะโนพรหม	ผู้อำนวยการโรงเรียน	ผู้ใช้บัณฑิต
5	ดร.เปรมฤดี ศรีวิชัย	อาจารย์	ศิษย์เก่า
6	ดร.อรวรรณ กัลชาญพิเศษ	ผู้อำนวยการโรงเรียน	ศิษย์เก่า
7	ดร.พรรณวิภา สมสะอาด	ผู้อำนวยการโรงเรียน	ศิษย์เก่า
8	คุณอำไพโร สมสมัย	ผู้อำนวยการโรงเรียน	นิสิต
9	คุณวลัยพรรณ ใจคำ	ผู้อำนวยการโรงเรียน	นิสิต
10	คุณพัชริดา ลำนันกเนตร	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ	นิสิต
11	คุณนัยนา ยะตา	ผู้อำนวยการโรงเรียน	นิสิต

ภาคผนวก ค แบบสอบถาม

แบบสอบถามเรื่อง

สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (PLOs)
ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (PLOs) ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
2. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)
ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (PLOs) ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มีลักษณะแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะความต้องการด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (PLOs) ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
3. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้ใช้เพื่อการศึกษา วิจัย และมีการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมเท่านั้น ซึ่งไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถามเป็นรายบุคคลทั้งสิ้น ดังนั้นการได้มาซึ่งข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วนตามสภาพความเป็นจริงของท่าน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการส่งผลให้งานวิจัยมีคุณภาพ มีความน่าเชื่อถือ สามารถนำไปใช้อ้างอิงและเกิดประโยชน์ในการนำไปใช้การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรต่อไปได้อย่างเหมาะสม
4. ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ และขอความกรุณาส่งกลับผู้วิจัยภายใน วันที่.....เดือน.....พ.ศ. จักเป็นพระคุณยิ่ง หากท่านต้องการข้อมูลเพิ่มเติมสามารถติดต่อผู้วิจัยที่หมายเลขโทรศัพท์ 081-9606587 ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

นางสรญา จรัสโสภาสิทธิ์

นิสิตการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

โทร. 081-9606587 อีเมล: sorraya.ng@up.ac.th

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง กรุณาพิจารณาข้อความต่อไปนี้ และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

- ชาย หญิง

2. อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม (เกิน 6 เดือนขึ้นไปถือเป็น 1 ปี)

- น้อยกว่า 25 ปี 25 - 30 ปี
 31-40 ปี 40 ปีขึ้นไป

3. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน (เกิน 6 เดือนขึ้นไปถือเป็น 1 ปี)

- 1-5 ปี 6-10 ปี 10 ปีขึ้นไป

4. ความเกี่ยวข้องกับหลักสูตร

- นิสิต ศิษย์เก่า
 อาจารย์ผู้สอน ผู้ใช้บัณฑิต

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (PLOs) ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คำชี้แจง กรุณาพิจารณาข้อความต่อไปนี้และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง สภาพปัจจุบัน และ สภาพที่พึงประสงค์ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยมีความหมายของค่าระดับคะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของผลลัพธ์การเรียนรู้ในระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของผลลัพธ์การเรียนรู้ในระดับมาก
 3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของผลลัพธ์การเรียนรู้ในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของผลลัพธ์การเรียนรู้ในระดับน้อย
 1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของผลลัพธ์การเรียนรู้ในระดับน้อยที่สุด

ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs)	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
2. ลักษณะบุคคลตามวิชาชีพ										
2.1 บุคลิกภาพดี										
2.2 คิดเป็นระบบ										
2.3 เป็นนักบริหารจัดการ										
2.4 มีความคิดเชิงตรรกะ										
2.5 การรู้ดิจิทัล										
2.6 ความเป็นผู้นำ										
2.7 นิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน										
2.8 กล้าแสดงออก										
2.9 กล้าตัดสินใจ										
2.10 รักการทำงานเป็นทีม										
2.11 คิดอย่างมีวิจารณญาณ มีเหตุผล										
2.12 ความรับผิดชอบต่อสังคม										
2.13 ยอมรับความแตกต่างในสังคม										
2.14 อดทนในการทำงานตามวิชาชีพ										
2.15 ความรอบคอบ ละเอียดยี่ถ้วน										

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (PLOs) ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คำชี้แจง กรุณากรอกข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (PLOs) ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

1. ด้านความรู้

.....

.....

.....

2. ด้านทักษะ

.....

.....

.....

3. ด้านจริยธรรม

.....

.....

.....

4. ด้านคุณลักษณะ

.....

.....

.....

5. ด้านอื่น ๆ

.....

.....

.....

กราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านที่สละเวลาอันมีค่าเพื่อตอบแบบสอบถามฉบับนี้

แบบสอบถามเรื่อง

สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (PLOs)
ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (PLOs) ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

2. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (PLOs) ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มีลักษณะแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะความต้องการด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (PLOs) ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

3. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้ใช้เพื่อการศึกษา วิจัย และมีการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมเท่านั้น ซึ่งไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถามเป็นรายบุคคลทั้งสิ้น ดังนั้นการได้มาซึ่งข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วนตามสภาพความเป็นจริงของท่าน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการส่งผลให้งานวิจัยมีคุณภาพ มีความน่าเชื่อถือ สามารถนำไปใช้อ้างอิงและเกิดประโยชน์ในการนำไปใช้การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรต่อไปได้อย่างเหมาะสม

4. ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ และขอความกรุณาส่งกลับผู้วิจัยภายใน วันที่.....เดือน.....พ.ศ. จักเป็นพระคุณยิ่ง หากท่านต้องการข้อมูลเพิ่มเติมสามารถติดต่อผู้วิจัยที่หมายเลขโทรศัพท์ 081-9606587 ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

นางสรญา จรัสโสภาลิทธิ

นิสิตการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

โทร. 081-9606587 อีเมล: sorrya.ng@up.ac.th

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง กรุณาพิจารณาข้อความต่อไปนี้ และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

- ชาย หญิง

2. อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม (เกิน 6 เดือนขึ้นไปถือเป็น 1 ปี)

- น้อยกว่า 25 ปี 25 - 30 ปี
 31-40 ปี 40 ปีขึ้นไป

3. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน (เกิน 6 เดือนขึ้นไปถือเป็น 1 ปี)

- 1 - 5 ปี 6 - 10 ปี 10 ปีขึ้นไป

4. ความเกี่ยวข้องกับหลักสูตร

- นิสิต คิษย์เก่า
 อาจารย์ผู้สอน ผู้ใช้บัณฑิต

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (PLOs) ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คำชี้แจง กรุณาพิจารณาข้อคำถามต่อไปนี้และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง สภาพปัจจุบัน และ สภาพที่พึงประสงค์ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยมีความหมายของค่าระดับคะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของผลลัพธ์การเรียนรู้ในระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของผลลัพธ์การเรียนรู้ในระดับมาก
 3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของผลลัพธ์การเรียนรู้ในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของผลลัพธ์การเรียนรู้ในระดับน้อย
 1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของผลลัพธ์การเรียนรู้ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (PLOs) ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คำชี้แจง กรุณากรอกข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (PLOs) ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

1. ด้านความรู้

.....

.....

.....

2. ด้านทักษะ

.....

.....

.....

3. ด้านจริยธรรม

.....

.....

.....

4. ด้านคุณลักษณะ

.....

.....

.....

5. ด้านอื่น ๆ

.....

.....

.....

กราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านที่สละเวลาอันมีค่าเพื่อตอบแบบสอบถามฉบับนี้

การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)
แนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

คำชี้แจง

1. การสนทนากลุ่มในครั้งนี้เป็นการให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล อันจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
2. ผู้เข้าร่วมในการสนทนากลุ่มเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ของหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จำนวน 10 คน ดังนี้
  - 2.1 ประธานรุ่นนิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 1 (พะเยา-เชียงราย) จำนวน 2 คน
  - 2.2 ประธานรุ่นนิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 (พะเยา-เชียงราย) จำนวน 2 คน
  - 2.3 คิษย์เก่าที่เป็นประธานรุ่น จำนวน 2 คน
  - 2.4 ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 2 คน
  - 2.5 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวน 2 คน
3. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกท่านพิจารณาความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลของหลักสูตรต่อไป

นางสรญา จรัสโสภาสิทธิ์

นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)
แนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

*****

ประเด็นที่ 1 ด้านความรู้ (Knowledge)

คำถาม 1: ท่านคิดว่าควรมีวิธีการจัดการเรียนการสอนอย่างไรที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในด้านความรู้ (Knowledge)

.....

.....

.....

คำถาม 2: ท่านคิดว่าควรมีแนวทางหรือวิธีการในการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านความรู้ (Knowledge) อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 2 ด้านทักษะ (Skills)

คำถาม 1: ท่านคิดว่าควรมีวิธีการจัดการเรียนการสอนอย่างไรที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในด้านทักษะ (Skills)

.....

.....

.....

คำถาม 2: ท่านคิดว่าควรมีแนวทางหรือวิธีการในการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านทักษะ (Skills) อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 3 ด้านจริยธรรม (Ethics)

คำถาม 1: ท่านคิดว่าควรมีวิธีการจัดการเรียนการสอนอย่างไรที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในด้านจริยธรรม (Ethics)

.....

.....

.....

คำถาม 2: ท่านคิดว่าควรมีแนวทางหรือวิธีการในการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านจริยธรรม (Ethics) อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 4 ด้านลักษณะบุคคล (Character)

คำถาม 1: ท่านคิดว่าควรมีวิธีการจัดการเรียนการสอนอย่างไรที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในด้านลักษณะบุคคล (Character)

.....

.....

.....

คำถาม 2: ท่านคิดว่าควรมีแนวทางหรือวิธีการในการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านลักษณะบุคคล (Character) อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

*****

การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)
แนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

คำชี้แจง

1. การสนทนากลุ่มในครั้งนี้เป็นการให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล อันจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
2. ผู้เข้าร่วมในการสนทนากลุ่มเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จำนวน 12 คน ดังนี้
  - 2.1 ประธานรุ่นนิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รหัส 63 64 65 66 จำนวน 4 คน
  - 2.2 คิษย์เก่า รหัส 60 61 62 จำนวน 3 คน
  - 2.3 ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 3 คน
  - 2.4 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวน 2 คน
3. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกท่านพิจารณาความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลของหลักสูตรต่อไป

นางสรญา จรัสโสภาสิทธิ์

นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)
 แนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
 สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

*****

ประเด็นที่ 1 ด้านความรู้ (Knowledge)

คำถาม 1: ท่านคิดว่าควรมีวิธีการจัดการเรียนการสอนอย่างไรที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในด้านความรู้ (Knowledge)

.....

.....

.....

คำถาม 2: ท่านคิดว่าควรมีแนวทางหรือวิธีการในการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านความรู้ (Knowledge) อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 2 ด้านทักษะ (Skills)

คำถาม 1: ท่านคิดว่าควรมีวิธีการจัดการเรียนการสอนอย่างไรที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในด้านทักษะ (Skills)

.....

.....

.....

คำถาม 2: ท่านคิดว่าควรมีแนวทางหรือวิธีการในการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านทักษะ (Skills) อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 3 ด้านจริยธรรม (Ethics)

คำถาม 1: ท่านคิดว่าควรมีวิธีการจัดการเรียนการสอนอย่างไรที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในด้านจริยธรรม (Ethics)

.....

.....

.....

คำถาม 2: ท่านคิดว่าควรมีแนวทางหรือวิธีการในการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านจริยธรรม (Ethics) อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 4 ด้านลักษณะบุคคล (Character)

คำถาม 1: ท่านคิดว่าควรมีวิธีการจัดการเรียนการสอนอย่างไรที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในด้านลักษณะบุคคล (Character)

.....

.....

.....

คำถาม 2: ท่านคิดว่าควรมีแนวทางหรือวิธีการในการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านลักษณะบุคคล (Character) อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

*****

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	สรญา จรัสโสภาสัทธี
วัน เดือน ปี เกิด	9 มีนาคม 2527
สถานที่เกิด	จังหวัดพะเยา
วุฒิการศึกษา	บช.บ. (บัญชีบัณฑิต), มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก
ที่อยู่ปัจจุบัน	191 หมู่ 2 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา 56000
ผลงานตีพิมพ์	สรญา จรัสโสภาสัทธี. (อยู่ระหว่างการตีพิมพ์). การศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 9(3).

